

Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародний проєкт
Еразмус+ Модуль Жан Моне

«Висвітлення нової архітектури європейської безпеки у викладанні та
наукових дослідженнях»

№ 101126795 – EuSANU – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

АРХІТЕКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА МІЖНАРОДНЕ РЕГІОНОЗНАВСТВО

Альманах Лабораторії міжнародного регіоналізму Lab-IRS

*Випуск 2. Відносини між Європейським Союзом та США: розуміння
майбутнього бачення в світлі нової системи європейської безпеки*

Co-funded by
the European Union

«Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them».

«Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні грантодавець не можуть нести за них відповідальність».

Дніпро, 2023/2024 навчальний рік

Альманах Лабораторії міжнародного регіонознавства Lab-IRS «Архітектура європейської безпеки та міжнародне регіонознавство» є зібранням мікродослідницьких проєктів. Він формується для оприлюднення студентських портфоліо, виконаних у рамках вивчення курсу «Архітектура європейської безпеки: нові виклики та тенденції». Альманах має три випуски на навчальний рік, кожний з яких відповідає одному зі змістових модулів навчального курсу.

Альманах розміщується на сайті Lab-IRS та є у вільному доступі.

Матеріали розміщуються у авторській редакції.

На правах рукопису. Не є засобом масової інформації.

*Відповідальний за випуск: Р.М. Ключник,
кандидат політичних наук, доцент*

Зміст

<i>Абу Дайєх А.А.</i>	Як вплинула Давня Греція на розвиток Європи? Що ми запозичили у греків?	7
<i>Бабін В.</i>	Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувалася деколонізація Латинської Америки. Чому ці країни на тривалий час потрапили під владу диктатур?	8
<i>Багацька Д.</i>	Чому народжуваність у країнах Східної Європи (у тому числі в Україні) є однією з найнижчих у світі?	10
<i>Биханов Т.</i>	Чому протягом усієї історії Ізраїль небезпідставно розраховує на підтримку США?	13
<i>Бідняк А.</i>	Чи могли глобальні проблеми виникнути в Середньовіччі? Чому?	15
<i>Білик В.</i>	Яким чином індустріалізація та урбанізація змінили соціальну структуру європейських країн?	17
<i>Бобух Л.</i>	Основні тези антиглобалістів. Чому у цих рухів не дуже багато спільного?	20
<i>Вабілева С.</i>	Поясніть основні причини створення системи зовнішньої політики ЄС	22
<i>Василик В.</i>	У чому особливості сучасного міжнародного тероризму?	26
<i>Волкова І.</i>	Чому є важливим протистояти російській пропаганді в Європі?	29
<i>Гаврина Я.</i>	Охарактеризуйте основні віхи європейської інтеграції	31
<i>Голоскоков Б.</i>	Якими є причини абсолютної бідності?	33
<i>Громовой І.</i>	Уявіть собі, що в якійсь країні Африки, Азії або Східної Європи приймається конституція, абсолютно ідентична американській. Чи буде вона імплементована в реальне життя?	35
<i>Губський Д.</i>	У чому причина піднесення тоталітарних і авторитарних режимів у 1920-1930-і рр?	37
<i>Дмитрієв В.</i>	Проаналізуйте залежність взаємовідносин між США та ЄС від партійної належності президента США. Чи можна виділити стійкі закономірності?	40
<i>Долгов В.</i>	Порівняйте розвиток країн Західної та Східної Європи у часи Холодної війни. Яким чином США та СРСР відповідно впливали на політичні та економічні процеси в цих країнах?	43
<i>Дубель С.</i>	Основні тези антиглобалістів. Чому у цих рухів не дуже багато спільного?	45

<i>Жеребко О.</i>	Дайте оцінку ефективності інститутів ЄС, що відповідають за безпеку	48
<i>Захарків Ю.</i>	Особливості сучасного міжнародного тероризму в рамках Європейської системи регіональної безпеки в умовах багатополлярності	53
<i>Іванова Г.</i>	Порівняння розвитку країн Західної та Східної Європи у часи Холодної війни. Яким чином США та СРСР відповідно впливали на політичні та економічні процеси в цих країнах?	56
<i>Іванченкова Д.</i>	У чому причина піднесення тоталітарних і авторитарних режимів у 1920-1930-і рр?	60
<i>Ігнатенко А.</i>	Окресліть причини популярності євроскептиків	62
<i>Камишев Б.</i>	Чому США, на відміну від багатьох європейських країн, практично завжди й безумовно підтримує Ізраїль у його боротьбі проти палестинських та інших екстремістів?	64
<i>Караповська Д.</i>	Охарактеризуйте епоху Середньовіччя в Європі. Чи коректно називати її періодом занепаду? Обґрунтуйте свою думку	65
<i>Катранжі І.</i>	У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?	67
<i>Кірнос В.</i>	Чи можна вважати вбивство в Сараєво причиною Першої світової війни?	70
<i>Климюк М.</i>	Чи можна вважати вбивство в Сараєво причиною Першої світової війни? Обґрунтуйте свою думку	73
<i>Ключко Є.</i>	У чому особливості сучасного міжнародного тероризму?	75
<i>Коноваленко О.</i>	Вплив перемоги над нацизмом та фашизмом на подальший розвиток Європи та світу	78
<i>Коробка Л.</i>	Як вплинула Давня Греція на розвиток Європи? Що ми запозичили у давніх греків?	81
<i>Корнач Н.</i>	Дайте оцінку ефективності інститутів ЄС, що відповідають за безпеку	83
<i>Костенко К.</i>	Охарактеризуйте основні віхи європейської інтеграції	88
<i>Котенко А.</i>	Окресліть роль студентських рухів 1960-х рр. у створенні нової системи цінностей	91
<i>Кремньова У.</i>	Чи можна називати всіх євроскептиків проросійськими політиками? Чому?	92
<i>Кульбачко К.</i>	Охарактеризуйте епоху Середньовіччя в Європі. Чи коректно називати її періодом занепаду?	95
<i>Лісний К.</i>	Чому після Другої світової війни було вирішено допомогти Німеччині відновити економіку? Чи	98

	можна було зробити аналогічно після Першої світової війни замість величезних репарацій?	
<i>Лужецький В.</i>	У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?	100
<i>Луценко В.</i>	Чому після Другої світової війни було вирішено допомогти Німеччині відновити економіку? Чи можна було зробити аналогічно після Першої світової війни замість величезних репарацій?	102
<i>Львова Б.</i>	У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?	103
<i>Любоцька Д.</i>	Чому США, на відміну від багатьох європейських країн, практично завжди й безумовно підтримує Ізраїль у його боротьбі проти палестинських та інших екстремістів?	106
<i>Лянна П.</i>	Чому Д.Трамп підтримав Brexit? Чи може це вважатися втручанням у внутрішні справи ЄС? Чому?	108
<i>Матюшова К.</i>	Якими є причини абсолютної бідності?	111
<i>Машошина Д.</i>	Чи можна вважати Казахстан дружньою до ЄС країною? Обґрунтуйте свою думку	112
<i>Мороз Н.</i>	У чому особливості відносин ЄС із країнами Африки?	114
<i>Ничипорук Д.</i>	Вбивство ерцгерцога Франца Фердинанда як перший крок до Першої світової війни	116
<i>Ольшицький Д.</i>	Чому є важливим протистояти російській пропаганді в Європі?	118
<i>Паламарчук А.</i>	Еволюція відносин Європейського Союзу та США. Чому Д. Трамп підтримав Brexit? Чи може це вважатися втручанням у внутрішні справи ЄС? Чому?	120
<i>Прокопенко М.</i>	У чому секрет швидкої територіальної експансії США та стабільності їх політичної системи?	122
<i>Радченко І.</i>	Якими є причини абсолютної бідності?	124
<i>Сімутіна В.</i>	Як вплинула Давня Греція на розвиток Європи? Що ми запозичили у давніх греків?	128
<i>Сидоренко В.</i>	Причини найнижчої народжуваності у світі у країнах Східної Європи	125
<i>Скидан Ю.</i>	Характеристика особливості сприйняття глобального потепління політичними елітами США та ЄС	131
<i>Смірнов Г.</i>	Яким чином індустріалізація та урбанізація змінили соціальну структуру європейських країн?	134
<i>Степаненко Д.</i>	Чому є важливим протистояти російській пропаганді в Європі?	135

<i>Супрун Д.</i>	У чому особливості відносин ЄС із країнами Африки?	137
<i>Тамаря Б.</i>	Якими є причини абсолютної бідності?	140
<i>Титаренко М.</i>		142
	У чому особливості сучасного міжнародного тероризму?	
<i>Турчина А.</i>	У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?	143
<i>Фатуєва А.</i>	З чим, на вашу думку, пов'язаний наднизький рівень життя та гуманітарна криза Гаїті?	145
<i>Фесун М.</i>	Чому після Другої світової війни було вирішено допомогти Німеччині відновити економіку? Чи можна було зробити аналогічно після Першої світової війни замість величезних репарацій?	147
<i>Фіалкович Є.</i>	Якими є причини абсолютної бідності?	149
<i>Філюшина А.</i>	Особливості сприйняття глобального потепління	152
<i>Харченко Д.Д.</i>	Чинники швидкої континентальної експансії та стабільності політичної системи США у Північній Америці	154
<i>Хмаренко А.</i>		156
	Порівняйте колонізацію Америки англійцями та іспанцями. Що спільного та відмінного можна знайти у цих процесах?	
<i>Хохлов М.</i>	Чому протягом усієї історії Ізраїль небезпідставно розраховує на підтримку США?	160
<i>Цимрюк С.</i>		161
	Спрогнозуйте можливості вирішення глобальних проблем до 2050 р.	
<i>Шкурятко А.</i>	Охарактеризуйте епоху Середньовіччя в Європі. Чи коректно називати її періодом занепаду?	163
<i>Штанько Є.</i>	Чи можна вважати Казахстан дружньою до ЄС країною? Обґрунтуйте свою думку	165

Як вплинула Давня Греція на розвиток Європи? Що ми запозичили у греків?

Давня Греція – це колыска сучасних народів Європи, її вплив на наше життя є більшим, ніж ми думаємо. Що саме приходить на роздум, коли нам кажуть про Давню Грецію? Прекрасні Античні храми та скульптури богів чи міфи про славетні військові походи, а може Гіппократ та набуття знань медицини? Греція розвивалася у різних напрямках, тому вплинула на всі сфери та аспекти сучасного життя.

1. Управління: Греки першими у світі порушили питання про спосіб життя. Афінівська демократія, заснована в ті далекі часи, і нині є взірцем для кожного, хто замислюється про рівноправність і свободу кожного громадянина, а місто Афіни заслужило називатися історичною столицею Європи. Свобода і рівність, втілені в цій формі правління, спричинили небувалий інтелектуальний сплеск, який стався в 5-6 століттях до нашої ери. Афінівська демократія, що надавала народу небачені раніше повноваження, досі залишається неперевершеною моделлю управління, на основі якої побудоване управління усіх демократичних країн світу.

2. Мистецтво: Найвищого піднесення і розквіту давньогрецька культура досягла в V-IV ст. до н.е., ставши винятковим, неповторним та багато в чому перевершеним феноменом в історії світової культури. Зразки художньої творчості, що дійшли до нас, - скульптура, архітектура, архітектура, розписи, кераміка, поезія, драматургія, лірика, а також міфи і сказання Античної Греції - належать до безцінних творінь людства. Сократ, Платон та Аристотель сформулювали сучасний європейський спосіб мислення. Біля витоків світової літератури стоїть Гомер зі своїми поемами «Іліадою» та «Одіссеєю», з якими зараз знайома практично кожна людина.

3. Спорт: Не будемо забувати, що саме з цієї країни мають походження олімпійські Ігри, які й досі проводять між собою різні країни, щоб визначити чий громадянин є найбільш сильним, швидким та здібним. І як повага до засновників Олімпійських ігор першою на параді відкриття йде команда Греції під грецьким прапором і першим звучить грецький гімн.

4. Медицина: Гіппократ заклав основи сучасної традиційної медицини, широко користувався методами фітотерапії і, як з'ясувалося нещодавно, навіть проводив трепанацію черепа, а його клятву лікаря до сих пір дають медики, що закінчили навчання. Він одним з перших виділив 4 типи темпераменту. Крім того, саме в Греції була розроблена дієта, а також сформована ідея, що на людину

впливають соціальні чинники. В одному із творів Галена, грека за походженням, - «Про призначення людського тіла»: опис частин тіла та органів, він поєднував з вивченням їх структури – гістологією, також Гален вивчав судини, хоч і дійшов хибного висновку.

5. Наука: Відкриття греків в області, математики, фізики, астрономії, географії, механіки, містобудування, архітектури, театру та інших сфер діяльності, міфологія, державний устрій, успадковані та доповнені Стародавнім Римом, вважалися в Європі істинами до кінця 16 століття. Грецька абетка була запозичена багатьма країнами, а деякими позначеннями до сих пір користуються фізики, математики та хіміки, а назви захворювань мають грецьке походження.

6. Релігія: Грецька мова стала мовою християнства, так як греки першими підхопили вчення Христа. Святе Письмо було написано і поширилося світом грецькою мовою. Протягом перших п'яти століть існування християнства всі суперечки велися виключно грецькою мовою. Християнський світ спочатку був світом грецької мови, грецьких термінів, грецьких ідей, грецьких категорій. Зараз же християнство є однією з найпоширеніших релігій у світі.

Отже, вплив Давньої Греції на сучасну Європу є величезним, можна з впевненістю сказати, що без цього впливу наше життя виглядало би зовсім інакше. Винаходи греків були надзвичайно корисними та завжди штовхали науку вперед, а їх мистецтво надихає й сьогодні.

Список використаної літератури

1. <https://papounidis.com/chem-evropa-i-mir-obyazani-grecii/>
2. https://en.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2014/10/4.-История-медицины-и-врачевания-древнего-мира_Часть-2.pdf
3. <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-mistectvo-drevnoi-grecii-245557.html>
4. <http://estetica.etica.in.ua/harakterni-risi-davnogo-gretskogo-mistetstva/>

В. Бабін, МНhr-21

Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувалася деколонізація Латинської Америки. Чому ці країни на тривалий час потрапили під владу диктатур?

Деколонізація Латинської Америки була складним та багатоаспектним процесом, що розгортався протягом 19-20 століть. Історія цього регіону пов'язана з колоніальним минулим, а також з численними викликами, які

з'явилися під час його руйнування. Поява диктаторських режимів у Латинській Америці можна пояснити декількома факторами, які об'єднують історичні умови деколонізації і привели до зміщення країн у руслі авторитарного управління.

По-перше, вплив імперій на Латинську Америку сформував систему влади та економіки, що визначали динаміку колоніальних відносин. Завдяки експлуатації природних ресурсів та рабському працевлаштуванню, країни стали залежними від зовнішніх факторів. Під час деколонізації ця залежність лише поглиблювалася, адже багатство та влада концентрувалися в руках обмеженої верхівки суспільства. Колоніальна спадщина залишила помітний слід на суспільстві та економіці Латинської Америки. В епоху колонізації імперії, такі як Іспанія та Португалія, виробляли власні правила, що призводило до експлуатації природних ресурсів та рабської системи. Це створило суспільне нерівномір'я та економічну залежність, що тривала й під час процесу деколонізації. Коли країни отримали свою незалежність, вони мали обмежені можливості для ефективного економічного розвитку, а це стало однією з передумов для виникнення диктаторських режимів.

По-друге, національні рухи за незалежність, хоча і призвели до здобуття автономії країнами, але вони часто відзначалися внутрішніми розбіжностями. Багато регіональних лідерів прагнули зберегти або навіть посилити свої власні позиції в нових незалежних державах, що сприяло конфліктам та нестабільності. Прагнення до власної влади і недостатньо розвинуті інституції сприяли створенню благоприятного середовища для диктаторських режимів. Сам процес деколонізації часто супроводжувався внутрішніми конфліктами та боротьбою за владу. Національні рухи за незалежність зазвичай об'єднували багато сил, проте після отримання незалежності було важко створити стабільні політичні та економічні системи. Багато регіональних лідерів виявилися зацікавленими у збереженні власної влади, що призводило до політичної нестабільності. Ця нестабільність стала чинником, який відкривав дорогу для сильних лідерів, обіцяючих врегулювання криз і відновлення порядку, але часто за рахунок демократичних цінностей.

По-третє, глобальні зміни, такі як світові війни та економічні кризи, впливали на Латинську Америку, виграючи роль каталізаторів для змін. Наслідки цих подій створили умови для політичних та економічних турбулентностей, що робили країни більш вразливими перед авторитарними лідерами, обіцяючими врегулювання криз та відновлення порядку. Глобальні зміни, такі як світові війни та економічні кризи, вплинули на Латинську Америку, створюючи глибокі перепони для стабільності. Після світових конфліктів і розколу світового господарства країни регіону стали вразливішими перед зовнішніми впливами та розмаїттям інтересів. Це відобразилося в політиці

та економіці країн, що дало можливість сильним лідерам приймати рішення в інтересах власного утримання влади, а не демократичних принципів.

У результаті цих факторів багато країн Латинської Америки потрапили під владу диктаторів, які використовували нестабільність та невирішені суспільні конфлікти для зміцнення своєї влади. Ці режими, хоча і претендували на стабільність, часто порушували права громадян та підривали розвиток демократії. Лише з часом та за умов національного і міжнародного тиску деякі країни змогли розпочати процес демократичних реформ та повернення до цивільного управління.

Список використаної літератури

1. Open Veins of Latin America Книга Едуардо Галеано
<https://www.amazon.com/Open-Veins-Latin-America-Centuries/dp/0853459916>
2. The making of modern Colombia Книга Девід Бушнелл
<https://www.amazon.com/Making-Modern-Colombia-Nation-Itself/dp/0520082893>
3. The independence of Latin America
<https://www.britannica.com/place/Latin-America/The-independence-of-Latin-America>

Д. Багацька, МН-21-2

Чому народжуваність у країнах Східної Європи (у тому числі в Україні) є однією з найнижчих у світі?

Низький рівень народжуваності в країнах Східної Європи, включно з Україною, є комплексним, що включає різні соціально-економічні, політичні та демографічні фактори. Нижче наведу кілька основних причин (також причини на мою думку):

• Соціально-економічні фактори:

1. Низький рівень життя: Бідність, безробіття, низькі доходи і високі витрати на життя створюють значні перешкоди для формування сім'ї та народження дітей. Люди стикаються з труднощами у забезпеченні основних потреб, таких як харчування, житло та освіта, що ускладнює прийняття рішення про народження дитини.
2. Проблеми доступності житла: Високі ціни на житло, особливо у великих містах, ускладнюють процес покупки або оренди просторого житла для сімей. Це може затримувати молоді сім'ї у розширенні або примушувати їх проживати в стислих та не зовсім комфортних умовах.
3. Недостатня підтримка сім'ї: Багато сімей стикаються з відсутністю доступних та якісних дитячих садків, ясел та інших закладів для догляду за

дітьми. Це робить складним для жінок збалансування кар'єри та материнства, примушуючи їх вибирати між цими двома аспектами.

4. Відсутність гендерної рівності: На робочому місці жінки часто стикаються з гендерною дискримінацією, що проявляється у меншій оплаті праці за однакову роботу порівняно з чоловіками, а також у обмежених можливостях для кар'єрного зростання. Це ускладнює збалансування роботи та особистого життя, створюючи додаткові перешкоди.

• *Політичні фактори:*

1. Нестабільність: Політичні кризи, війна та конфлікти роблять майбутнє, включаючи планування народження дітей, непередбачуваним і ризикованим. Люди не хочуть приводити дітей у світ, де панує нестабільність та загроза безпеці.[2]

2. Неefективна демографічна політика: Деякі країни Східної Європи не мають ефективної стратегії демографічної політики, спрямованої на підвищення народжуваності.

• *Демографічні фактори:*

1. Старіння населення: У країнах Східної Європи спостерігається старіння населення, що призводить до зменшення кількості жінок дітородного віку.

2. Зниження рівня фертильності: У Східній Європі протягом багатьох років спостерігається зниження рівня народжуваності. Це пов'язано з різними факторами, такими як урбанізація, підвищення рівня освіти та самосвідомості жінок, а також доступність контрацепції.

Екологічні чинники можуть мати негативний вплив на репродуктивну систему людей, спричиняючи зниження фертильності. Забруднення довкілля може стати чинником, що погіршує ситуацію. Також, зміна клімату може породити проблеми з нестачею продовольства та води, що може негативно позначитися на здоров'ї та добробуті людей, а також на їх бажання мати дітей.

Інші фактори:

1. Пандемія COVID-19 могла негативно вплинути на рівень народжуваності через економічну нестабільність, страх перед інфекцією та обмеження доступу до репродуктивних послуг.

2. Міграція: Еміграція молодих людей з країни може призвести до зменшення кількості людей дітородного віку, що негативно впливає на рівень народжуваності.[1][3]

3. Психологічні фактори: Відсутність почуття безпеки та впевненості у майбутньому може призвести до того, що люди відкладають або відмовляються від народження дітей.

Зростання рівня стресу та тривоги також може негативно впливати на фертильність.

4. Культурні фактори: Зміна у традиційних сімейних цінностях може призвести до того, що люди не вважають народження дітей обов'язковим.

Росте індивідуалізм, що може призвести до того, що люди віддають перевагу своїм особистим цілям та прагненням вище за народження дітей.

5. Вплив ЗМІ: ЗМІ часто зображують народження дітей як складне та дороге завдання, що може відлякувати людей від цього кроку.

Негативні новини про війну, економічні кризи та інші проблеми можуть створити атмосферу песимізму, що негативно впливає на рівень народжуваності.

Низький рівень народжуваності призводить до серйозних наслідків для країн Східної Європи, таких як зменшення робочої сили, старіння населення та зменшення економічного зростання. Уряди цих країн повинні вжити заходів для підвищення народжуваності, таких як поліпшення соціально-економічних умов, розширення доступу до якісного та доступного дитячого догляду, сприяння гендерній рівності та впровадження ефективної демографічної політики.

Важливо відзначити, що в Україні існують свої власні особливості. Початок війни у 2014 році в значній мірі погіршив соціально-економічні умови в країні, що негативно позначилося на рівні народжуваності. Крім того, конфлікт призвів до значної міграції населення, що також має негативний вплив на демографічну ситуацію.[2]

Після закінчення війни уряду України доведеться прийняти рішучі заходи для підвищення народжуваності. Ці кроки мають бути спрямовані на поліпшення соціально-економічних умов, забезпечення більшого доступу до якісної та доступної дитячої догляду, підтримку гендерної рівності та вирішення проблем, пов'язаних із наслідками війни.

На мою думку, що можна зробити для підвищення народжуваності:

- Покращення соціально-економічних умов, це включає створення нових робочих місць, підвищення заробітної плати, зменшення рівня бідності та забезпечення доступним житлом.

- Посилення можливостей отримання якісного та доступного дитячого догляду може сприяти змогу жінок поєднувати кар'єру з материнством.

- Запровадження ефективної демографічної політики: Це може включати надання фінансової підтримки сім'ям з дітьми, податкові пільги та інші заходи стимулювання.

- Підтримка рівних можливостей для обох статей може сприяти жінкам у досягненні великих успіхів у кар'єрі та зменшити гендерну нерівність у заробітній платі.

Список використаної літератури

1. Рівень народжуваності у 27 державах ЄС. Завдання підвищення народжуваності. - https://www.europeandatajournalism.eu/cp_data_news/fertility-rates-in-the-eu-are-plummeting-with-few-exceptions/

2. Демографічна трагедія України. - <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/06/28/688487/>

3. Демографи: населення Східної Європи скорочується. - <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/06/23/7083535/>

Чому протягом усієї історії Ізраїль небезпідставно розраховує на підтримку США?

Ізраїль і Сполучені Штати розвивають особливі стосунки на основі політичної, економічної та військової підтримки. Декілька варіантів того, чому Ізраїль розраховує на підтримку від США

1. Політична підтримка: США і Ізраїль ділять багато спільних цінностей, включаючи демократію і права людини. Це створює основу для політичної підтримки США в Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних форумах.

2. Військова підтримка: США надають величезну військову допомогу Ізраїлю в різних формах, включаючи поставки озброєння та спільні військові навчання. Це допомагає Ізраїлю захищати свої кордони та інтереси у регіоні.

3. Економічна підтримка: США також надають значну економічну допомогу Ізраїлю у вигляді фінансової допомоги та торговельних угод. Це сприяє економічному зростанню та стабільності в Ізраїлі. Пакет допомоги Ізраїлю від США передбачає: \$26,4 млрд на допомогу Ізраїлю; \$4 млрд на системи протиракетної оборони – Залізний купол і Праця Давида; \$1,2 млрд на систему захисту Залізний промінь; \$4,4 млрд на поповнення засобів оборони та послуг, наданих Ізраїлю; \$3,5 млрд на закупівлю передових систем озброєнь та інших предметів через Програму іноземного військового фінансування. Водночас передбачено гуманітарну допомогу на суму \$9,2 млрд, включно з екстреним продовольством, житлом і основними послугами для населення.

4. Безпека та оборона: Ізраїль розраховує на підтримку США для захисту від загроз безпеки в регіоні, включаючи тероризм, потенційні загрози з боку сусідніх країн та іранську ядерну програму.

5. Геополітичне розташування: Ізраїль розташований у стратегічно важливому регіоні на Середземномор'ї, де є численні геополітичні конфлікти та напруга. США бачать Ізраїль як важливого союзника в цьому регіоні, що дозволяє їм зберігати свій вплив і контроль.

6. Спільні інтереси: Ізраїль і Сполучені Штати мають численні спільні інтереси, включаючи боротьбу з тероризмом, захист прав людини, стабільність на Близькому Сході та спільний ворог у вигляді іранського режиму.

7. Історичні зв'язки: США і Ізраїль мають глибокі історичні зв'язки, починаючи з визнання держави Ізраїль США в 1948 році. Ці зв'язки укріплюються культурними, релігійними та етнічними зв'язками між двома народами.

Всі ці фактори створюють міцну основу для стратегічного партнерства між Ізраїлем і США, що робить Ізраїль залежним від підтримки та співпраці зі своїм американським союзником.

Адміністрація США побоювалася просоціалістичного курсу керівництва Ізраїлю, але після підтримки Ізраїлем американців в Корейській війні, ці побоювання відійшли на другий план. У 1950 році, США, спільно з Великою Британією і Францією підписали резолюцію про територіальний статус-кво, що склалося після арабо-ізраїльської війни 1947-1949 рр. і зупинки гонки озброєнь на Близькому Сході. На початку 50-х років американська адміністрація починає фінансово допомагати Ізраїлю у малих масштабах (десятки мільйонів доларів у рік). У 1953 році, спеціальний посланник Трумена Ерік Джонстон намагається врегулювати забір води з Йордану між Ізраїлем, Йорданією, Сирією та Ліваном.

Хоча договір і не був підписаний, де-факто ворогуючі країни продовжували діяти по ньому аж до кінця 80-х рр.

Президентство республіканця Дональда Трампа навпаки відрізнялося дружнім ставленням до Ізраїлю; газета The Times of Israel опублікувала список зі 100 випадків, коли Дональд Трамп підтримав Ізраїль.

8 травня 2018 року, Трамп оголосив про вихід США з ядерної угоди і поновлення санкцій проти Ірану. Це рішення отримало підтримку Ізраїлю. 6 грудня 2019 року президент США Дональд Трамп заявив, що Сполучені Штати Америки офіційно визнали Єрусалим столицею Ізраїлю і перенесли своє посольство з Тель-Авіва до цього міста. Президент Трамп заявив, що це рішення стане початком нового етапу мирного врегулювання між ізраїльтянами та палестинцями.

У 2020—2021 роках за посередництва США, вперше за 26 років, було підписано 4 договори про нормалізацію відносин між Ізраїлем та деякими арабськими країнами (ОАЕ, Бахрейном, Суданом та Марокко), відомі як Угоди Авраама; переговори курирував старший радник і зять Трампа Джаред Кушнер.

Ці угоди отримали широку підтримку як з боку республіканців, і з боку демократів.

Список використаної літератури

1. Політична підтримка: <https://interfax.com.ua/news/blog/916494.html>
2. Військова підтримка: <https://www.unian.ua/world/viyskova-dopomoga-izrajilyu-i-tayvanyu-v-kongresi-ssha-uhvalili-zakon-12611523.html>
3. Економічна підтримка: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20240420-palata-predstavnykiv-ssha-shvalyla-zakonoprojekt-pro-dopomogu-izrayilyu/>
4. Безпека та оборона: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3852101-bilij-dim-pro-udar-iranu-pidtrimka-izrailu-z-boku-ssa-e-zaliznou.html>

5. Геополітичне розташування:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%86%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BB%D1%8E

6. Спільні інтереси: <https://www.radiosvoboda.org/a/24505747.html>

7. Історичні зв'язки
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D1%96%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8

А. Бідняк, МЕВ-21

Чи могли глобальні проблеми виникнути в Середньовіччі? Чому?

Середньовіччя – період європейської історії від V століття (падіння Римської імперії і Велике переселення народів) до епохи Відродження та Реформації, кінець XV століття — початок XVI століття[1].

Виділяють 3 основні періоди:

Раннє середньовіччя (кінець V ст. — середина XI ст.);

Високе середньовіччя (XI—XIV ст.);

Пізнє середньовіччя (XIV—XVI ст.), коли розпочалася централізація держав під королівською владою.

Державний лад в Середньовіччі: він формувався в 2 етапи. Спочатку співіснували німецькі і римські видозмінені громадські інститути і політичні структури у вигляді варварських королівств. Згодом держава переплелася з феодалним суспільством і сформувало особливу систему. Сталося розшарування суспільства, посилився вплив земельної аристократії. В результаті чого виникло ставлення панування і підпорядкування між сеньйорами і населенням. Головну роль в управлінні виконував інститут держави: він захищав населення від зовнішніх ворогів і феодалної вольниці. Також держава виступала і експлуататором простого народу, захищаючи інтереси панівних класів.

Хоча колись Середньовіччя вважалося часом безперервного невігластва, забобонів і соціального гноблення, тепер його вважають динамічним періодом, протягом якого виникла ідея Європи як окремої культурної одиниці[2]. Протягом пізньої античності та раннього середньовіччя політичні, соціальні, економічні та культурні структури були глибоко реорганізовані, оскільки римські імперські традиції поступилися місцем традиціям германських народів, які заснували королівства в колишній Західній імперії. Запроваджувалися нові форми політичного керівництва, населення Європи поступово християнізувалося, чернецтво утверджувалося як ідеальна форма релігійного життя. Ці розробки

досягли своєї зрілої форми в 9 столітті під час правління Карла Великого та інших правителів династії Каролінгів, які керували широким культурним відродженням, відомим як Каролінгське відродження. У центральне, або високе, Середньовіччя відбулося ще більш драматичне зростання. Цей період був відзначений економічною та територіальною експансією, демографічним і міським зростанням, появою національної ідентичності та реструктуризацією світських і церковних інституцій. Це була епоха хрестових походів, готичного мистецтва та архітектури, папської монархії, народження університету, відновлення давньогрецької думки та стрімких інтелектуальних досягнень св.Фоми Аквінського (бл. 1224–1274). Традиційно вважалося, що до 14 століття динамічна сила середньовічної цивілізації була вичерпана і що пізнє Середньовіччя характеризувалося зростанням і занепадом. Європа справді зазнала лиха війни, голоду та епідемії в 14 столітті, але багато основних соціальних, інтелектуальних і політичних структур залишилися недоторканими. У 15-му та 16-му століттях Європа пережила інтелектуальне та економічне відродження, яке умовно називають Відродженням, яке заклало основу для подальшого поширення європейської культури по всьому світу.

У Середньовіччі також були глобальні проблеми.

Глобальні проблеми – це проблеми що стосуються всього світу, призводять до значних, нерідко незворотних соціально-економічних і біологічних втрат на планеті, створюють загрозу існуванню людства і потребують для свого розв’язання координованої співпраці всіх країн. В середньовіччі були також проблеми: з них бідність, безробіття, війни, епідемії, голод. Ці проблеми були у період середнього, або високо середньовіччя. Цей період характеризувався розширенням економіки та території, зростанням населення в містах, формуванням національної ідентичності і реструктуризацією світських та церковних інституцій. Це була епоха хрестових походів, розвитку готичного мистецтва та архітектури, виникнення папської монархії, заснування університетів, відновлення античної грецької філософії та значних інтелектуальних досягнень, зокрема творчості Фоми Аквінського (бл. 1224–1274).

Спонукаючими діями став окремий розвиток кожної країни Європи. Країни розвивалися на своїй вірі, книгах, церкві тощо. Коли почався наступний шлях взаємодії між країнами у вигляді політичних взаємин, відкриття нових територій тоді і почалися глобальні проблеми. Кожна країна хотіла бути краще або сильніше за іншу країну. Тому що в цей період та час розвитку вважалося та країна яка має більшу армію і сильнішу, та і має можливість бути керівником серед інших. Церква також один із найвпливовіших факторів тому що в середньовіччя церква впливала на людей, та їх думки. Звичайні люди не вміли читати та писати, їх думка цілком залежала від зовнішніх факторів, тому церква дуже сильно маніпулювала цими людьми. Тому глобальними проблемами середньовіччя перш за все були війни та епідемії, які вели до великої втрати людського ресурсу. Наступні проблеми – це освіченість та бідність які не давали змоги розвитку населення, медицини, економіки та ін.

Список використаної літератури

1. Dovidka.biz.ua. Мова: українська, доступ: вільний. URL: <https://dovidka.biz.ua/serednovichchya-harakteristika/> .
2. Britannica. Мова: англійська, доступ: вільний. URL: <https://www.britannica.com/topic/history-of-Europe/The-Middle-Ages> .

В. Білик, МЕВ-21

Яким чином індустріалізація та урбанізація змінили соціальну структуру європейських країн?

Соціальна структура європейських країн 19-20х століть зазнала вагомих змін, як відомо саме через такі процеси, як індустріалізація та урбанізація. Оскільки машини революціонізували виробничі процеси, а міста збільшувалися через приплив населення, то традиційні аграрні суспільства поступилися місцем індустріальним міським центрам. Ми будемо розглядати різноманітні та значні зміни, викликані індустріалізацією та урбанізацією в європейській соціальній структурі, що охоплює економічні, демографічні та культурні аспекти.

Перший найвагомий аспект – це економічна трансформація. Як ми вже знаємо, індустріалізація підштовхнула Європу до нової ери економічного зростання та диверсифікації. Фабрики виникли, як справжнє ядро виробництва, що стало поштовхом до залучення працівників із сільської місцевості до міських центрів задля пошуку можливостей роботи й кращого життя. Розквіт капіталізму сприяв стратифікованій класовій системі з промисловцями та власниками фабрик на чолі. Однак, робітники працювали часто в суворих умовах за мізерну платню. Цей перехід від аграрної до індустріальної економіки змінив динаміку розподілу багатства, що призвело до збільшення розбіжностей у доходах і появи окремих соціальних класів.

Одним із яскравих прикладів економічної трансформації в результаті індустріалізації та урбанізації в 19-20 століттях є зростання Рурського регіону в Німеччині. У цей період Рурська область, розташована на заході Німеччини, стала центром промислової діяльності, зокрема у виробництві вугілля та сталі. Відкриття запасів вугілля наприкінці 19-го сторіччя прискорило швидкий промисловий бум, залучивши до регіону інвестиції та робочу силу. У результаті такі міста, як Ессен, Дуйсбург і Дортмунд, стали жвавими центрами промислового виробництва [1].

Переходячи до демографічних змін, можна зазначити, що урбанізація також сприяла стрімкому зростанню населення, за рахунок того, що сільські жителі стікалися до міст у пошуках роботи. Швидке розширення міських центрів напружувало інфраструктуру та житлові ресурси, породжуючи перенаселення та доволі низькі умови життя. Сімейні структури еволюціонували у відповідь на життя в містах, де менші розміри домогосподарств стають більш поширеними через економічні обмеження та проблеми міського життя. Крім того, приплив сільських мігрантів змінив культурний ландшафт міст, зробивши внесок у структуру різних етнічних спільнот.

Манчестер, який часто вважають «першим промисловим містом», пережив драматичні зміни під час промислової революції. Наприкінці 18-го та початку 19-го століть Манчестер став центром текстильного виробництва, зокрема виробництва бавовни. Винахід таких механізмів, як прядильний верстат і ткацький верстат, здійснив революцію в текстильній промисловості, що призвело до відкриття численних фабрик у Манчестері та його околицях. Оскільки текстильна промисловість процвітала, населення Манчестера різко зросло. Сільські жителі мігрували до міста в пошуках можливостей працювати на заводах, що призвело до швидкої урбанізації [2].

Соціальна диференціація європейського суспільства стала також більш виразною з початком індустріалізації та урбанізації. На вершині соціальної ієрархії стояла промислова буржуазія, яка володіла економічною та політичною владою через власність на капітал і промисловість. Під ними робітничий клас працював на фабриках, шахтах і в міській промисловості, часто терплячи експлуаторські умови праці та обмежену соціальну мобільність. Тим часом, зростав середній клас, до складу якого входили кваліфіковані професіонали, менеджери та торговці, котрі керували міською економікою, що вже стрімко зазнавала змін.

У Франції індустріалізація почалася пізніше, ніж у Великобританії, але все ж призвела до значних змін у соціальній структурі. Поява таких галузей промисловості, як текстильна, металургійна та вугільна промисловість, сприяла урбанізації та зростанню таких міст, як Париж, Ліон і Марсель.

Верхівкою французького суспільства була буржуазія, до якої входили промисловці, банкіри та купці, які накопичували багатство, завдяки торгівлі та промисловим підприємствам. Буржуазія мала значну економічну та політичну владу, домінуючи в капіталістичній економіці, що розвивалася.

Нижче за буржуазією був середній клас, який включав професіоналів, державних службовців і власників дрібних підприємств. Цей клас мав комфортний спосіб життя, мав доступ до освіти, культурних зручностей і можливостей соціальної мобільності.

Проте в нижній частині соціальної ієрархії знаходився робітничий клас, який складався з фабричних робітників і ремісників. Ці люди зіткнулися з жорсткими умовами життя, нестабільною зайнятістю, низькою заробітною платою та важкими умовами праці на фабриках і майстернях.

Класовий розкол у Франції під час промислової революції посилювався нерівністю в доступі до освіти, охорони здоров'я та політичного представництва. Робітничому класу часто не вистачало засобів для захисту своїх прав та інтересів, що призводило до соціальних заворушень і періодичних робітничих страйків [3].

Наступне – це звичайно культурні трансформації. Індустріалізація та урбанізація стали каталізаторами культурних зрушень, які змінили форму європейського суспільства. Міські центри стали скупченням інновацій та інтелектуального обміну, сприяючи появі нових ідей, рухів і художніх проявів. Засоби масової інформації поширювалися, з'єднуючи різні громади та поширюючи культурні норми та цінності в ширшому масштабі. Однак, разом із цими досягненнями соціальна напруга кипіла, оскільки традиційні норми зіткнулися зі швидкими темпами змін, породжуючи соціальні рухи, які виступають за трудові права, виборче право жінок та інші соціальні реформи.

Наприкінці 19-го та початку 20-го століть Відень зазнав значних соціальних і культурних змін в результаті індустріалізації та урбанізації. Місто, що колись було столицею величезної Австро-Угорської імперії, стало значним скупченням різноманітних етносів, культур та ідей.

Віденський сецесіон був мистецьким рухом, що відколовся, заснованим у 1897 році групою художників, архітекторів і дизайнерів, які прагнули кинути виклик консервативним традиціям віденського мистецького. На чолі з Густавом Клімтом, Коломаном Мозером і Йозефом Гофманом, митці прийняли сучасність, виступили за мистецьку свободу та інновації [4].

Найбільш знаковим символом руху є будинок сецесіону, шедевр архітектури в стилі модерн, спроектований Йозефом Ольбріхом. Будівля з характерним золотим куполом, прикрашеним лавровим листям, служила штаб-квартирою Віденського сецесіону та місцем проведення виставок, що демонструють авангардне мистецтво та дизайн [5].

Підсумовуючи, індустріалізація та урбанізація спричинили глибокі зміни в соціальній структурі європейських країн, змінюючи економічні, демографічні та культурні ландшафти. Коли аграрні суспільства поступилися місцем промисловим міським центрам, виникли нові соціальні ієрархії, окреслені класами, професіями та поділом між містом і селом. Незважаючи на те, що індустріалізація спровокувала безпрецедентне економічне зростання та технологічний прогрес, вона також породила соціальну нерівність і міські проблеми, які продовжують формувати європейське суспільство сьогодні.

Список використаної літератури

1. History of the Ruhr – Wikipedia URL: https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_Ruhr
2. Manchester - Industrialization, Textiles, Growth | Britannica URL: <https://www.britannica.com/place/Manchester-England/Evolution-of-the-modern-city>
3. More About... URL: https://worldimages.sjsu.edu/gallery/paris/social_classes/social_more.html
4. Віденська сецесія — Вікіпедія URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%81%D0%B5%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F
5. Будинок сецесіону — Вікіпедія URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D1%81%D0%B5%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%BE%D0%BD%D1%83.

Л. Бобух, МНhr-21

Основні тези антиглобалістів. Чому у цих рухів не дуже багато спільного?

Глобалізація, як процес всебічної інтеграції країн світу, супроводжується не лише позитивними, але й негативними наслідками. Зростання нерівності, втрата культурної ідентичності, національного суверенітету – ці та інші проблеми стають ґрунтом для зародження антиглобалістських рухів. [1] [2]

Основні тези антиглобалістів: [3]

Економіка:

- Проти транснаціональних корпорацій: Антиглобалісти вважають, що транснаціональні корпорації мають надмірну владу та вплив на світову економіку, що шкодить національним економікам та суверенітету.
- За справедливу торгівлю: Антиглобалісти виступають проти нечесних торгових угод, які, на їхню думку, шкодять країнам, що розвиваються.
- За збереження робочих місць: Антиглобалісти стурбовані тим, що глобалізація призводить до втрати робочих місць у розвинених країнах,
- За еко-соціальну відповідальність: Антиглобалісти закликають до еко-соціальної відповідальності бізнесу, щоб захистити довкілля та права працівників.

Політика:

- Проти наддержавного контролю: Антиглобалісти стурбовані тим, що глобалізація веде до втрати національного суверенітету та посилення наддержавного контролю з боку таких організацій, як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Світова організація торгівлі.

- За демократичну глобалізацію: Антиглобалісти закликають до більш демократичної та справедливої системи глобального управління, де б країни мали рівний голос.

- За локальну самоврядність: Антиглобалісти виступають за децентралізацію влади та посилення локальної самоврядності.

Культура:

- За збереження культурної ідентичності: Антиглобалісти стурбовані тим, що глобалізація веде до гомогенізації культури та втрати культурної ідентичності.

- За культурне різноманіття: Антиглобалісти закликають до збереження та захисту культурного різноманіття.

- Проти культурної експансії: Антиглобалісти виступають проти культурної експансії Заходу, яка, на їхню думку, загрожує традиційним культурам.

Чому у цих рухів не дуже багато спільного? [4]

1. Ідеологічні відмінності: У рухах проти глобалізації можуть брати участь люди з різних ідеологічних спрямувань, включаючи лівих, правих та демократичних активістів. Це може призвести до суперечностей у їхніх поглядах на економіку, політику та соціальні питання.

2. Різноманітність причин: Рухи проти глобалізації можуть виникати через різноманітні причини, такі як стурбованість економічною нерівністю, обурення культурною гомогенізацією або незадоволеність владою світових корпорацій. Ці різні мотивації можуть призвести до різних підходів та стратегій.

3. Відсутність централізованого керівництва: Багато антиглобалістичних рухів оперують без централізованого керівництва. Вони можуть бути розділеними та діяти на місцевому рівні без єдиної стратегії або лідерства.

4. Суперечності у вимогах і цілях: Навіть серед тих, хто виступає проти глобалізації, можуть існувати різні погляди на те, які політичні або економічні зміни потрібно здійснювати. Один рух може ставити на перший план вимогу щодо зменшення впливу міжнародних корпорацій, тоді як інший може бути більш концентрованим на питаннях національного суверенітету або культурної ідентичності.

Висновок: Антиглобалістичні рухи, що виступають проти негативних наслідків глобалізації, представляють різноманітну коаліцію ідеологій,

мотивацій та стратегій. Ідеологічні різниці та різноманітність мотивів учасників можуть спричиняти конфлікти та розбіжності у їхніх поглядах на економіку, політику та соціальні питання. Багато рухів діють без централізованого керівництва, що ускладнює спроби прийняти єдину стратегію. Незважаючи на ці відмінності, антиглобалістичні рухи продовжують привертати увагу до проблем глобалізації та стимулювати дискусію щодо шляхів зробити світовий порядок більш справедливим та стійким. Їхня роль полягає у нагадуванні про важливість збереження національних ідентичностей, захисту прав працівників та збалансованого розвитку економіки. Таким чином, не дивлячись на різноманітність, антиглобалістичні рухи продовжують мати значний вплив на глобальну політику та суспільство. [5]

Список використаної літератури

1. Концептуальні підходи до розуміння антиглобалізму в сучасному світі
UPD: <http://surl.li/rjbfm>
2. Сутність глобалізації у податковому регулюванні економічного розвитку
UPD: <http://surl.li/rjcxw>
3. Хто такі антиглобалісти? UPD: <https://www.radiosvoboda.org/a/903976.html>
4. Антиглобалізм UPD: <http://surl.li/rjdhu>
5. The Antiglobalization Movement UPD: <https://www.encyclopedia.com/social-sciences/news-wires-white-papers-and-books/antiglobalization-movement>

С. Вабілева, МН-21-1

Поясніть основні причини створення системи зовнішньої політики ЄС

Ще під час Другої світової війни Жан Моне зробив висновок, що економічна інтеграція є єдиним засобом, завдяки якому можна уникнути можливих конфліктів в Європі у майбутньому. Він стверджував, що “держави Європи повинні створити федерацію або європейське утворення, що зробить їх єдиним економічним утворенням”[14], тим самим обґрунтовуючи сенс спільних інституцій, а не звичайної міжнародної співпраці. Так після підписання декількох договорів (Паризький договір 1951р.[15], Римський договір 1957р. [17] та інші), за для економічної співпраці між шістьма країнами: Бельгією, Італією, Люксембургом, Нідерландами, Німеччиною та Францією, з суто економічного об’єднання, відбувалося, так би мовити, первісне становлення майбутнього Європейського Союзу.

Європейське об’єднання вугілля і сталі стало випробувальним майданчиком для відпрацювання механізмів наднаціонального управління. З

часом цей союз трансформувався та розширювався (на зараз до ЄС входить 27 країн-членів) і перетворився на організацію, яка охоплює багато різних галузей не тільки економіки, а й політики: від клімату, довкілля й охорони здоров'я до зовнішніх відносин, безпеки, правосуддя та міграції. Тобто, держави-члени ЄС хоча й залишаються суверенними та незалежними, але коли це вважають доцільним об'єднують свій суверенітет і виступають на міжнародній арені як єдине ціле. Доцільним це стає все частіше. На практиці це означає, що держави-члени ЄС делегують деякі свої повноваження стосовно напрацювання й ухвалення рішень спільним інституціям, які вони самі ж й створили. Це робиться для того, щоб рішення щодо конкретних питань, які становлять спільний інтерес, могли ухвалюватися демократично на рівні ЄС.

Треба зазначити, що спочатку сутність міжнародних відносин Європейського Союзу охоплювала лише зовнішню торгівлю, допомогу третім країнам і ряд інших розрізнених галузевих сфер міжнародної діяльності. Але поступово ЄС розширює свої зовнішні відносини, а отже і зовнішню політику.

Початком формалізації політичного міжнародного співробітництва я, особисто, визначаю статтю 30 Єдиного європейського акту 1986 року [5]. І вже у 1992 році у Маастрихтському договорі [6] таке співробітництво отримало найменування Спільної зовнішньої політики й політики безпеки, а у Амстердамському договорі 1997 року [12] введено посаду Високого представника з питань спільної зовнішньої політики і політики безпеки (набрав чинності у 1999 році). Але тільки після набуття чинності Лісабонського договору [18] можна вести мову про дійсне формування європейської наднаціональної політики та про, так би мовити, народження дипломатичної служби Європейського Союзу [19]. Згідно з Лісабонським договором ЄС отримав правосуб'єктність, що на практиці означало можливість укладання міжнародних угод не від імені "першої опори" (Європейського Співтовариства), а від Європейського Союзу у цілому. До того ж основними інструментами проведення спільної зовнішньої політики Євросоюзу Лісабонським договором було визначено: спільні стратегії, спільні дії, спільні рішення та декларації, а ще передбачено створення посади Голови Європейської ради (Президент Європейської ради), який обиратиметься на 2,5 років і презентуватиме ЄС на міжнародних заходах. Тобто основною метою договору було збалансування інституційної рівноваги між національним та наднаціональним рівнями ЄС та ефективний розподіл компетенцій між ними.

Зрозуміло, що основною причиною створення спільної зовнішньої політики ЄС є забезпечення стабільного розвитку ЄС і безпечної міжнародної системи в цілому. Крім того це дає можливість країнам-членам ЄС долати загрози та виклики, які вони не можуть побороти поодиночі, а деякі виклики в останні часи стають дуже глобальними, як то кримський аншлюс, пандемія та повномасштабна військова агресія Росії проти України. Загрози сьогодення

вимагають від держав-членів ЄС тіснішої співпраці та швидших дій, ніж будь-коли раніше. І хоча ЄС все впевненіше виступає на міжнародній арені як колективний актор глобального управління, але, нажаль, іноді і досі, рішення певних проблем міжнародних відносин, які не відповідають політичному баченню одного із членів Євросоюзу, викликають запеклі дебати і супротив на обмеження абсолютної суверенності національної зовнішньої політики на користь дипломатії Євросоюзу. Реальність сучасних міжнародних відносин ЄС, нажаль в тому, що подекуди національні уряди країн членів залишаються головними «продюсерами» зовнішньої політики ЄС, а Євросоюз лише її «актором», чия ефективність та активність залежить від ступеня добрих або поганих відносин з «продюсерами» [7].

Вивчаючи структуру Євросоюзу ми бачимо, що адміністрування зовнішньої політики ЄС досить складне, бо немає жодної іншої міжнародної організації у світі, в якій на різних рівнях управління взаємодіяло б стільки гравців. Зрозуміло, що у такому складному організмі є і цілий комплекс проблем, слабостей та труднощів [4]. По-перше, ми бачимо, що суверенні країни Євросоюзу досить часто критично налаштовані одна до одної, хоча цей факт може певний час маскуватися потребами солідарності у відносинах із зовнішнім світом та його ризиками. Зрозуміло, що поки будуть наявні спільна мета та інтереси кожної конкретної держави, члени Євросоюзу виконуватимуть взяті на себе зобов'язання. А як тільки нівелюється фактор спільності інтересів, зникають й мотиви для погоджених спільних дій. Ця теза вже неодноразово підтверджувалася і суперечливими дебатами щодо порятунку економіки Греції від банкрутства, і суперечками при прийнятті санкційних пакетів щодо Росії, і наданням допомоги Україні, і т.п. По-друге, зараз спостерігаються дуже стрімкі зміни та трансформації у міжнародному середовищі: з'являються нові «центри сили», змінюються партнери та опоненти. І все це швидко, а іноді і зовсім не очікувано. Саме тому на міжнародному рівні Євросоюз спілкується трьома різними способами: міжурядовим, за допомогою наднаціональних інститутів, через окремих держав-членів[2]. Хоча ми досі бачимо і просто форми дублювання національних рівнів.

Втім ми бачимо і великий потенціал зовнішньої політики Євросоюзу, бо ЄС вже створило мережу двосторонніх угод із десятками країн усіх регіонів світу, проводить політику сусідства, Східного партнерства, різноманітні регіональні ініціативи та стратегії. Шість хвиль розширення ЄС показали, що кожна країна – член союзу має свою історію і національний досвід, але всі країни світу взаємозалежні, тому питання зовнішньої політики будуть завжди актуальні.

Список використаної літератури

1. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі. – 2004.
2. Гірман А.П., Волкова В.А., Ковальчук А.О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу.//Науковий журнал «Політикус» . Випуск 6.2020 С.13-16.
3. Давиденко О.І., Правові засади функціонування Європейської служби зовнішньої діяльності / Давиденко О.І., // Вісник Академії адвокатури України. – 2014.
4. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова ; за ред. В. В. Копійки. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2021. – 560 с
5. Єдиний європейський акт (укр/рос)
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_028#Text
6. Маастрихтський договір
http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/slov_04.pdf
7. Мартинов А. Спільна зовнішня і безпекова політика Європейського Союзу:
основні етапи розвитку. С61. Режим доступу до ресурсу:
<https://drive.google.com/file/d/1mbuRg2m4AmqiIBNpwCW7MK-hx2AEhA6X/view>
8. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу. – К., 2005
9. Ціватий, В. Дипломатія та Європейська служба зовнішньої діяльності (ЄСЗД): політико-інституційний аспект [Текст] / В. Ціватий, О. Шаповалова // Зовнішні справи. - 2013. - № 3. - С. 42-45.
10. Шинкаренко Т. Регіональна політика ЄС – проблеми формування й перспективи розвитку. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб.наук. пр. Вип. 45 (Частина II). – К., 2004
11. Шинкаренко Т. Роль Ради Європи і Європейського Союзу в активізації міжкультурного діалогу. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб.наук. пр. Вип. 74 (Частина I). –К.: ІМВ,2008.
12. Оржель О. Ю. Амстердамський договір 1997 // Велика українська енциклопедія. Режим доступу до ресурсу: [https://vue.gov.ua/Амстердамський договір 1997](https://vue.gov.ua/Амстердамський_договір_1997)
13. European Union [Електронний ресурс] : [офіційний портал Європейського Союзу]. — Електрон. текст. і граф. дані. — Режим доступу: <http://europa.eu/>
14. Monet J. Erinnerungen eines Europaers. — Munchen, 1980. — P. 79.
15. The Treaty establishing the European Coal and Steel Community (ECSC)

16. [https://en.wikisource.org/wiki/The_Treaty_establishing_the_European_Coal_and_Steel_Community_\(ECSC\)](https://en.wikisource.org/wiki/The_Treaty_establishing_the_European_Coal_and_Steel_Community_(ECSC))
17. Treaty establishing the European Economic Community (Rome, 25 March 1957)
https://www.cvce.eu/en/obj/treaty_establishing_the_european_economic_community_rome_25_march_1957-en-cca6ba28-0bf3-4ce6-8a76-6b0b3252696e.html
18. Treaty of Lisbon Amending the Treaty on European Union and the Treaty Establishing the European Community (2007/C306/01) [Електронний ресурс] // Official Journal of the European Union. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A12007L%2FTXT>
19. Franco A. Die Festschreibung mitgliedstaatlicher Macht: GASP und GSVP im Vertragswerk von Lissabon / A. Franco, T. Bauer // Lissabon in der Analyse. Der Reformvertrag der Europäischen Union. – München. – 2008.

В. Василик, МН-21-2

У чому особливості сучасного міжнародного тероризму?

Перш ніж аналізувати поточну ситуацію, необхідно розібратися в самому понятті тероризму. Американець Брюс Хоффман, провідний експерт з феномену тероризму, визначає тероризм як навмисну провокацію та використання страху шляхом насильства або, що не менш важливо, загрозу насильства для досягнення політичних цілей. З огляду на це визначення, є три основні ознаки, які чітко відрізняють акти тероризму від кримінальних правопорушень, таких як акти військового саботажу, а саме:

Тероризм класифікує як політико соціальний та політико релігійний.

Ф. Форсайт вважає, що існує чотири різновиди тероризму: національний, одномірний, політичний, релігійний.

Державний тероризм, простими словами це коли люди з однієї країни використовують насильство або страх, щоб домогтися своїх політичних чи ідеологічних цілей всередині цієї країни. Наприклад, групи можуть здійснювати теракти або інші напади, щоб привернути увагу до своїх поглядів або вимогань, чи же вплинути на політичні рішення влади. Такий тероризм спрямований в першу чергу на власну країну.

Також існує політичний та релігійний. Політичний - це використання насильства або інших радикальних заходів для досягнення політичних цілей. Основна мета політичного тероризму полягає в тому, щоб залякати або змусити

владу чи суспільство змінити свої погляди. А релігійний тероризм, використання насильства або страху для просування політичних або ідеологічних мет цілей, які мають відношення до релігії.

Такий вид тероризму відрізняється тим, що його мотивацією є релігійні переконання або ідеологія, і терористи вчиняють насильство або тиснуть на людей, щоб просунути або встановити свої релігійні погляди. [1]

Нині людство стоїть перед небезпекою міжнародного тероризму. Термін «міжнародний тероризм» використовується з 1970-х років. Кодекс ООН про злочини проти миру та безпеки людства визначає злочин як «вчинення, організація, сприяння або фінансування, представника однієї держави проти іншої держави».

Сучасний тероризм - це потужні організації з належним обладнанням. Приклади: Афганістану, Таджикистану, Косово та Чечні показують, що сучасний тероризм може вести диверсійно-терористичну війну та брати участь у широкомасштабних збройних конфліктах. Найбільш очевидною ознакою тероризму є насильство. І в багатьох випадках теракти здійснюються саме для демонстрації максимального насильства, щоб отримати розголос, увагу та резонанс у суспільстві.

Міжнародний тероризм також проявляється в його наполегливих цілях і зростаючих масштабах. Терористичні атаки 11 вересня 2001 року були декларативним викликом не лише Сполученим Штатам, але й усьому «золотому мільярду» Заходу та політиці глобалізації. Цей інцидент і наступні терористичні атаки в інших країнах призвели до масової паніки, обмеження громадянських прав і свобод, економічного розладу. Можна сказати, що міжнародний тероризм став формою війни.

У виникненні та поширенні тероризму та екстремізму відіграють роль національні політичні та геополітичні фактори.

Протиріччя та конфлікти, які існують між окремими державами та націями, сприяють зростанню зацікавленості держав у використанні тероризму та екстремізму для послаблення іншої сторони. Треба визнати, що нинішня антитерористична боротьба певною мірою не враховує причинно-наслідковий зв'язок тих чи інших подій. Багато в чому це пов'язано з політичними факторами міжнародного тероризму.

Враховуючи те, що кожна країна проводить власну зовнішню політику і має конкретні цілі, будь-які дії міжнародної терористичної організації можуть як завдати шкоди одній країні, так і певним чином послужити інтересам іншої, ймовірність цього є. Це головна причина так званих подвійних стандартів в оцінці загрози тероризму, що дозволяє тероризму поширюватися, розвиватися та ховатися за політичною, релігійною та національно-визвольною риторикою.

Також, я вважаю, що дуже велику роль у тероризмі грає релігія.

Це особливо актуально з огляду на те, що міжнародні терористичні організації ховаються за релігійними приналежностями та ідеологіями, щоб здійснювати свої деструктивні та незаконні дії.

Тенденція до зростання та розповсюдження тероризму зумовлена низкою міждержавних та внутрішньодержавних конфліктних факторів політичного, соціально-економічного, територіального, історичного, національного, релігійного та іншого характеру. [2]

На мою думку проблема тероризму настільки глобальна, що жодна держава світу не може сьогодні жити з впевненістю, що це явище рано чи пізно не торкнеться її громадян.

Тому необхідно пам'ятати, які фактори сприяють проявам тероризму, як у світі, так і в Україні.

Такі як: криміналізація суспільства; безробіття; корупція; зубожіння населення; низький економічний рівень країни, та інші.

У результаті навіть законослухняні громадяни можуть вчиняти теракти.

Дуже сумно це уявляти, але глядячи на ситуацію, тероризм між Росією та Україною відбувається у контексті конфлікту між цими двома країнами, зокрема, у зв'язку з ситуацією на окупованих територіях. В цьому конфлікті різні збройні групи та організації ведуть військові операції та терористичні акції.

Ситуація викликає серйозні турботи як для України, так і для міжнародного співтовариства, і вимагає рішучої реакції для вирішення конфлікту та захисту прав людини. [3]

Список використаної літератури

[1] Сучасний тероризм.

<https://tyzhden.ua/suchasnyj-teroryzm-napivderzhavy-vovky-odynaky-ta-ataky-smertnykiv/>

[2] Міжнародний тероризм, особливості.

https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/31752/#:~:text=%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%20E2%80%93%20%D1%86%D0%B5%20%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%83%D0%B6%D0%BD%D1%96%20%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8,%D0%9D%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BD%D1%96%D1%88%D0%B0%20%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D1%83%20E2%80%93%20%D0%B

D%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.

[3] Тероризм та його прояви в Україні.

<https://nmc.dsns.gov.ua/km/news/ostanni-novini/53>

I. Волкова, МН-21-1

Чому є важливим протистояти російській пропаганді в Європі?

Російська пропаганда в Європі сьогодні є серйозним викликом для демократичних процесів, свободи слова та міжнародної безпеки. Завдяки численним ресурсам і впливовій медіа-машині Кремль спотворює факти, перекручує історію, створює дезінформацію та активно поширює власні тези. Протидія цій пропаганді стала ключовим завданням для захисту демократичних цінностей, стабільності та єдності Європи.

Наразі російська пропаганда загрожує демократичному процесу в Європі. Спотворюючи інформацію та маніпулюючи громадською думкою, Кремль прагне вплинути на політичні вибори та знищити процес вільного волевиявлення громадян. Це може призвести до порушення демократичних інститутів і поширення антидемократичних тенденцій у суспільстві. Також їх пропаганда провокує підрив міжнародної безпеки. Розпалюючи етнічні та національні конфлікти в країнах з російськомовними меншинами і спотворюючи факти про міжнародні конфлікти, Росія створює атмосферу невизначеності та нестабільності. Це може призвести до військових конфліктів і загроз територіальній цілісності країн.

Щодо фактів виявлення пропаганди в Європі (Німеччина) За словами Павла Мельника, у східній частині Німеччини досі зберігаються «сентименти» до російської культури та російських громадян. Крім того, у російську пропаганду роками вкладалося дуже багато грошей, зазначили у «Віче».

– У центрі Берліна є великий Російський Дім економіки та культури, як вони його називають. Але це по суті також величезна машина пропаганди, куди вливається багато грошей. 29 тисяч квадратних метрів та 7 поверхів, просто біля Унтен-Ден-Лінден (найвідоміший бульвар Берліна – ред.), і він досі функціонує. Туди навіть приїжджають різні пропагандисти. {1}

Метою російської пропаганди сьогодні є створення позитивного іміджу Росії як дружньої країни та поширення сумнівів серед населення західних країн, вважає **Ірина Лагуніна**, редактор спеціальних проєктів Російської редакції Радіо Свобода. За її словами, російська пропаганда грає на трьох факторах: почутті ностальгії, фальшивої єдності перед зовнішнім ворогом та сумнівах.

«Перше, що зробив Путін (після приходу до влади – ред.) – перейняв контроль електронних медіа тих часів, зокрема телебачення», – зазначає Ірина Лагуніна. {2}

Докторка політичних наук Лідія Смола зазначила, що дослідження VoxCheck, яке проводилося торік з лютого до жовтня, завдяки якому дослідники виявили понад вісім тисяч російських фейків в Німеччині, Італії, Чехії, Словаччині, Угорщині та Польщі. І, якщо порівняти з 2022 роком, то їхня кількість подвоїлась. У 2023-му щомісяця з'являлось понад 900 повідомлень, які містили російську пропаганду. І вони, звісно, різнилися. Бо в Німеччині, яка має давню історію партнерських стосунків з Росією, якщо не рахувати Другу світову війну, там такими ключовими посланнями було, що «Україна не хоче мирних перемов», «Україна деструктивна», «з Україною неможливо домовитися», «Україна маріонетка Сполучених Штатів». В Угорщині, наприклад, був інший меседж — там йшлося про те, що угорська меншина в Україні зазнає утисків, «угорці не можуть говорити своєю мовою», «санкції шкодять Угорщині». {3}

Також зазначимо те, що російська пропаганда посилює дебати про культурну ідентичність та єдність Європи. Підтримуючи популістські рухи, які підживлюють антиєвропейські настрої, Росія підриває єдність і цінності, які є основою Європейської спільноти. Це призводить до соціальної фрагментації та зменшує здатність до колективних дій для вирішення важливих проблем.

Отже, Протидія російській пропаганді є ключовим завданням для забезпечення мирного та стабільного розвитку в Європі. Це вимагає від урядів і громадянського суспільства активної ролі у підвищенні медіаграмотності, підтримці незалежних ЗМІ та сприянні діалогу й обміну інформацією між країнами.

Список використаної літератури

1. <https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovya-yak-ukrayintsi-protystoyaty-rosiyskiy-propahandi-v-berlini/32746941.html>
2. <https://www.radiosvoboda.org/a/27541807.html>
3. <https://www.sestry.eu/statti/rosiyska-propaganda----takiy-samiy-instrument-voiennoyi-mashini-yak-i-tanki>

Охарактеризуйте основні віхи європейської інтеграції

Холодна війна та слабкість Ради Європи стали причиною того, що з'явилися пропозиції звуження економічної та політичної співпраці. Насамперед йшла мова про економічне „зв'язування“ Франції та Німеччини, що забезпечило би мир у Європі. Завдяки цьому було досягнуто консенсусу щодо національних інтересів: з одного боку, Франція отримала можливість брати участь у контролі німецьких вугільної та металургійної галузей, а з іншого – ФРН змогла стати рівноправним партнером для інших держав. Таким чином, реалізація ідеї примирення країн Європи шляхом утворення інтеграційної структури із наднаціональними органами управління, стала можливою після Другої світової війни. Система співробітництва та раціонального поєднання національного та наднаціонального чинника в управлінні ЄОВС мала витoki ще від початку Модерної доби в Європі[2,4].

Паризький договір про створення Європейського співтовариства вугілля і сталі (ЄОВС) був підписаний 18 квітня 1951 року, чинності набрав у липні 1952 р. Договір був підписаний на термін 50 років.

25 березня 1957р. у Римі було підписано Договір про створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та Договір про створення Європейського співтовариства з питань атомної енергії.[3].

1 листопада 1993 р. Маастрихтський договір офіційно поєднав усі європейські співтовариства, виділяючи серед інших дві найважливіші сфери співробітництва – у сфері вироблення і проведення єдиної зовнішньої політики і політики безпеки та у сфері юстиції і внутрішніх справ.

Шенгенська угода стала відмінною рисою принципово нового етапу розвитку європейської інтеграції. Фактична ліквідація внутрішніх кордонів між державами – учасницями Шенгенського договору стала ще одним важливим кроком на шляху до єдиної Європи[5].

Розвиток інтеграції у рамках ЄС пройшов усі етапи: починаючи з зони вільної торгівлі і закінчуючи економічним і валютним союзом. Перший етап розвитку європейської інтеграції (кінець 50-х – середина 70-х років) характеризується усуненням, перешкод, що заважали на шляху до формування “Спільного ринку”. Початок митного союзу організаційно вирізнив “шістку” в системі міжнародних економічних відносин і заклав фундамент для її спільних виступів на міжнародній арені як єдиного суб'єкта. Другим важливим елементом “Спільного ринку”, який сформувався у 60-х роках, була єдина сільськогосподарська політика. Перехідний період тривав недовго, коли були

введені єдині ціни й правила регулювання ринків по всіх загальних сільськогосподарських товарах, а також створений протекціоністський механізм торгівлі з третіми країнами[1].

У 70-ті роки утворився новий етап НТР завдяки сильному імпульсу західноєвропейської інтеграції і була зумовлена ним потреба структурної перебудови економіки. Виникла необхідність об'єднати ресурси усіх країн співтовариства для подолання відставання від США та Японії у деяких сферах науки і технологій, насамперед у мікроелектроніці, біотехнології, виробництві нових матеріалів. Другий етап становлення ЄС веде відлік з початку економічної кризи, яка охопила в середині 70-х років усі держави-члени Співтовариства.

Третій етап почався з другої половини 80-х років, що зумовлений послідовним розширенням складу Співтовариства. Таким чином, цьому етапові властиві нові імпульси в розвитку західноєвропейської інтеграції. Це пов'язано з прийняттям у 1987 р. Єдиного європейського акту (ЄЄА), наміри якого було створення умов для такої перебудови господарського механізму Співтовариства, яка б фіксувала досягнутий рівень та відкривала нові можливості на перспективу. Найбільший крок у цьому напрямку – принципова домовленість про створення єдиного ринку 12 країн-членів Співтовариства до 1993 р[1].

Політичні зміни, спричинені засіданнями „круглого столу“, падіння Берлінської стіни та об'єднання Німеччини призвели до того, що політична інтеграція набрала обертів. У 1990 р. Бельгія запропонувала організувати конференцію, на якій можна буде напрацювати принципи для поглиблення політичного союзу та впровадження спільної валюти. Найбільше протиріч на шляху інтеграції у 1990-х рр. викликала ідея введення спільної валюти. Договір про Європейський Союз – це головна віха ЄС, яка встановила чіткі правила майбутньої єдиної валюти, а також зовнішньої політики та політики безпеки та більш тісної співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ. Єдина європейська валюта – євро – стала реальністю 1 січня 2002 року, коли банкноти та монети євро замінили національні валюти у 12 з 15 країн ЄС [5].

Список використаної літератури

1. Основні етапи розвитку європейської інтеграції у другій половині ХХ сторіччя URL: [Studies.In.Uahttps://studies.in.ua](https://studies.in.ua) > idpzk-shporuОсновні етапи розвитку європейської інтеграції у другій половині ХХ ...
2. Основні етапи розвитку європейської інтеграції. Єдиний економічний та валютний союз URL: Чорноморський національний університет імені Петра Могили<https://eugov.chmnu.edu.ua> > модуль...Модуль 1. Розділ 1. Основні етапи європейської інтеграції. Єдиний ...

3. Причини європейської інтеграції та її етапи URL: [Studies.In.Uahttps://studies.in.ua](https://studies.in.ua) > 2453-prichini-...Причини європейської інтеграції та її етапи

4. Витоки та рушійні сили європейської інтеграції: ретроспективний аналіз URL: [Політичне життяhttps://jpl.donnu.edu.ua](https://jpl.donnu.edu.ua) > viewВитоки та рушійні сили європейської інтеграції: ретроспективний аналіз.

5. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції URL: [Чорноморський національний університет імені Петра Могилиhttps://eugov.chmnu.edu.ua](https://eugov.chmnu.edu.ua) > mily...Мультимедійний підручник - eugov.chmnu.edu.ua

Б. Голоскоков, МЕВ-21

Якими є причини абсолютної бідності?

Абсолютна бідність - це одна з найсерйозніших проблем сучасного світу, яка щороку забирає життя мільйонів людей. Попри значний прогрес у багатьох сферах, деякі регіони світу все ще стикаються з кричущою бідністю. Далі я б хотів роздивитися причини та способи розв'язання цієї проблеми.

Головні причини абсолютної бідності:

Першою причиною, на мою думку, є низький рівень освіти, оскільки відсутність доступу до якісної освіти є однією з основних причин абсолютної бідності. Без відповідної освіти люди не можуть знайти роботу, яка б забезпечила їм достатній дохід для життя. Також я б хотів звернути увагу, що зараз рівень технологій та розвитку зростає без зупинки, і для того, щоб скласти конкуренцію іншим, людина повинна постійно навчатися.

По-друге, значну роль відіграє брак доступу до медичних послуг, відсутність адекватної медичної допомоги може призвести до хронічних захворювань та інвалідності, що робить неможливим працювати та забезпечувати себе та свою сім'ю. Проте зараз століття технологій, з'являються нові професії, і я думаю, що зовсім скоро вади пов'язані зі станом здоров'я зовсім не будуть заважати працювати та насолоджуватись своїм життям.

Далі я б хотів звернути увагу на несправедливий розподіл ресурсів, бідність часто є результатом нерівномірного розподілу ресурсів у суспільстві. У той час як великі корпорації та еліти мають доступ до великих обсягів капіталу, більшість населення живе в бідності.

Четверте, це те, що ми можемо спостерігати й зараз - конфлікти і війни, це все може призвести до руйнування інфраструктури, втрати робочих місць та руйнування економіки, що призводить до загострення бідності.

Нестабільність політичної ситуації та корупція є також гострою загрозою,

у країнах з нестабільною політичною ситуацією та високим рівнем корупції економічний розвиток та соціальне планування можуть бути ускладнені. Корупція може призвести до несправедливого розподілу ресурсів і позбавлення найбідніших верств населення доступу до послуг та ресурсів.

Брак доступного житла та нестабільні житлові умови можуть призвести до безпритульності та економічної незахищеності. Недостатня інфраструктура у сферах транспорту, енергетики та комунікацій також може стати перешкодою для розвитку економіки та соціального зроста.

Є багато причин, на мою думку, можна все вирішити, якщо мати чесних державних діячів, які будуть працювати в інтересах держави, зараз я б хотів навести приклади, як вирішити багато з аспектів, які я перелічив до цього.

Можливі шляхи подолання абсолютної бідності:

Перше рішення - це інвестиції в освіту та охорону здоров'я, забезпечення є важливими кроком у боротьбі з бідністю. Інвестиції у ці сфери можуть допомогти підняти рівень життя та зменшити нерівність.

Також можна проводити соціальні програми та заходи соціального захисту, які забезпечують мінімальний дохід, доступ до житла та медичної допомоги, може допомогти зменшити ефекти абсолютної бідності.

Розширення прав людини є одним із головних аспектів, боротьба з корупцією та сприяння економічному зростанню можуть сприяти зменшенню бідності в довгостроковій перспективі.

Підтримку малих підприємств та мікропідприємців також важливо брати до уваги, шляхом надання мікрокредитів та навчання управління може сприяти створенню нових робочих місць та підвищенню доходів для найбідніших шарів населення.

Впровадження прогресивної системи оподаткування та механізмів соціального захисту може допомогти зменшити нерівність та забезпечити більш справедливий розподіл багатства у суспільстві.

Отже, боротьба з абсолютною бідністю вимагає комплексного підходу та співпраці між різними секторами суспільства. Важливо інвестувати в освіту, охорону здоров'я та інфраструктуру, щоб забезпечити людей ресурсами, необхідними для виходу з бідності. Важливо також звертати увагу на соціальну справедливість і забезпечувати рівні можливості для всіх членів суспільства. Розвиток схем мікрофінансування та підтримка малого бізнесу можуть допомогти розширити доступ до фінансових ресурсів для найбідніших верств населення. Нарешті, необхідно розв'язувати проблеми корупції, нерівності та екології, щоб створити сприятливі умови для зростання і розвитку для всіх членів суспільства.

Список використаної літератури

1. Світовий банк - Статистика бідності на сайті Світового банку. URL: <http://surl.li/spwrf>

2. Міжнародний валютний фонд (МВФ) - Дані про бідність на сайті МВФ.
URL: <https://www.imf.org/ru/Home>

3. Статистика бідності на сайті Євростату. URL: <http://surl.li/cappf>

I. Громовой, ПТБбт-21

Уявіть собі, що в якійсь країні Африки, Азії або Східної Європи приймається конституція, абсолютно ідентична американській. Чи буде вона імplementована в реальне життя?

Питання про те, чи може країна Африки, Азії чи Східної Європи прийняти конституцію, подібну до конституції Сполучених Штатів, вимагає аналізу різних аспектів історичного минулого, культурних особливостей, політичної ситуації та соціально-економічних умов країни [1].

По-перше, необхідно взяти до уваги історичні передумови. Багато країн Африки, Азії та Східної Європи пережили важкі періоди колоніального панування та авторитарних режимів. У таких випадках прийняття конституції, подібної до конституції США, може асоціюватися з втручанням іноземних держав і відновленням колоніального правління і може бути зустрінуте населенням зі скептицизмом і навіть ворожістю [2].

Другим важливим моментом є культурні відмінності. Багато країн мають глибоко вкорінені традиції, цінності та системи управління, які відрізняються від американських. Наприклад, ортодоксальні ісламські інститути та східноазійські культури можуть відрізнятися від західних цінностей, закріплених у Конституції США. Це може вплинути на фактичне ухвалення та реалізацію цих документів.

Третім фактором є політичне середовище. Багато країн Африки, Азії та Східної Європи стикаються зі складними політичними умовами, включаючи внутрішні чвари, корупцію та нестабільність уряду. За таких обставин прийняття ідеальної конституції може мати незначний вплив на реальне функціонування державних інститутів.

Нарешті, слід також брати до уваги соціально-економічну ситуацію в країні. Багато країн у цих регіонах стикаються з проблемами бідності, нерівності та відсутності соціальної справедливості. Бідність і соціальна нерівність ускладнюють реалізацію прогресивних положень, навіть якщо вони закріплені в конституції [3].

Тому, хоча теоретично можливо, що країна в Африці, Азії чи Східній Європі може прийняти таку ж конституцію, як і США, реальність її реалізації залежить від низки факторів, включаючи історичне минуле країни, культурні особливості, політичні умови та соціально-економічну ситуацію. Слід також брати до уваги фактор міжнародних відносин. Багато країн цих регіонів прагнуть зберегти свій суверенітет і незалежність у відносинах з іншими країнами, в тому числі зі Сполученими Штатами. Прийняття конституції, ідентичної Конституції США, може бути сприйняте як спроба імпорту західних цінностей і втручання у внутрішні справи, що може призвести до протидії і ворожості з боку інших країн і міжнародних організацій.

Так само слід враховувати потенційні проблеми з правовою імплементацією. У багатьох країнах інфраструктура для реалізації конституційних прав і свобод або відсутня, або є неадекватною. Недосконале правосуддя, корупція та інші проблеми можуть перешкоджати ефективному захисту прав громадян та реалізації конституційних принципів [4].

Нарешті, важливо зазначити, що успішне впровадження Конституції залежить від підтримки та участі громадян. Без широкої народної підтримки та участі в процесі демократичного врядування навіть така конституція, як конституція США, може залишатися неефективною і не відповідати реальним потребам і цінностям суспільства.

Тому, оцінюючи можливість імплементації конституції, ідентичної Конституції США, в іншій країні, важливо враховувати комплекс факторів, які впливають на успіх такої імплементації, включаючи історичний, культурний, політичний, економічний і міжнародний контекст, підтримку громадян і здатність державних інститутів реалізовувати конституційні принципи.

Можливою є ситуація, коли конституція, ідентична американській, приймається в іншій країні, наприклад, в Африці, Азії або Східній Європі. Однак імплементація цієї конституції в реальне життя залежатиме від багатьох факторів, включаючи культурні, політичні, історичні та інші контекстуальні обставини.

На перший погляд, може здатися, що просте копіювання американської конституції приведе до подібного рівня захисту прав і свобод, який існує в США. Однак, практично, це може бути складнішим.

Перш за все, історичний і культурний контекст країни відрізняється від США. Традиції, цінності, соціальні норми можуть відрізнятися і можуть вплинути на те, як конституція сприймається та імплементується.

Друге, політична система та структура влади можуть бути різними. Навіть якщо на папері конституція ідентична американській, реалії політичного життя можуть ускладнити її виконання. Наприклад, впровадження системи контролю

та балансування влади може зіткнутися з існуючими політичними структурами або інтересами.

Третє, економічні та соціальні умови також можуть вплинути на реалізацію конституції. Низький рівень розвитку, корупція, конфлікти можуть ускладнити виконання конституційних норм.

Отже, хоча копіювання американської конституції може бути першим кроком у впровадженні правових реформ, успішна імплементація буде залежати від широкого спектру факторів, які впливають на країну.

Список використаної літератури

1. . Закоморна К.О. Конституційне (державне) право зарубіжних країн: конспект лекцій, навчальні схеми, словник термінів та основних понять: Навчально-методичний посібник. – Харків: Видавець ФО – П Впрямчук Н.М., 2008. 192 с.

2. . Конституційне (державне) право зарубіжних країн: Навч. посіб. / За ред. В.М.Бесчастного. – К.: Знання, 2007. – 467 с.

3. Інтерв'ю М. Гультая «Юридичній газеті» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://yur-gazeta.com/interview/konstituciyna-skarga-zabezpechue-mozhlyvistzvorotnogo-vplivu-individiv-na-publichnu-vladu-u-razi-de.html>.

4. . Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посібник; За заг. ред. В.О.Ріяки. – 2-ге вид., допов. І перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544с.

Д. Губський, МНhr-21

У чому причина піднесення тоталітарних і авторитарних режимів у 1920-1930-і рр?

У 1920-1930 роки світова історія зазнала кардинальних змін через масове поширення тоталітарних і авторитарних режимів. Ці зміни мали глибокі причини та далекосяжні наслідки, що вплинули на міжнародні відносини, в тому числі на формування сучасної системи європейської безпеки і відносин між Європейським Союзом і Сполученими Штатами Америки.

Після завершення Першої світової війни Європа опинилася перед величезними випробуваннями. Економічна дестабілізація, виснаженість від війни, політична нестабільність, та соціальні потрясіння створили умови для зростання популярності радикальних ідеологій. Велика депресія, що охопила світ у 1929 році, лише поглибила економічну кризу, збільшивши масштаби бідності та безробіття.

Економічна нестабільність як один із ключових факторів сприяла втраті віри в ліберальну економіку та демократію. Люди прагнули рішучих змін, які могли б швидко вирішити їхні економічні проблеми. Тоталітарні лідери, такі як Гітлер у Німеччині та Муссоліні в Італії, обіцяли швидке відновлення економіки та національної гордості.

Політична поляризація загострювалася через зростання крайніх лівих та правих рухів. Страх перед комунізмом після російської революції 1917 року спонукав багатьох підтримати авторитарні режими як антагоніста соціалізму та комунізму.

Соціальні конфлікти та розчарування війною також відіграли свою роль. Ветерани поверталися додому, часто не знаходячи роботи або соціальної підтримки, що посилювало соціальну напругу.

Зростання тоталітаризму привело до Другої світової війни, яка радикально змінила геополітичний ландшафт. Війна призвела до встановлення змін, обумовлених піднесенням тоталітарних і авторитарних режимів. Ці десятиліття стали свідками того, як у відповідь на постраждалу від Першої світової війни, економічну нестабільність і соціальні розколи, нації обирали рішучі, але авторитарні шляхи розвитку.

Початок ХХ століття був ознаменований низкою глобальних катаклізмів, серед яких Перша світова війна відіграла ключову роль у формуванні подальших політичних тенденцій. Вона не лише призвела до величезних людських втрат та економічного занепаду, але й посіяла сім'я невдоволення серед народних мас, які втомилися від війни та її наслідків. Це, у свою чергу, створило сприятливий ґрунт для поширення радикальних ідеологій, обіцяючих швидкі та ефективні рішення.

Економічна нестабільність, що настала після війни, зокрема Велика депресія, яка почалася у 1929 році, глибоко вплинула на політичний ландшафт. Масове безробіття, гіперінфляція, банкрутства підприємств та зубожіння широких верств населення спонукали людей шукати альтернативні шляхи виходу з кризи. Авторитарні лідери, такі як Адольф Гітлер у Німеччині, Беніто Муссоліні в Італії, та інші подібні фігури в різних країнах, використали цю ситуацію, пропонуючи прості відповіді на складні питання, часто за рахунок жертвування демократичних свобод.

Політична поляризація та соціальні конфлікти, що загострилися в результаті війни та економічної кризи, також зіграли свою роль. Зростання націоналістичних рухів, втрата віри в демократію та парламентаризм як ефективні засоби управління державою, а також боязнь комуністичної революції, яка вже відбулася в росії, спонукали багатьох віддати перевагу жорсткому правлінню.

Підйом тоталітарних режимів у 1920-1930-і роки мав далекосяжні наслідки не лише для внутрішнього розвитку країн, де вони прийшли до влади, але й для міжнародних відносин. Друга світова війна, яка стала безпосереднім наслідком агресивних політик цих режимів, змінила політичний ландшафт світу, заклавши основи для холодної війни, розділу світу на два протиборчі блоки та формування нової системи міжнародної безпеки.

У контексті сучасних відносин між Європейським Союзом та Сполученими Штатами Америки, історичний досвід 1920-1930-х років нагадує про важливість збереження міцних демократичних інститутів, верховенства права, а також необхідність співпраці та підтримки міжнародного порядку, заснованого на правилах. Ці події підкреслюють значення об'єднання зусиль задля забезпечення стабільності, безпеки та процвітання на глобальному рівні.

Список використаної літератури

1. https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/5463/
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC>
3. http://megalib.com.ua/content/2632_Peredymovi_vstanovlennya_totalitarnih_i_avtoritarnih_rejimiv.html
4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC>
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%96%D1%8F%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F
6. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11620/09-Chabanna.pdf?sequence=1#:~:text=%D0%A2%D0%B0%D0%BA%D0%B8%D0%BC%20%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BC%2C%20%D1%82%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B8%20%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D0%B2%D0%B0%D0%B6%D0%B0%D1%82%D0%B8,%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9C%D1%83%D1%81%D1%81%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%BD%D>

[1%96%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D0%B5%D1%8F%D0%BA%D1%96%20%D1%96%D0%BD%D1%88%D1%96.](#)

7. <https://armyinform.com.ua/2021/05/08/druga-svitova-vijna-rezultat-zmovy-dvoh-totalitarnyh-rezhymiv/>

8. <https://www.istpravda.com.ua/articles/5eeb3bbca703f/>

В. Дмитрієв, МЕВ-21

Проаналізуйте залежність взаємовідносин між США та ЄС від партійної належності президента США. Чи можна виділити стійкі закономірності?

Взаємовідносини між Сполученими Штатами та Європейським Союзом є ключовим аспектом глобальної геополітичної динаміки, від якого залежить стабільність та розвиток всього людства. Важливість взаємовідносин між США та ЄС важко переоцінити, адже ці два світових гравці мають величезний вплив на світову політику, економіку та безпеку. Вони базуються на спільних цінностях, інтересах та партнерстві, але також включають різні виклики, проблеми та конкуренцію. Співпраця між ними сприяє стабільності та розвитку на міжнародній арені, сприяючи розвитку торгівлі, науки та технологій, боротьбі з кліматичними змінами та забезпеченню світової безпеки загалом. Адже ЄС та США є найбільшими торговельними партнерами, світовим інвесторами, донорами допомоги, учасниками наукового розвитку і співробітництва. Взаємовідносини між Сполученими Штатами та Європейським Союзом існують від 1953 року ще до створення самого ЄС, та зазнавали різноманітних змін з плином часу [1]. Найбільшої актуальності про партійну належність президента США постає через спливання терміну діючого президента країни.

Якщо звертатися до історичного минулого, то простежуються певні коливання в характері та ступені відносин між двома регіонами. Таку динаміку взаємовідносин здатні викликати переплетіння великої кількості факторів. Проте, варто виділити один з них, що є циклічним та доволі передбачуваним і прогнозованим. Цим фактором виступає двопартійна система США. У Сполучених Штатах Америки історично склалася двопартійна система, в результаті чого на виборах відбувається протистояння між кандидатами від двох партій: демократичної і республіканської. Вони також залежать від конкретних особистостей, обставин, подій та ініціатив, які можуть змінювати характер та напрямок співпраці. Саме діяльність президента вносить значний вплив,

оскільки вона визначає основні пріоритети та стратегічні напрямки. Таким чином, існують певні закономірності у взаємодії між США та ЄС в залежності від партійної приналежності президента.

Таким чином, партійна приналежність президента США впливає на характер та напрямок співпраці між цими двома великими формуваннями, і це проявляється у багатьох аспектах, включаючи економічну, політичну та військову сфери. Демократичні та республіканські адміністрації мають різні погляди як на внутрішню, так і на зовнішню політику, від чого просують власну реакцію на виклики партнерів з ЄС, і це має важливі наслідки для геополітичного ландшафту.

Загалом, чіткі закономірності взаємовідносин між США та ЄС від партійної належності президента відображають те, як політичні погляди та пріоритети впливають на зовнішню політику країни. Республіканські президенти зазвичай більше схиляються до використання односторонніх заходів та акцентують на національних інтересах, тоді як демократичні президенти більш схильні до співробітництва та міжнародного партнерства.

Як приклад виявленої закономірності, варто розглянути зовнішню політику США по відношенню до ЄС за каденцій двох президентів від різних партій, а саме попереднього президента Дональда Трампа, та діючого зараз Джозефа Байдена. Під час президентства Дональда Трампа від республіканської партії, відносини між США та ЄС пережили значні конфронтації. Трамп відмовився від підтримки трансатлантичних угод та міжнародних організацій, вийшовши з Паризької угоди про зміну клімату, Ядерної угоди з Іраном та інших міжнародних угод, що суперечило позиції ЄС. Вимагав збільшити витрати на оборону від країн-членів НАТО і також запровадив невинуваті мита на сталеві та алюмінієві вироби, що спричинило торговельні конфлікти з ЄС. Трамп також підтримував Brexit та націоналістичні сили в Європі, що підривало європейську інтеграцію та солідарність. Такі дії Трампа підкреслили його націоналістичну та протекціоністську політику, що викликала незадоволення в ЄС та призвела до напруження відносин [2].

Натомість, президентство Джозефа Байдена відзначається зміною підходу до відносин з ЄС, маючи більш відкритий характер. Байден відновив американське членство в Паризькій угоді, а також проводив заходи щоб відновити довіру та співпрацю з партнерами, встановивши більш жорстку позицію щодо Росії, Китаю та Північної Кореї. Під приводом демократичної партії було проведено перегляд митних тарифів, що сприяло полегшенню торговельних суперечностей. Байден також підтримує європейську інтеграцію та солідарність, визнає ЄС як стратегічного партнера та союзника в НАТО. Під час президенства Байдена, з його ініціативи США та ЄС знову активно співпрацюють

у багатьох глобальних питаннях, таких як боротьба зі зміною клімату, боротьба з пандемією COVID-19 та відновлення світової економіки та безпеки. Однак, незважаючи на це, існують певні сталі елементи співпраці, такі як обмін торговельними інтересами, взаємна безпека та спільні цінності, які підтримують стійкість відносин[2].

Ці приклади демонструють виявлену закономірність, що під час президентства республіканських лідерів, таких як Трамп, спостерігається нахил до більш націоналістичної та протекціоністської моделі, яка може призводити до напруженості відносин з ЄС. З іншого боку, демократичні президенти, такі як Байден, зазвичай підтримують більш відкриту атмосферу до співпраці у відносинах з ЄС, що сприяє спільним зусиллям у вирішенні глобальних проблем. Варто також відзначити, що навіть під час періодів напружених відносин, співпраця між США та ЄС залишається важливою для обидвох сторін у забезпеченні стабільності та процвітання.

Зважаючи на вищезазначені твердження, для України, без сумнівів, є вигідним саме обрання президента від демократичної партії. Адже головними партнерами України, як з безпекових, так і економічних питань є саме країни заходу. А злагодженість дій у прийнятті рішень здатна значно впливати на ступінь підтримки нашої країни, особливо під час повномасштабної агресії з боку росії. Відповідно, в інтересах України максимально сприяти пом'якшенню суперечностей у трансатлантичному партнерстві і якнайшвидше зміцнювати власні державні інститути [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що взаємовідносини між США та ЄС від партійної належності президента США мають певну залежність та закономірність, але не є детермінованими та однозначними. Вони також залежать від багатьох інших факторів, які потребують постійної уваги, аналізу та адаптації з обох сторін. Взаємовідносини між США та ЄС є дуже важливими для обох сторін, а також для всього світу, оскільки вони впливають на глобальну стабільність, безпеку, розвиток, демократію та права людини. Саме тому, вони повинні шукати спільну мову, вирішувати конфлікти, знаходити компроміси, співпрацювати на основі взаємної поваги та довіри, а також враховувати інтереси та потреби інших регіонів та країн.

Список використаної літератури

1. History of the U.S.A. and the EU. Mission to the European Union URL: <https://web.archive.org/web/20171201033239/https://useu.usmission.gov/our-relationship/policy-history/io/>

2. Байден проти Трампа: хто досягнув більше на посаді президента США, – The Economist. URL: https://24tv.ua/economy/bayden-proti-trampa-hto-dosyagnuv-bilshe-posadi-prezidenta-ssha_n2476567

3. Веселовський А. І Відносини США – Європейський Союз: тенденції та варіанти у середньостроковій перспективі

В. Долгов, МГ-21

Порівняйте розвиток країн Західної та Східної Європи у часи Холодної війни. Яким чином США та СРСР відповідно впливали на політичні та економічні процеси в цих країнах?

Незважаючи на завершення Другої світової війни, конфлікт інтересів між двома наддержавами – США та СРСР не завершився. Між двома країнами залишилися суперечності щодо розбудови повоєнного світу і обидві сторони не бажали поступатися одне одному. Крім того, минулі союзники у боротьбі проти нацистської Німеччини почали відчувати загрозу одне від одного, що проявлялося у розвитку ВПК обох країн, нарощенні ядерної зброї та підтримка різних сторін у локальних конфліктах, що врешті призвело до Холодної війни [1].

Одним із основних театром усіх подій цього періоду стала Європа, яка була поділена між Заходом (союзниками США) та Сходом (сферою впливу СРСР). Незважаючи на те, що кінець Холодної війни прийнято вважати момент розпаду СРСР, наслідки цього періоду історії досі мають вплив на сьогоденню Європу. Саме тому необхідно дослідити детальніше розвиток Західної та Східної Європи у цей повоєнний період.

Політичний курс Східної Європи ознаменувало створення військово-політичного блоку ОВД (Організація Варшавського договору) у 1955р., де головну роль зайняв СРСР. Радянській Союз прийняв на себе роль захисника держав та їх населення, де встановив комуністичний режим після Другої світової війни. Насправді, відбувалося зовсім навпаки. Через демократичні настрої Східної Європи, народ цих країн вдавався до повстань та революцій, де закликали відійти від соціалістичного курсу СРСР. Відповідь Москви була жорстока – почалося відкрите переслідування демократичних діячів, а спроби розпочати революції зазнавали невдачі через військове втручання соціалістичного блоку. Таким чином, СРСР подавляв демократичні настрої танками у НДР у 1953р., у 1968р. в Чехії та в багатьох інших країнах. Іншим значним політичним кроком стало будівництво Берлінської стіни, яка допомогла країнам соціалістичного блоку утримувати населення у своїх країнах і фактично розділило Європу на Захід та Схід [2].

Таким чином, політичний курс Східної Європи жорстко визначався курсом СРСР – боротьбі із західними демократіями. Незважаючи на те, що населення могло бути налаштовано проти соціалістичної політики, військове втручання Москви не дозволяло цей курс змінити.

Економічно країни Східної Європи також сильно залежали від СРСР. На це вказує зокрема відмова від «плану Маршалла» (економічної допомоги від США) та впровадження на противагу ньому прямої допомоги від СРСР, а отже і жорстке регулювання економіки від Москви. Таким чином, Радянській Союз допомагав із відбудовою промисловості, поставляв продовольство і обладнання. Але разом з тим, вводилася планова економіка, заперечуючи існування будь-якої приватної промисловості, та примусова колективізація, через яку насильно направляли кошти із села на розвиток важкої промисловості [3].

Політичний курс Західної Європи характеризувався процесами лібералізації. Демократія, яка раніше здавалася неможливою в авторитарних країнах Західної Європи, тепер стала реальною. Держава все менше втручалася в повсякденне життя громадян, а молодь більше приймала участь у політичному житті країн. Незважаючи на те, що країни Заходу протидіяли соціалістичному блоку, комуністичні рухи не підлягали забороні, через що люди могли вільно вступати до лівих партій і відкрито критикувати владу [3].

Політичний курс Заходу характеризує також ідея США про «об'єднану Європу». За нею, Європа повинна була встановити настільки тісні економічні та політичні зв'язки один між одним, щоб варіант розпочати нову війну в Європі виглядав дуже не вигідно. США домоглися цього, а заради створення тісних військових зв'язків між союзниками стало створення НАТО [4].

Економічний розвиток Західної Європи ознаменувала політика США у вигляді економічної допомоги – «план Маршалла». План передбачав не тільки пряму фінансову допомогу союзникам США, але і розвиток вільного ринку, впровадження капіталістичних відносин та підтримка конкуренції. Саме «план Маршалла» став однією із причин «економічного дива» на Заході, через що за кілька років союзники США оновилися і наздогнали економічні показники передвоєнного періоду [5].

Отже, порівнюючи Західну та Східну Європу, можна виявити, що перша взяла курс на лібералізацію політичної системи та економіки, у той час як друга – курс «радянізацію» усієї системи. Захід проводив демократизацію суспільства і мало втручався в повсякденне життя своїх громадян, в той час як на Сході проблеми вирішувалися військовою силою, а економіка продовжувала занепадати. Вплив США та СРСР пропонував свої варіанти вирішення проблем в Європі, але як можна побачити по сьогоднішню, - на Східній Європі домінують ідеї, які були і є актуальними на Заході.

Список використаної літератури

1. Холодна війна. URL: <https://mtt.in.ua/holodna-vijna/>
2. Послевоенное время: от «холодной войны» до мирной революции. URL: <https://www.deutschland.de/ru/topic/politika/germania-evropa/poslevoennoe-vrema-ot-holodnoi-voiny-do-mirnoi-revolucii>
3. Радянське домінування у східноєвропейських країнах. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/31745/
4. США ТА ІДЕЯ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄДНАНОЇ ЄВРОПИ. URL: https://drive.google.com/file/d/1YNSOYSRmPIM1QCkEWB1k_zKgDwbrb49n/view
5. План Джорджа Маршалла. URL: <https://www.jnsm.com.ua/h/0605M/>

С. Дубель, МН-21-1

Основні тези антиглобалістів. Чому у цих рухів не дуже багато спільного?

Антиглобалізм - це політична позиція, яка виступає проти політики глобалізації. Прихильники антиглобалізму зазвичай об'єднані ідеєю протистояння владі транснаціональних корпорацій та міжнародних економічних організацій, які, на їхню думку, шкодять демократії, правам людини та довкіллю.

Глобалізація - це процес, який включає зростання транскордонних взаємодій між людьми, компаніями, інститутами та ринками. Вона проявляється у розширенні потоків товарів, технологій, фінансів, у посиленні впливу міжнародних інститутів, у глобальній діяльності корпорацій, та у збільшенні транскордонних комунікацій.

Обговорення поглядів антиглобалістів є важливим у сучасному світі, оскільки воно дозволяє зрозуміти різні точки зору щодо глобалізації та її впливу на суспільство. Антиглобалісти часто висувують аргументи про негативні наслідки глобалізації, такі як зростання нерівності, втрата культурної ідентичності та екологічні проблеми. Це спонукає до більш глибокого аналізу глобалізаційних процесів та пошуку балансу між глобальною інтеграцією та збереженням національних інтересів[1].

Огляд основних тез антиглобалістів

Основні тези антиглобалістів та критика економічної глобалізації включають:

1. Нерівність у світовому розподілі багатства: Критики глобалізації вказують на зростаючу нерівність у прибутках і майновій нерівності, яка стала головним викликом у 21 столітті[2].

2. Втрата робочих місць і деіндустріалізація: Економічна глобалізація часто пов'язана з перенесенням виробництва в країни з нижчими витратами на працю, що призводить до втрати робочих місць і деіндустріалізації в розвинених країнах[3].

3. Загроза суверенітету держави: Глобалізація може підірвати суверенітет держав через зростання впливу міжнародних корпорацій та інституцій, а також через гібридні війни та інформаційні загрози[4].

Ці питання викликають жваві дебати та різні точки зору серед експертів та політиків.

Культурна і соціальна критика глобалізації часто зосереджується на таких питаннях:

- Гомогенізація культури описує процес, в якому локальні культури змінюються або поглинаються домінуючою зовнішньою культурою. Це може призвести до зменшення культурного розмаїття та поширення однакових культурних символів, таких як обряди, ідеї та цінності[5].
- Втрата традиційних цінностей і ідентичності може відбуватися в результаті глобалізації, коли традиційні форми культури та ідентичності заміщаються глобальними впливами, що може призвести до втрати унікальності та автентичності культур[6].
- Руїнування спільнот та збільшення відстані між багатими та бідними відноситься до соціально-економічних наслідків глобалізації. Зростання нерівності та розширення прірви між багатими та бідними може підірвати соціальну згуртованість та сприяти соціальній ізоляції[7].

Аналіз спільних моментів між різними антиглобалістичними рухами

Загальна критика економічної глобалізації полягає у висловленні занепокоєння щодо негативних наслідків глобалізації, таких як економічні кризи, соціальне нерівність, і вплив транснаціональних корпорацій, які можуть переважати інтереси місцевих громад і національних економік.

Бажання захистити національну культуру та ідентичність відображається у прагненні зберегти культурну унікальність і традиції в умовах глобалізації, яка часто асоціюється з культурною гомогенізацією та втратою культурної різноманітності.

Прагнення зберегти суверенітет держав виражається у захисті права націй самостійно вирішувати своє майбутнє без зовнішнього втручання, що може бути під загрозою через глобалізаційні процеси, які часто вимагають певних поступок від національних урядів.

Висновки

Антиглобалісти висувують критику щодо економічної, культурної та політичної аспектів глобалізації. Вони підкреслюють проблеми, такі як нерівність у світовому розподілі багатства, втрату робочих місць, деіндустріалізацію, загрозу суверенітету держав, гомогенізацію культури, втрату традиційних цінностей та ідентичності, а також руйнування спільнот.

Різноманітність поглядів антиглобалістів виникає через різні ідеологічні та політичні переконання, різні стратегії та методи боротьби з глобалізацією, а також через різні підходи до проблем глобалізації, які можуть бути економічними, культурними чи політичними.

Розуміння антиглобалістичних рухів є ключовим для сучасного світу, оскільки вони відображають глибокі соціальні та економічні зміни, що відбуваються на глобальному рівні. Вони також сприяють формуванню політики та дебатів, які впливають на майбутнє глобалізації та її вплив на різні аспекти життя людей.

Список використаної літератури

1. Сутність антиглобалістського руху. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/2113/>
2. НЕРІВНІСТЬ ДОХОДІВ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗМЕНШЕННЯ. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c4a074af-1c81-43ee-a237-0f9a821a143a/content>
3. <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2022/12/15/695025/>
4. Обмеження державного суверенітету в умовах глобалізації: теоретико-правовий аспект. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/law/vsi-vypusky/volume-10-number-137-2023/obmezhennya-derzhavnogo-suvernitetu-v-umovah-globalizaciyi>
5. Що таке культурна гомогенізація? URL: https://ua.thpanorama.com/articles/cultura-general/qu-es-la-homogeneizacin-cultural.html#google_vignette
6. <http://journal.ndiu.org.ua/article/download/227284/230537>
7. Як ковід дав шанс зупинити зростання нерівності у світі. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-59644839>

О. Жеребко, ПТБбт-21

Дайте оцінку ефективності інститутів ЄС, що відповідають за безпеку

Оцінка ефективності інститутів Європейського Союзу (ЄС), відповідальних за безпеку, складається з ряду факторів, включаючи їхній вплив, результативність та спроможність у вирішенні безпекових викликів. Важливо врахувати, що безпека є однією з численних сфер компетенції ЄС, і інституції ЄС займаються не тільки військовою безпекою, а й ширшим спектром питань, таких як кібербезпека, енергетична безпека, боротьба з тероризмом, міграція тощо.

Європейська служба зовнішньої дії (ЄСЗД): Це ключовий орган ЄС для формулювання та реалізації зовнішньої політики та безпеки. ЄСЗД грає важливу роль у веденні діалогу з партнерами, координації дипломатичних зусиль та підтримці конфліктолагодження. Однак, ЄСЗД іноді критикується за відсутність єдиної стратегії у відношенні до деяких кризових ситуацій. По-перше, ЄСЗД відповідає за формулювання та виконання зовнішньої політики ЄС, включаючи дипломатичні відносини з іншими країнами та міжнародними організаціями. Вона веде діалог з ключовими гравцями на міжнародній арені та сприяє

вирішенню міжнародних конфліктів через дипломатичні зусилля та миротворчі місії. По-друге, ЄСЗД координує гуманітарну допомогу та реагування на кризові ситуації в різних частинах світу. Вона сприяє здійсненню гуманітарних проєктів, надає фінансову підтримку та координує дії ЄС у випадку криз, таких як природні лиха, війни або гуманітарні катастрофи. Третій аспект стосується розвитку партнерства з країнами-партнерами та регіональними організаціями. ЄСЗД сприяє розвитку та підтримці стратегічних партнерств ЄС з іншими країнами, регіонами та міжнародними організаціями, сприяючи мирному врегулюванню конфліктів та спільному забезпеченню безпеки та стабільності. Незважаючи на свою важливу роль, ЄСЗД стикається з численними викликами та обмеженнями. Одним із найбільших викликів є внутрішня фрагментарність та недостатність ресурсів. ЄСЗД складається з представництв у країнах-членах ЄС та місій в третіх країнах, інституційних підрозділів та мережі дипломатичних посольств. Ця розгалужена структура може ускладнювати координацію та забезпечення консистентності в зовнішній політиці ЄС. Крім того, важливим викликом є геополітичні та геостратегічні зміни на міжнародній арені, такі як зростання впливу авторитарних режимів та зростання регіональних конфліктів. ЄСЗД має відповідати на ці виклики шляхом адаптації своїх стратегій та методів роботи до нових реалій. Усупереч цим викликам, ЄСЗД залишається ключовим інструментом ЄС у забезпеченні безпеки та стабільності як у самому ЄС, так і в його сусідніх регіонах. Шляхом посилення координації, адаптації до нових викликів та забезпечення достатніх ресурсів, вона може продовжувати грати важливу роль у підтримці міжнародного порядку та розвитку мирних відносин у світі.

Європейська комісія: Комісія грає важливу роль у забезпеченні безпеки через розвиток правових інструментів та програм, спрямованих на боротьбу з тероризмом, кіберзагрозами та організованою злочинністю. Однак, її вплив у сфері безпеки часто обмежується відсутністю власних військових ресурсів. Європейська комісія є одним із основних інститутів Європейського Союзу (ЄС) і відіграє важливу роль у формулюванні та виконанні політики ЄС у різних сферах, включаючи економіку, соціальні питання, торгівлю, конкуренцію та зовнішні відносини. Це есе спробує розглянути роль, функції та виклики, з якими стикається Європейська комісія. Перш за все, Європейська комісія має за мету забезпечити виконання договорів, угод та рішень, прийнятих ЄС. Вона виконує роль виконавчого органу ЄС, який відповідає за розробку пропозицій щодо нових законодавчих актів, виконання затверджених політичних стратегій та виконання бюджету ЄС. Крім того, комісія є єдиним органом, який має право ініціювати законодавчі ініціативи у ЄС. Вона виступає ініціатором законопроектів, які потім розглядаються і затверджуються Європейським парламентом та Радою

Європейського Союзу. Крім того, Європейська комісія відповідає за управління європейськими програмами та фондами, такими як Європейський соціальний фонд, Європейський фонд регіонального розвитку та Європейський фонд забезпечення міграції. Однією з ключових функцій комісії є розробка єдиного ринку в Європейському Союзі. Це означає сприяння вільному руху товарів, послуг, капіталу та праці між країнами-членами ЄС шляхом видалення торгових бар'єрів та гармонізації правових норм. Крім того, комісія відповідає за розвиток і реалізацію стратегій у сферах енергетики, клімату та сталих інновацій, спрямованих на забезпечення стійкого економічного зростання та зменшення впливу людської діяльності на довкілля. Одним з основних викликів, з якими стикається Європейська комісія, є необхідність забезпечення консенсусу між країнами-членами ЄС у розробці та впровадженні політики. Це може бути складним завданням у зв'язку з різницею в інтересах та поглядах країн-членів. Крім того, важливим викликом є потреба адаптації до змін на міжнародній арені, таких як глобальні економічні та політичні зміни, зростання геополітичних ризиків та кризові ситуації. Європейська комісія повинна бути гнучкою та реагувати на ці зміни шляхом розробки нових стратегій та ініціатив. У супереч з цим викликом, Європейська комісія залишається ключовим інститутом ЄС, який сприяє розвитку та процвітанню Європейського Союзу через реалізацію стратегічних цілей, визначених в договорах ЄС. Шляхом постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів, комісія може продовжувати виконувати свою важливу роль у забезпеченні стабільності та процвітання у регіоні.

Європейський парламент: Парламент грає важливу роль у затвердженні законодавства та контролі за діяльністю інших інститутів ЄС у сфері безпеки. Проте, його можливості для впливу на безпекову політику ЄС іноді обмежені. Основна роль Європейського Парламенту полягає в представництві громадян ЄС та захисті їхніх інтересів. Парламент єдиний орган ЄС, який обрано напряму народом через загальні європейські вибори, що надає йому демократичну легітимність. Крім того, Європейський Парламент виступає як співзаконодавчий орган разом із Радою Європейського Союзу. Він має право розглядати та приймати законодавчі акти в різних сферах, включаючи економіку, соціальні питання, торгівлю, екологію та зовнішні відносини. Крім того, Європейський Парламент грає важливу роль у контролі за роботою інших інститутів ЄС, зокрема, Комісії ЄС. Він має право проводити дебати, вносити питання та надавати рекомендації щодо діяльності Комісії та інших органів ЄС. Однією з ключових функцій Європейського Парламенту є участь у процесі прийняття законів ЄС. Парламент розглядає законодавчі пропозиції, вносить поправки та приймає рішення щодо їх прийняття на рівні ЄС. Крім того, Парламент здійснює

контроль за роботою інших інститутів ЄС шляхом проведення парламентських слухань, дебатів та запитів до Комісії та інших органів. Це сприяє забезпеченню прозорості та відкритості в роботі європейських інститутів. Одним з основних викликів, з якими стикається Європейський Парламент, є потреба забезпечити ефективне функціонування та прийняття рішень в умовах складного інституційного ландшафту ЄС. Парламент повинен забезпечувати консенсус між різними політичними групами та країнами-членами ЄС для успішного прийняття законодавчих актів. Крім того, важливим викликом є забезпечення міцності демократичних інституцій в умовах зростання популізму та євроскептицизму у деяких країнах-членах ЄС. Парламент повинен продовжувати виконувати свою роль як представник громадян ЄС та захисник демократичних цінностей. Усупереч цим викликам, Європейський Парламент залишається ключовим інститутом ЄС, який сприяє зміцненню демократії, правової державності та представницької демократії в Європейському Союзі. Шляхом постійного вдосконалення та адаптації до нових викликів, Парламент може продовжувати виконувати свою важливу роль у забезпеченні демократичного розвитку Європейського Союзу.

Європейська оборонна агенція: Ця агенція працює над розвитком військових здатностей країн-членів ЄС та підтримкою спільних оборонних проєктів. Її ефективність оцінюється в контексті спроможності забезпечити військову кооперацію та інтеграцію між країнами-членами. Основна роль Європейської оборонної агенції полягає в сприянні розвитку та зміцненні оборонних здібностей країн-членів ЄС. Агенція сприяє спільному розробленню, придбанню та використанню оборонного обладнання та технологій, що допомагає уніфікувати оборонні системи та знижувати витрати на оборону. Крім того, ЄОА сприяє вирішенню оборонних викликів та загроз, з якими стикаються країни-члени ЄС, шляхом спільного аналізу ситуації, обміну розвідувальною інформацією та планування спільних оборонних заходів. Однією з ключових функцій Європейської оборонної агенції є сприяння спільному розробленню та придбанню оборонного обладнання. Агенція координує оборонні програми та проєкти між країнами-членами ЄС з метою створення спільних оборонних систем та технологій. Крім того, ЄОА здійснює моніторинг та оцінку оборонних потреб та можливостей країн-членів ЄС, а також розробляє стратегічні рекомендації щодо підвищення ефективності оборонних здібностей. Одним із основних викликів, з якими стикається Європейська оборонна агенція, є необхідність забезпечення координації та співпраці між різними країнами-членами ЄС. Різноманітність оборонних потреб та інтересів країн може ускладнювати процес прийняття спільних рішень та реалізацію спільних проєктів. Крім того, важливим викликом є нестабільна геополітична ситуація в

регіоні та навколишньому світі, яка ставить під загрозу безпеку та стабільність Європи. ЄОА повинна активно реагувати на ці виклики шляхом розроблення ефективних стратегій та планів дій. Усупереч цим викликам, Європейська оборонна агенція залишається важливим інструментом ЄС у забезпеченні обороноздатності та безпеки у регіоні. Шляхом підвищення координації, співпраці та ефективності, агенція може продовжувати виконувати свою важливу роль у зміцненні оборонних здібностей та забезпеченні безпеки в Європі.

Європейська служба кібербезпеки (ENISA): Ця служба сприяє розвитку та зміцненню кібербезпеки в Європі, але вважається, що вона може потребувати більших повноважень та ресурсів для ефективного виконання своїх завдань. Основна роль ENISA полягає в сприянні підвищенню рівня кібербезпеки та відповідності кіберзахисту в Європі. Агентство займається аналізом та оцінкою кіберзагроз, розробленням стратегій та рекомендацій щодо покращення кібербезпеки, а також сприяє розвитку та впровадженню кіберзахисних стандартів та практик. Крім того, ENISA сприяє координації міжнародних дій у сфері кібербезпеки та співпраці з іншими міжнародними організаціями та агентствами, зокрема, з метою обміну розвідувальною інформацією та спільного реагування на кіберзагрози. Однією з ключових функцій ENISA є аналіз та оцінка кіберзагроз та вразливостей. Агентство здійснює моніторинг ситуації у кіберпросторі, виявляє потенційні загрози та ризики та розробляє рекомендації щодо їх запобігання та управління. Крім того, ENISA сприяє розвитку та впровадженню кіберзахисних стандартів та практик шляхом надання консультацій та підтримки країнам-членам ЄС у розробленні та реалізації стратегій кібербезпеки. Одним із основних викликів, з якими стикається ENISA, є постійна зміна кіберзагроз та технологій, що вимагає постійного оновлення та адаптації стратегій та підходів до кібербезпеки. Крім того, важливим викликом є потреба забезпечення ефективної співпраці та координації між різними країнами-членами ЄС та міжнародними партнерами у сфері кібербезпеки. ENISA повинна активно співпрацювати з іншими агентствами та організаціями для ефективного реагування на кіберзагрози та забезпечення безпеки в кіберпросторі. Усупереч цим викликам, Європейська служба кібербезпеки залишається ключовим інструментом ЄС у забезпеченні кібербезпеки та захисту кіберпростору в Європі. Шляхом посилення співпраці, координації та ефективності, агентство може продовжувати виконувати свою важливу роль у зміцненні кібербезпеки та забезпеченні стійкості в кіберпросторі.

Список використаної літератури

1. Європейська служба зовнішньої дії (ЄСЗД). "Про Європейську службу зовнішньої дії(ЄСЗД)." https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/82/about-european-external-action-service-eeas_en.
2. Європейський парламент. "Європейська служба зовнішньої дії: Огляд." Інформаційна записка, лютий 2020 р. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/642232/EPRS_BRI\(2020\)642232_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/642232/EPRS_BRI(2020)642232_EN.pdf).
3. Європейська комісія. "Про Європейську комісію." https://ec.europa.eu/info/about-european-commission_en.
4. Європейський парламент. "Роль та повноваження Європейського парламенту." <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en>.
5. Європейське агентство оборони. "Про нас." <https://eda.europa.eu/aboutus>.
6. Європейське агентство оборони. "Розвиток здатностей." <https://eda.europa.eu/capabilities-development> .Європейська агентство з кібербезпеки (ENISA). "Про ENISA." <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa>.
7. Європейська агентство з кібербезпеки (ENISA). "Стратегія кібербезпеки." <https://www.enisa.europa.eu/topics/cs-cert-strategy>.

Ю. Захарків, МН-21-1

Особливості сучасного міжнародного тероризму в рамках Європейської системи регіональної безпеки в умовах багатополарності

Вступ

Визначення міжнародного тероризму, згідно з ФБР, це "насильніцькі, кримінальні акти, вчинені індивідами та/або групами, які надихаються або пов'язані з певними іноземними терористичними організаціями або державами (державним спонсорством)" [1].

Щодо значення міжнародного тероризму для системи регіональної безпеки в Європі, то він виявляє нове покоління терористів, яке відрізняється від тих, з якими Європа була знайома раніше. Терористичні мережі цього нового типу все ще існують у Європі та продовжують планувати атаки, незважаючи на кілька сотень арештів, здійснених з вересня 2001 року. Ці мережі користуються значною свободою пересування та вираження, яка є загальноприйнятою у європейських країнах. [2].

Основні характеристики сучасного міжнародного тероризму

Сучасний міжнародний тероризм характеризується рядом особливостей:

1. Глобальний характер: Терористичні загрози не обмежуються державними кордонами і часто мають міжнародні зв'язки [3].

2. Релігійні та ідеологічні мотивації: Тероризм може бути мотивований релігійними віруваннями або ідеологічними переконаннями, які виправдовують насильство як засіб досягнення певних цілей [4].

3. Використання інформаційних технологій та соціальних мереж: Терористи активно використовують інтернет та соціальні мережі для рекрутингу, навчання та пропаганди. [5].

4. Гібридні методи та зв'язки з організованою злочинністю: Тероризм часто перетинається з організованою злочинністю, використовуючи гібридні методи для фінансування, вербування та виконання терористичних актів. [6].

Вплив міжнародного тероризму на систему регіональної безпеки в Європі

Міжнародний тероризм має значний вплив на систему регіональної безпеки в Європі, створюючи загрози та виклики на різних рівнях:

1. Загроза для національної та міжнародної безпеки: Міжнародний тероризм становить загрозу національній безпеці країн, оскільки терористичні акти можуть призвести до втрати життя, знищення інфраструктури та створення атмосфери страху. Він також впливає на міжнародну безпеку, сприяючи нестабільності та конфліктам [7].

2. Виклики для правопорядку та прав людини: Тероризм підриває правопорядок, оскільки боротьба з тероризмом часто вимагає посилення заходів безпеки та надзвичайних повноважень для правоохоронних органів, що може обмежувати основні права та свободи громадян [8].

3. Економічні наслідки та вплив на соціальну стабільність: Економічні наслідки міжнародного тероризму можуть бути значними, включаючи втрату доходів від туризму, збільшення витрат на безпеку та відновлення після атак. Це також може призвести до соціальної нестабільності, оскільки тероризм може спричинити страх, недовіру та поділ у суспільстві [9].

Реакція Європейського Союзу та інших акторів на міжнародний тероризм

1. Законодавчі та інституційні заходи на рівні ЄС: ЄС вживає різноманітних законодавчих та інституційних заходів для боротьби з тероризмом. Це включає розробку контртерористичної стратегії, яка спрямована на

запобігання тероризму, захист громадян, переслідування злочинців та реагування на терористичні загрози [10].

2. Співпраця з міжнародними партнерами та організаціями: ЄС активно співпрацює з міжнародними партнерами та організаціями, такими як ЄВРОПОЛ, для ефективної боротьби з тероризмом. Ця співпраця включає обмін інформацією, спільні операції та координацію політик [11].

3. Важливість координації дій у боротьбі з тероризмом на міжнародному рівні: Координація дій на міжнародному рівні є критично важливою для протидії тероризму. ЄС підтримує тісну взаємодію з ООН та іншими міжнародними організаціями для розробки спільних стратегій та підходів до боротьби з терористичними загрозами [12].

Висновок

Основні висновки та рекомендації щодо боротьби з міжнародним тероризмом в Європі можуть включати:

1. Посилення міжнародної співпраці: Важливо зміцнювати співпрацю між країнами ЄС та іншими державами, а також міжнародними організаціями для обміну інформацією та координації дій.

2. Удосконалення законодавства: Необхідно адаптувати національне законодавство до сучасних викликів тероризму та забезпечити його відповідність міжнародним стандартам.

3. Запобігання радикалізації: Важливо розробляти та впроваджувати програми, спрямовані на протидію радикалізації, особливо серед молоді, та промоцію толерантності та інтеграції.

4. Контроль за фінансуванням тероризму: Потрібно покращити механізми виявлення та блокування каналів фінансування терористичних організацій.

5. Інвестиції в безпеку: Необхідно збільшити інвестиції в безпеку, включаючи технології, обладнання та підготовку персоналу для ефективного реагування на терористичні загрози.

6. Підтримка жертв тероризму: Важливо забезпечити належну підтримку та компенсацію жертвам терористичних актів та їхнім сім'ям.

7. Освітні ініціативи: Розвиток освітніх програм, які сприяють розумінню причин та наслідків тероризму, може допомогти у формуванні стійкості до терористичної ідеології.

Список використаної літератури

1. [Terrorism — FBI](#)
2. [<F1E2E8F22D362D323032302D382DE1F3E3F02E696E6464> \(nas.gov.ua\)](#)

3. <https://www.radiosvoboda.org/a/25223195.html>
4. [Причини і умови тероризму - Курс світової і російської кримінології. Особлива частина - Підручники для студентів онлайн \(stud.com.ua\)](#)
5. [Соціальні мережі в аспекті інформаційної безпеки | Наука і оборона \(nuou.org.ua\)](#)
6. [Комітет міністрів ухвалив керівні принципи щодо зв'язків між тероризмом і транснаціональною організованою злочинністю - Офіс Ради Європи в Україні \(coe.int\)](#)
7. [Стаття 7. Загрози національним інтересам і національній безпеці України - Про основи національної безпеки України - Закони України | Protocol](#)
8. [157.pdf \(lsej.org.ua\)](#)
9. [Економічні причини і наслідки міжнародного тероризму | Аспекти публічного управління \(aspects.org.ua\)](#)
10. [Політика та методи боротьби Європейського Союзу з тероризмом | Міжнародний науковий вісник \(uzhnu.edu.ua\)](#)
11. [КМЄС об'єднує експертів СБУ та ЄВРОПОЛ у боротьбі з тероризмом — EUAM Ukraine \(euam-ukraine.eu\)](#)
12. [154.pdf \(lsej.org.ua\)](#)

А.Іванова, МН-21-1

Порівняння розвитку країн Західної та Східної Європи у часи Холодної війни. Яким чином США та СРСР відповідно впливали на політичні та економічні процеси в цих країнах?

Холодна війна - це відкрита, але обмежена суперництво та ворожнеча, що розвинулася після Другої світової війни між США та Радянським Союзом та їхніми союзниками. Холодна війна велася на політичному, економічному та пропагандистському фронтах і мала лише обмежене застосування зброї[1]. Холодна війна мала значний вплив на регіональний розвиток у Європі, оскільки вона призвела до поділу континенту на два блоки: західний (демократичний і капіталістичний) і східний (комуністичний і тоталітарний). Цей поділ спричинив напруженість, конфлікти, гонку озброєнь, кризи, а також співпрацю, інтеграцію, реформи[2]. Деякі приклади впливу Холодної війни на Європу включають: Берлінську блокаду і повітряний міст, створення НАТО, перемогу комуністів у Китаї, Корейську війну, Кубинську ракетну кризу, будівництво Берлінської стіни, план Маршалла, угоди про обмеження стратегічної зброї, розпад Радянського Союзу та інше.

Розвиток країн Західної Європи під впливом США

Після Другої світової війни багато країн Західної Європи зазнали значних руйнацій, бідності та нестабільності. США надали їм фінансову та технічну допомогу, щоб сприяти їхньому відновленню та інтеграції. Найвідомішим прикладом такої допомоги був план Маршалла, який передбачав надання 13 мільярдів доларів грантів та позик для 16 країн Західної Європи в 1948-1952 роках[3]. Цей план сприяв зростанню виробництва, торгівлі, доходів та споживання в Європі, а також підтримав створення Європейського вугільно-сталевого співтовариства та Європейської економічної співдружності.

США також впливали на політичні процеси та демократизацію в Західній Європі, оскільки вони прагнули запобігти поширенню комунізму та зміцнити своїх союзників. США допомогли провести денацифікацію та реформування урядів у Німеччині та Австрії, а також підтримали встановлення демократичних режимів у Франції, Італії, Греції, Туреччині та інших країнах. США також сприяли розвитку громадянського суспільства, прав людини, свободи преси та культури в Західній Європі, а також обміну студентами, науковцями, митцями та іншими представниками[4].

США також надавали військово-забезпечення та створили НАТО, щоб захистити Західну Європу від загрози з боку Радянського Союзу та його сателітів. НАТО було засновано в 1949 році як військовий альянс 12 країн Західної Європи та Північної Америки, які підписали Північноатлантичний договір. Цей договір передбачав, що агресія проти однієї зі сторін буде розглядатися як агресія проти всіх, і що кожна з них надасть допомогу захищеній стороні. НАТО стало головним інструментом колективної безпеки та оборони в Західній Європі, а також платформою для співробітництва та координації між альянсом та іншими партнерами[5].

Розвиток країн Східної Європи під впливом СРСР

Після Другої світової війни СРСР поширив свій вплив на країни Східної Європи, які стали частиною радянського блоку. СРСР встановив у цих країнах комуністичні партії, які були підпорядковані Москві, і втручався у їхні внутрішні справи. СРСР також вимагав від цих країн підписати договори про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу, які зобов'язували їх координувати свою зовнішню політику з СРСР і розміщувати радянські військові бази на своїй території. СРСР також контролював економічні відносини між країнами Східної Європи через Раду Економічної Взаємодопомоги (РЕВ), яка була створена в 1949 році.

План Молотова був радянською альтернативою Маршаллівському плану, який надавав американську допомогу країнам Західної Європи. План Молотова передбачав надання кредитів, товарів та послуг країнам Східної Європи, які були членами РЕВ. Однак, на відміну від Маршаллівського плану, план Молотова не

сприяв економічному розвитку та інтеграції країн Східної Європи, а лише посилював їхню залежність від СРСР. СРСР використовував план Молотова для експлуатації ресурсів та ринків країн Східної Європи, а також для забезпечення своїх власних потреб у сировині та продовольстві[6].

Країни Східної Європи, які перебували під впливом СРСР, були позбавлені політичної свободи та демократії. Вони мали однопартійні авторитарні режими, які підконтрольні Комуністичній партії СРСР. Вони не допускали опозиції, альтернативних поглядів, громадянського суспільства, свободи слова, преси, зборів, релігії та інших прав людини. Вони також проводили політичні репресії, цензуру, пропаганду, шпигунство, інформаційну ізоляцію та індоктринацію. Будь-які спроби протесту, реформи або незалежності були жорстоко придушені СРСР, як це було у випадках повстання в Німеччині (1953), Угорщині (1956), Чехословаччині (1968) та Польщі (1980-1981).

Вплив США та СРСР на політичні та економічні процеси в країнах Європи

США та СРСР використовували свої дипломатичні засоби та вплив, щоб зміцнювати свої позиції в країнах Європи та втручатися у їхні внутрішні справи. США підтримували демократичні режими в Західній Європі, надавали їм економічну та військову допомогу, а також ініціювали створення міжнародних організацій, таких як ООН, НАТО, ОЕСР та інших. СРСР навпаки, намагався встановити комуністичні режими в Східній Європі, контролювати їхню політику та економіку, а також ізолювати їх від Заходу через створення РЕВ, ОВД, Ради Європи та інших[7].

США та СРСР вели ідеологічну боротьбу за серця та розуми народів Європи, використовуючи різні засоби масової інформації, культури, освіти та науки. США пропагували свою модель демократії, капіталізму, свободи та прав людини, а також показували свої досягнення в технологічному, науковому та культурному розвитку. СРСР пропагували свою модель соціалізму, класової боротьби, рівності та справедливості, а також показували свої досягнення в промисловості, космічній програмі та спорті[8].

США та СРСР також надавали фінансову, організаційну та іншу підтримку різним організаціям та політичним партіям в країнах Європи, які відповідали їхнім інтересам та цілям. США підтримували демократичні, ліберальні, християнсько-демократичні, соціал-демократичні та інші партії, які боролися за ринкову економіку, парламентську демократію та інтеграцію з Заходом[9]. СРСР підтримували комуністичні, соціалістичні, націоналістичні та інші партії, які боролися за соціалістичну революцію, диктатуру пролетаріату та солідарність з Східним блоком.

Висновки

Під час Холодної війни країни Західної та Східної Європи розвивалися по-різному під впливом США та СРСР, які були лідерами двох протилежних політичних та економічних систем. Країни Західної Європи, які були частиною Західного блоку, пережили швидке відновлення після Другої світової війни завдяки американській допомозі (наприклад, Маршаллівський план) та інтеграційним процесам (наприклад, Європейське вугільно-сталеве співтовариство). Вони також зміцнили свою демократію, права людини, соціальний захист та культурне різноманіття. Країни Східної Європи, які були частиною Східного блоку, зазнали радянської домінації, яка призводила до встановлення комуністичних режимів, централізованого планування, ізоляції від Заходу та порушення прав людини. Вони також стикалися з економічними труднощами, соціальним невдоволенням та національними рухами за незалежність.

США та СРСР впливали на політичні та економічні процеси в регіоні через свої дипломатичні, військові, ідеологічні та фінансові інструменти. США підтримували своїх союзників в Західній Європі, надавали їм економічну та військову допомогу, ініціювали створення міжнародних організацій, таких як ООН, НАТО, ОЕСР та інших, а також пропагували свою модель демократії, капіталізму, свободи та прав людини. СРСР намагався встановити свій контроль над країнами Східної Європи, втручався у їхні внутрішні справи, вимагав від них координувати свою зовнішню політику з Москвою, розміщував на їхній території радянські військові бази, а також пропагував свою модель соціалізму, класової боротьби, рівності та справедливості. США та СРСР також надавали підтримку різним організаціям та політичним партіям в країнах Європи, які відповідали їхнім інтересам та цілям.

Список використаної літератури

1. [Cold War | Summary, Causes, History, Years, Timeline, & Facts | Britannica](#)
2. [Cold War causes and impact | Britannica](#)
3. http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/30120/1/nova_history%2B.pdf
4. [praktykum-Sypko-hotovyy.pdf \(lnu.edu.ua\)](#)
5. [\(PDF\) Практикум з історії країн Західної Європи та Америки другої половини XX - початку XXI ст. | Ruslan Siromskyi - Academia.edu](#)
6. [§ 21. Головні риси розвитку країн Східної Європи у другій половині XXст. | Всесвітня історія - Новітній період \(1939-2007 pp.\), 11 клас \(geomap.com.ua\)](#)

7. [Світ після другої світової війни, Зміни в міжнародному становищі внаслідок другої світової війни - Всесвітня історія - Підручники для вузів онлайн \(pidru4niki.com\)](#)

8. [Економічний розвиток європейських країн і США в період Другої світової війни та її вплив на структуру господарства - Історія економіки та економічної думки - Підручники для вузів онлайн \(pidru4niki.com\)](#)

9. [\(PDF\) НОВІТНЯ ІСТОРІЯ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ \(1945 -початок XXI ст | Ruslan Siromskyi - Academia.edu\)](#)

Д. Іванченкова, МГр-21

У чому причина піднесення тоталітарних і авторитарних режимів у 1920-1930-і рр?

Перша половина двадцятого сторіччя, а саме період 1914 — 1939 роки, недарма вважається найскладнішим в всесвітній історії. Глобальні економічні кризи, дві світові війни, становлення небачених антигуманних режимів, які не існували до цього — чому одні країни стали заручниками тоталітарних і авторитарних режимів, а інші змогли цього уникнути?

Людство і до ХХ ст. знало різні форми державного насильства — деспотію, тиранію, диктатуру, однак такі нелюдські форми насильства, як довела німецько-американський філософіня Г. Арендт («Джерела тоталітаризму», 1951 р.), виникли вперше саме у нашому столітті [1]. Загалом, як ми можемо визначити поняття тоталітаризму? Тоталітаризм (від латинського «totalitas» — «повнота», «цілість»); вперше цей термін був застосований у 1925 р. лідером італійських фашистів Б. Муссоліні для характеристики політичного і державного режиму, який встановився тоді в Італії. Невдовзі термін «тоталітаризм» утвердився і в політології) — політичний режим і система державної влади з використанням насильницьких засобів у процесі управління суспільством, відсутністю політичного плюралізму й демократичних свобод, обмеженням політичних прав усього населення [1].

Тоталітаризм виводиться з перемоги тоталітарних ідеологій. Духовну передумову подібних ідеологій ХХ ст. дослідники намагаються вивести з ідей минулого, зокрема, з політичної філософії Платона, Т. Макіавеллі, Ж.-Ж. Руссо, Ф. Гегеля. Встановлюється генетичний зв'язок тоталітаризму з соціалістичною теорією К. Маркса і В.І. Леніна. "Провина" покладається і на філософію Просвітництва ХVIII ст., яка, борючись з релігією, створила культ розуму і міфологізована саму раціональність. Просвітителі звинувачуються в тому, що сприяли виникненню соціальних утопій, які претендують на перебудову світу на

засадах здорового глузду і гармонії. Найбільш послідовним втіленням культу раціональності розглядається марксизм [2].

Так, К.Поппер побачив безпосереднє обґрунтування тоталітарного націоналізму в таких ідеях Гегеля:

- існування в кожній історичній епосі вибраної нації, визначеної для світового панування;
- одвічна ворожість держав одна до одної і війна як спосіб їх утвердження;
- свобода держави від моральних обов'язків;
- моральна цінність війни (Гегель вважав, що довгий, а тим більше вічний мир "розбещує націю");
- ідеал героїчного життя ("живи ризикуючи") на протигагу буржуазному спокою тощо [3].

Якщо ж ми кажемо не про ідеологічні аспекти, а політичні, тоді Найбільш вдалу спробу систематизувати характерні риси тоталітарного режиму зробили К.Фрідріх та З.Бжезинський у праці «Тоталітарна диктатура і автократія» (1956). Вони відокремили шість основних ознак, наявність яких, на їхню думку, дозволяє визначити режим як тоталітарний. До числа цих ознак належать такі:

- політична система спирається на ретельно розроблену ідеологію, яка пронизує усі сфери життя суспільства і дотримання якої є загальнообов'язковим;
- існує єдина масова партія, членство у якій відкрито лише для незначної частини суспільства. Партія має олігархічну структуру й або переплітається із державною бюрократією, або контролює її;
- управління здійснюється за допомогою системи терору, який скеровує і здійснює партія і таємна поліція;
- засоби масової інформації перебувають під жорстким контролем влади;
- засоби збройної боротьби монополізовано партією та урядом;
- вони ж жорстко контролюють економічне життя.

Підсумовуючі, до найбільш характерних рис тоталітаризму можна віднести: послідовний антилібералізм і антидемократизм; нічим не обмежене насильство, яке видається за одну з найбільших чеснот людства; заборона будь-якої опозиції проти правлячої партії; одержавлення всієї власності або повний контроль над нею з боку держави; прагнення держави і правлячої партії до встановлення необмеженого контролю над особистістю, її духовним життям і творчістю; культ особи вождя і маси, що слухняно і радісно підпорядковується йому; матеріальна і духовна ізоляція суспільства [1].

Загалом, тоталітарна диктатура в ХХ ст. мала декілька видів: нацистська диктатура А. Гітлера в Німеччині; комуністична — Й. Сталіна в СРСР;

фашистські диктатури в Італії, Іспанії, Португалії, Угорщині; військово-монархічні режими в Болгарії, Румунії, Югославії [1].

Але чому радикальні ідеї виявились настільки затребуваними на початку 20 сторіччя? Революції, світові та громадянські війни, ображені “нечесним”, на їх думку, розподілом, програвші країни, зтяжні економічні кризи, масова маргіналізація населення, ну і звісно, розвиток радіо та телебачення, що виявились дуже зручними для застосування в пропаганді.

Як висновок, ми можемо сказати, що загалом тоталітаризм має традиційне коріння, і чимось нагадує деспотичний аналог монархії, що зберегла свій вплив на людство навіть після розпаду імперій на початку 20 сторіччя. Посланий богом правитель, чия влада незаперечна; відсутність, або повне пригнічення опозиції; війна з головним ворогом, що виступає в обличчі сусідніх держав, нац. меншин або релігій, як доведення сили нації.

Тоталітаризм — винахід людства, і найкраще, що ми можемо зробити, це вчитись на помилках минулого, щоб не дозволити жаху тиранії повернутись в демократичне майбутнє.

Список використаної літератури

1. Світ на початку ХХ сторіччя. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/5463/
2. Недемократичні політичні режими. URL: <https://studfile.net/preview/5375505/>
3. Передумови становлення тоталітарних та авторитарних режимів. URL: http://megalib.com.ua/content/2632_Peredymovi_vstanovlennya_totalitarnih_i_avtoritarnih_rejimiv.html

А. Ігнатенко, МЕВ-21

Окресліть причини популярності євроскептиків

Європа завжди відігравала визначну роль на міжнародній арені, а її політичні еліти були рушійною силою глобальних процесів та змін. У наш час міжнародна діяльність європейських лідерів та урядовців охоплює широкий спектр питань - від економічного та політичного співробітництва до вирішення гуманітарних та екологічних проблем.

Участь у роботі потужних міжнародних організацій, таких як Європейський Союз, НАТО, Рада Європи, є невід'ємною частиною зовнішньополітичної діяльності європейських політичних еліт. Саме в стінах цих

інституцій відбувається налагодження міждержавного діалогу, узгодження спільних позицій та прийняття рішень, що мають глобальний вплив.

Попри тісну співпрацю на міжнародному рівні, останнім часом у Європі спостерігається зростання євроскептичних настроїв. Феномен євроскептицизму проявляється у критичному ставленні до процесів європейської інтеграції та діяльності Євросоюзу.

Євроскептицизм – це критичне та скептичне ставлення до процесів європейської інтеграції, зокрема до діяльності Європейського Союзу, його політик, цінностей та інститутів.

Більшу частину 2000-х років підтримка євроскептиків була низькою. Але після фінансової кризи, яка відбулася 2008 року, частка голосів на національних виборах для твердо налаштованих євроскептичних партій зросла з менш ніж 5% до 14%. Якщо звернути увагу на поміркований євроскептицизм, то у 2022 році він зріс з 7% до 27%.[1]

Однією з причин популярності євроскептицизму є реакція частини суспільства на зміни, спричинені глобалізацією та інтеграційними процесами. Деякі громадяни побоюються втрати національної ідентичності та суверенітету своїх держав через передачу владних повноважень на наднаціональний рівень ЄС. Вони вбачають у цьому загрозу для своїх традицій, культури та способу життя.

Не менш важливу роль відіграють економічні чинники у зростанні євроскептицизму. Критика спрямована на економічну політику ЄС, зокрема єдину валюту євро, вільний ринок та бюджетні правила, які, на думку скептиків, можуть мати негативні наслідки для окремих держав-членів. Невдоволення викликають і процеси перерозподілу ресурсів та фінансової допомоги в рамках Євросоюзу. Прибічники євроскептицизму вказують на те, що єдина валюта ускладнює коригування економічних дисбалансів у різних державах євросони, оскільки унеможлиблює девальвацію чи ревальвацію національних валют.

Також причиною зростання євроскептицизму є невдоволення бюджетними правилами та обмеженнями, які встановлюються для країн-членів Євросоюзу. Ці правила покликані забезпечити бюджетну дисципліну, водночас обмежують можливості національних урядів у проведенні самостійної фіскальної політики. Особливо гостро це відчувається в періоди економічної кризи чи рецесії, коли необхідні додаткові витрати для стимулювання економіки.

Не менш важливим є момент міграційної кризи останніх років, яка стала потужним каталізатором євроскептичних настроїв у Європі. Частина населення незгодна з міграційною політикою ЄС, побоюється демографічних та культурних змін через вплив мігрантів і біженців, засилля мультикультуралізму. Це живить радикальні євроскептичні рухи.

Феномен зростання євроскептичних настроїв у багатьох країнах Європи є наочним свідченням наявності серйозних викликів та невирішених проблем у процесі європейської інтеграції. Незважаючи на безперечні здобутки Євросоюзу в економічній, політичній та соціальній сферах, частина суспільства відчуває невдоволення певними аспектами його діяльності.

Перед керівництвом Євросоюзу постає складне завдання - віднайти баланс між загальноєвропейськими інтересами й інтеграційними процесами з одного боку та повагою до національних особливостей держав-членів з іншого. Лише шляхом діалогу, компромісів і реформ можна подолати поширення євроскептицизму та зберегти внутрішню єдність Європи.

Список використаної літератури

1. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/whats-new/panorama/2023/09/09-06-2023-the-development-trap-a-cause-of-euroscepticism_en

Б. Камишев, МГр-21

Чому США, на відміну від багатьох європейських країн, практично завжди й безумовно підтримує Ізраїль у його боротьбі проти палестинських та інших екстремістів?

Відносини між Сполученими Штатами та Ізраїлем протягом десятиліть залишаються одними з найважливіших та найстійкіших у американській зовнішній політиці. Ця підтримка, яка сягає корінням глибоко в історію та ґрунтується на спільних інтересах, цінностях та стратегічних цілях, часто стає предметом запеклих дискусій.

Чому США підтримують Ізраїль? Існує багато факторів, які пояснюють міцну підтримку США Ізраїлю:

- Стратегічне партнерство: США та Ізраїль протягом багатьох років мають тісні стратегічні відносини, ґрунтуючись на спільних інтересах у регіоні Близького Сходу. Обидві країни поділяють стурбованість щодо тероризму, поширення ядерної зброї та дестабілізації в регіоні. Ізраїль розглядається як важливий союзник, який може допомогти США у досягненні їхніх цілей у регіоні.

- Історичні зв'язки та вплив лобі: Єврейська діаспора в США відіграє значну роль у підтримці підтримки Ізраїлю з боку уряду США. Лобі-групи, такі як Американський комітет з питань громадських справ Ізраїлю (АІРАС), активно працюють над тим, щоб впливати на американську політику щодо Ізраїлю.

- **Безпека:** Ізраїль вважається важливим союзником у боротьбі з тероризмом та іншими екстремістськими групами. США надають Ізраїлю значну військову та фінансову допомогу, щоб допомогти йому у захисті своєї безпеки.
- **Геополітичні інтереси:** Ізраїль має стратегічне розташування на Близькому Сході, що робить його важливим партнером для США. США прагнуть зберегти вплив у регіоні, і підтримка Ізраїлю є частиною цієї стратегії.

Підтримка США Ізраїлю має значний вплив на регіон Близького Сходу. Ця підтримка зміцнює позиції Ізраїлю та дає йому можливість продовжувати свою окупацію палестинських територій. Це також призводить до напруженості та конфліктів з арабськими країнами та мусульманським світом.

Відносини між США та Ізраїлем є складними та багатограними. Підтримка США Ізраїлю ґрунтується на спільних інтересах, цінностях та стратегічних цілях. Однак ця підтримка також має значні наслідки для регіону Близького Сходу. Розуміння цих відносин важливо для вивчення американської зовнішньої політики та міжнародних відносин у регіоні.

Список використаної літератури

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Israel%E2%80%93United_States_relations
2. <https://www.aipac.org/>
3. <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL33222/44>
4. <https://www.upr.org/2024-04-04/former-u-s-diplomat-argues-for-stronger-tactics-on-israel>

Д. Караповська, МГр-21

Охарактеризуйте епоху Середньовіччя в Європі. Чи коректно називати її періодом занепаду? Обґрунтуйте свою думку

Середньовіччя – період європейської історії від краху римської цивілізації в 5 столітті нашої ери до періоду Відродження (по-різному трактується як початок 13, 14 або 15 століття, залежно від регіону Європи та інших факторів).

Середньовіччя як загальносвітовий період в історичному розвитку країн Азії, Північної Африки, Америки є суперечливим питанням. Панує думка, що середньовіччя як явище є суто регіональним, але цим словом часто користуються для опису подій, що сталися 500—1500 років тому, незалежно від регіону та своєрідностей.

Цей період часто викликає образи замків, лицарів та драконів. Але це також час, який викликає багато суперечок серед істориків, особливо щодо його характеристики як періоду занепаду. Чи справді Середньовіччя було “темним віком”, як його часто називають, чи це був час розвитку та прогресу?

Саме назва "Середньовіччя" може викликати уявлення про період темряви та занепаду. Проте, таке уявлення не відображає всю складність цієї епохи. Середньовіччя в Європі було часом великих змін та розвитку в різних сферах життя.

Звідки ж пішла назва «Середньовіччя»? Італійські гуманісти – лінгвісти та літератори, прагнучи відродити класичну латину, назвали час, що відділяє їх століття від класичної давнини, «середнім віком». У XV столітті цей термін став вживатися і істориками для позначення періоду історії від загибелі Західної Римської імперії до сучасної їм епохи Відродження.

Однією з ключових характеристик Середньовіччя була релігійна віра, зокрема, християнство. Церква відігравала значну роль у суспільстві, контролюючи не лише духовний, але і світський аспекти життя. Водночас, Середньовіччя було періодом великих філософських і наукових досліджень. У середньовічних університетах виникли перші школи філософії та науки, які стимулювали академічний прогрес.

Середньовіччя можна розділити на три основні періоди: раннє Середньовіччя (V-XI століття), високе Середньовіччя (XI-XIII століття) та пізнє Середньовіччя (XIV-XV століття).

Раннє Середньовіччя було часом великих міграцій та змін, коли стародавній світ зіткнувся з новими культурами та ідеями. Це був період, коли християнство поширилося по всій Європі, що мало глибокий вплив на європейську культуру та суспільство. Феодальна система, яка виникла в цей час, створила нову соціальну структуру, яка домінувала в Європі протягом багатьох століть.

Високе Середньовіччя відзначалося розквітом міст та торгівлі, розвитком університетів та зростанням інтелектуального життя. Це був час, коли були засновані багато знаменитих університетів, таких як Оксфорд та Кембридж, які стали центрами навчання та наукових досліджень. Також це був час значних технологічних інновацій, включаючи вдосконалення плуга та вітряних млинів, що сприяло аграрному прогресу.

Виникнення міст та торговельних центрів сприяло економічному зростанню та обміну знаннями. Розвиток сільського господарства та нові методи обробітку землі забезпечили стабільність у суспільстві.

Пізнє Середньовіччя, хоча й було ознаменоване Чорною смертю та Столітньою війною, також було часом значних культурних досягнень. Це час

будівництва величних катедрал та замків, особливо готичне мистецтво досягло свого апогею, а літературні твори, такі як “Божественна комедія” Данте та “Кентерберійські оповіді” Чосера, стали класикою світової літератури. Мистецтво Середньовіччя вражає своєю вишуканістю та глибиною.

Зародження і розвиток літератури Середньовіччя обумовлено трьома основними факторами: впливом античності, християнством та народною творчістю «варварських» народів.

Також, варто зазначити, що поняття “занепаду” було введено гуманістами Ренесансу, які прагнули підкреслити свої досягнення, порівнюючи їх з попереднім періодом. Вони вважали Середньовіччя “темними часами”, але це було лише їхнє власне бачення історії, яке не відображає повної складності та різноманіття епохи.

Таким чином, хоча Середньовіччя мало свої темні моменти, воно також було період розвитку права, освіти, мистецтва та науки.

Це був час, коли європейська цивілізація пережила ряд важливих трансформацій, які сприяли її подальшому розвитку. Це був період, коли були закладені основи для багатьох аспектів сучасної Європи. Середньовіччя заслуговує на уважне вивчення та оцінку за його внесок у формування сучасного світу. Воно було не лише свідком занепаду, але й епохою, що започаткувала багато тенденцій, які визначають наш сучасний світ..

Список використаної літератури

1. Освіта в соціокультурному просторі Середньовіччя. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2801/1/Cebriy2.pdf>
2. Ідея нового Середньовіччя в історико-культурних пошуках XX – на початку XXI століття. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/58239/14-Diatlov.pdf>
3. Middle Ages. Definition, Dates, Characteristics, & Facts. URL: <https://www.britannica.com/event/Middle-Ages>

I. Катранжі, МЕВ-21

У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?

Теорії змови завжди приваблювали людей у різних суспільствах і культурах. У сфері політики вони часто виступають як наративи, що намагаються пояснити складні події за допомогою спрощених, а іноді й нечестивих засобів. Від змовницької фальсифікації висадки на Місяць до віри в існування таємних товариств, які контролюють світові уряди, - теорії змови в політиці існують

протягом усієї історії людства. Можна лише теоретично розглянути причини незмінної популярності теорій змови, причини, через які люди вірять у них, і чинники, що сприяють винаходу і просуванню таких теорій, тому що кожен вірить у що хоче за своїми особистими чи чийось нав'язаними їм причинами.

Привабливість теорій змови

Теорії змови дають людям відчуття впевненості у своїх силах, надаючи пояснення подіям, які в іншому разі можуть здатися випадковими або незрозумілими. Пояснюючи події махінаціями таємних груп або окремих осіб, теорії змови створюють видимість порядку й узгодженості в хаотичному світі. Наприклад, віра в "глибинний світовий уряд", який контролює дії урядів інших держав, виступає зручним інструментом для відволікання очей від політичних невдач і невдоволення суспільства.

Крім того, теорії змови часто задіюють глибоко вкорінені психологічні потреби та упередження. Людський розум налаштований на виявлення закономірностей і причинно-наслідкових зв'язків навіть у тих ситуаціях, коли їх не існує. Ця схильність, відома як апофенія, може призвести до того, що люди починають сприймати зв'язки між непов'язаними подіями, зміцнюючи віру в теорії змови. Крім того, теорії змови часто апелюють до таких емоцій, як страх, недовіра і параноя, що може ще більше укріпити віру в ці наративи.

Чому люди вірять у теорії змов

Кілька психологічних чинників сприяють схильності людей вірити в теорії змови. Одним із таких чинників є когнітивний дисонанс, коли люди намагаються усунути невідповідність між своїми переконаннями та реальністю, приймаючи теорії змови, які відповідають їхньому світогляду. Наприклад, люди, які не довіряють авторитетним особам, можуть бути більш схильні вірити в теорії змови, які зображують урядові установи корумпованими або брехливими.

Крім того, люди можуть бути більш прихильними до теорій змови, якщо вони відчувають брак контролю або влади у своєму житті. Приписуючи повноваження зловмисним суб'єктам, теорії змови дають відчуття розуміння і контролю над, здавалося б, неконтрольованими подіями. Крім того, теорія соціальної ідентичності припускає, що люди з більшою ймовірністю повірять у теорії змови, які схвалюються їхніми соціальними групами, як засіб укріплення згуртованості та солідарності групи.

Створення і просування теорій змови

Створення і просування теорій змови часто відбувається під впливом різних суб'єктів, які прагнуть просунути свої власні плани. Політики та політичні оглядачі можуть використовувати теорії змови для мобілізації своєї кампанії або дискредитації своїх опонентів. Наприклад, поширення теорії змови "Birtherism", яка неправдиво стверджувала, що колишній президент Барак Обама народився не

в США, послуговувало делегітимації його президентства і викликало ксенофобські настрої серед певних верств населення.

Крім того, поширення соціальних мереж сприяло швидкому поширенню теорій змови, надавши людям можливість розповсюджувати і посилювати такі нарративи. Ехо-камери, створювані алгоритмами соціальних мереж, ще більше зміцнюють існуючі переконання та ізолюють людей від інакомислення, роблячи їх більш сприйнятливими до теорій змови.

Висновок

У підсумку можна сказати, що незмінна популярність теорій змови в політиці пояснюється поєднанням психологічних чинників, включно зі схильністю людини шукати закономірності та причинно-наслідкові зв'язки, когнітивними упередженнями і зверненням до таких емоцій, як страх і недовіра. Створення і просування теорій змови часто здійснюється окремими людьми і групами, які прагнуть просунути свої власні плани, чи то політичні, ідеологічні, чи то особисті. Допоки зберігаються ці психологічні та соціальні чинники, теорії змови продовжуватимуть чинити потужний вплив на політичний дискурс і громадську думку.

Розуміючи психологічні механізми, що лежать в основі віри в теорії змови, політики та лідери думки можуть розробити стратегії, спрямовані на пом'якшення їхнього впливу та розвиток навичок критичного мислення серед населення. Розвиваючи культуру скептицизму та раціонального пошуку, ми можемо сподіватися на боротьбу з привабливістю конспірологічних теорій і підтримання принципів доказової аргументації в політичному дискурсі.

Список використаної літератури

1. Приречені на змову: хто, чому і з яких причин вірить у теорії змови: <https://inspired.com.ua/world/lifehacks/pryrencheni-na-zmovu-hto-chomu-i-z-yakyh-prychyn-viryt-u-teoriyi-zmovy/>
2. Як виникають конспірологічні теорії і чому люди в них охоче вірять: <https://www.uapost.us/blog/yak-vynykayutj-konspirologichni-teoriyi-i-chomu-lyudy-v-nyh-ohoche-viryatj/>
3. Визначення BIRTHER:
<https://dictionary.cambridge.org/ru/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C/%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9/birther>
4. Апофенія – що це таке та як вона проявляється: <https://termin.in.ua/apofeniia/>

Чи можна вважати вбивство в Сараєво причиною Першої світової війни?

Анотація. Це есе аналізує причини та обставини, які призвели до виникнення Першої світової війни з точки зору події, що відбулася у Сараєво - вбивства наслідника трону Австро-Угорщини Франца Фердинанда. Досліджується, чи можна цю конкретну подію вважати причиною або просто приводом до війни, а також як вона вписується у загальний контекст міжнародних відносин у Європі в період перед Першою світовою війною.

Ключові слова: Сараєво, вбивство, Франц Фердинанд, причини Першої світової війни, міжнародні відносини, політичні альянси.

Вступ. Подія у Сараєво 1914 року викликала серію подій, що призвели до Першої світової війни. Хоча вбивство Франца Фердинанда не єдине пояснення війни, воно стало каталізатором політичних та дипломатичних подій, які поглибили напругу між державами Європи і врешті-решт вивели їх на війну. Основне питання полягає в тому, чи можна вважати цю подію причиною війни, або вона лише сприяла вибуху вже існуючих конфліктів та напруженості в міжнародних відносинах.

Виклад основного матеріалу. На початку ХХ століття Європа перебувала у складній політичній та соціальній ситуації, яка створювала ґрунт для конфліктів та напруги між державами[1]. Політичні альянси були складними та хаотичними, заздалегідь встановлюючи лояльність країн у разі виникнення конфлікту. Основними альянсами були Трійця (Франція, Росія, Велика Британія) та Центральні сили (Німеччина, Австро-Угорщина, Італія), але з часом їх стабільність та ефективність ставали під сумнів.

Соціальні проблеми, такі як зростання робітничого руху, націоналізм та імперіалістичні амбіції, також призвели до напруги в міжнародних відносинах[2]. Країни шукали підтримку та захист своїх інтересів, що часто призводило до конфліктів і змагань за вплив у регіоні.

Роль Франца Фердинанда, наслідника трону Австро-Угорщини, була важливою у контексті міжнародних суперечностей та політичних альянсів. Його вбивство у Сараєво спричинило напругу між Австро-Угорщиною та Сербією, яка вже була підтримана навколишніми політичними альянсами. Цей інцидент став приводом для реакції австро-угорського уряду та викликав ланцюг подій, що призвів до вибуху Першої світової війни[3]. Таким чином, роль Фердинанда була каталізатором подій, які вплинули зі складної політичної та соціальної ситуації в Європі на початку ХХ століття.

Питання, чи можна вважати вбивство у Сараєво причиною війни, є складним і потребує об'єктивного аналізу. Для цього необхідно оцінити, чи відповідає подія в Сараєво критеріям, що визначають причини війни. Перш за все, причини війни зазвичай передбачають певну послідовність подій, що призводять до конфлікту. Вбивство у Сараєво викликало ланцюг реакцій: від ультиматуму Австро-Угорщини до Сербії до загальної мобілізації та військової діяльності різних держав. Таким чином, можна стверджувати, що подія в Сараєво була приводом до війни. Проте, важливо розглянути інші фактори, які також сприяли вибуху війни[4]. Серед них можна вказати імперіалістичні амбіції, націоналізм, складні політичні альянси та загальну напругу в Європі. Такі фактори вже існували до вбивства у Сараєво і поглибилися після нього, що дало поштовх до військового конфлікту. Реакція держав після вбивства також говорить про причини війни. Мобілізація, дипломатичні та військові дії, а також взаємні обвинувачення в агресії свідчать про глибокі конфлікти та напружені відносини між державами.

Отже, вбивство у Сараєво можна розглядати як привід до війни, але не єдиною причиною[5]. Воно стало каталізатором для вибуху конфлікту, який був спричинений складною політичною та соціальною ситуацією в Європі та поглибився через інші фактори.

Поза вбивством у Сараєво існувало численні інші фактори, що сприяли вибуху Першої світової війни.

Політичні альянси грали важливу роль у формуванні конфліктної ситуації в Європі. Альянси, зокрема Трійця та Центральні сили, були створені для захисту та збереження інтересів своїх учасників, але водночас вони сприяли утворенню блоків держав, що збільшувало напругу між ними та змушувало держави стати на сторону свого альянсу навіть у випадку конфлікту, який міг виникнути зовні альянсів. Міжнаціональні конфлікти також мали велике значення[6]. Наприклад, напруженість між Австро-Угорщиною та Сербією, що випливала з різниці в національних інтересах та територіальних претензіях, була однією з причин, що відіграла свою роль у вибуху війни. Імперіалістичні амбіції також сприяли напруженості в Європі. Конкуренція між державами за колонії та вплив у різних регіонах світу збільшила конфліктність між ними та спричинила розвиток міжнаціональних амбіцій.

Висновки. На мою думку, подія у Сараєво є надзвичайно важливою для розуміння причин Першої світової війни. Вбивство Франца Фердинанда та його дружини Софії не лише викликало безпосередню реакцію Австро-Угорщини та спровокувало послідовні дипломатичні та військові дії, але й виявило глибокі політичні та соціальні проблеми, що існували в Європі того часу. Хоча саме вбивство у Сараєво може бути розглянуте як привід до війни, причиною вибуху конфлікту була складна комбінація факторів, таких як політичні альянси,

імперіалістичні амбіції, націоналістичні рухи та міжнаціональні конфлікти. Вбивство Фердинанда лише підсилило існуючу напругу та змусило держави взяти сторону у війні[7].

Щодо моєї позиції, я вважаю, що вбивство у Сараєво було однією з причин вибуху Першої світової війни, але не можна назвати його єдиною причиною. Ця подія була каталізатором, який викликав реакцію на глибоко укоренені конфлікти та проблеми в міжнаціональних відносинах

Список використаної літератури

1. Городня Н. Таємниці історії: трагедія в Сараєві (28 червня 1914 р.) До 90-річчя початку Першої світової війни. *Зеркало недели | Дзеркало тижня | Mirror Weekly*. URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/taemnutsi_istoriyi_tragediya_v_saraevi_28_chervnya_1914_r_do_90-richchya_pochatku_pershoyi_svitovoyi.html (дата звернення: 29.04.2024).
2. Ніякий не пацифіст: Його вбили 1914 року в Сараєво. *Збруч*. URL: <https://zbruc.eu/node/24951> (дата звернення: 29.04.2024).
3. Постріл, що змінив хід історії – «ПОРОХІВНИЦЯ». «ПОРОХІВНИЦЯ» – *Свої для своїх про своє!*. URL: https://porokhivnytsya.com.ua/2019/06/28/porcil-v-saraievo_28-6-1914/ (дата звернення: 29.04.2024).
4. Сараєвське вбивство 1914 – початок Великої Війни – «ПОРОХІВНИЦЯ». «ПОРОХІВНИЦЯ» – *Свої для своїх про своє!*. URL: https://porokhivnytsya.com.ua/2019/06/28/saraievo-1914_great-war/ (дата звернення: 29.04.2024).
5. Сараєвське вбивство. *www.wikidata.uk-ua.nina.az*. URL: https://www.wikidata.uk-ua.nina.az/Сараєвське_вбивство.html (дата звернення: 29.04.2024).
6. У світі відзначають 100-річчя від вбивства франца фердинанда - BBC news *україна. BBC News Україна*. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/news_in_brief/2014/06/140628_rl_ww1_memorial (дата звернення: 29.04.2024).
7. Gazeta.ua. Перша світова війна почалась після двох пострілів. *Gazeta.ua*. URL: https://gazeta.ua/articles/history/_persha-svitova-vijna-pochalas-pislya-dvoh-postriliv/844532 (дата звернення: 29.04.2024).

Чи можна вважати вбивство в Сараєво причиною Першої світової війни? Обґрунтуйте свою думку

На початку ХХ століття світ знаходився в періоді великих змін і напруженостей, які відобразилися на політичних, економічних, соціальних та технологічних сферах. Багато країн були захоплені імперіалістичними амбіціями, що призвели до збільшення їхнього впливу у світі, але також націоналістичні рухи відзначалися активністю в боротьбі за національні права та незалежність.

Перед тим як відповісти на запитання «Чи можна вважати вбивство в Сараєво причиною Першої світової війни?» насамперед слід проаналізувати основні передумови Першої світової війни. Серед основних причин початку війни можна віднести наступні події у світі:

1. Конфлікти між альянсами. Протягом ХІХ століття ворогуючі держави Європи утворювали альянси. Німеччина, Австро-Угорщина та Італія уклали Троїстий союз, а Велика Британія, Франція і Росія утворили Троїсту Антанту. Політична нестабільність і конкуренція загрожували цим союзам (Італія, наприклад, зрештою вступила в Першу світову війну проти Німеччини та Австро-Угорщини)[1]. Утворення альянсів створювало складні політичні зв'язки між країнами і встановлювало певні обов'язки щодо взаємодопомоги у разі воєнного конфлікту. Проте ця система альянсів також збільшувала ризик загальної війни, оскільки будь-який конфлікт між двома або більше державами міг легко привести до масштабної війни через залучення союзників.

2. Сербський націоналізм. Слов'янський націоналізм був найсильнішим у Сербії, де він значно піднявся наприкінці ХІХ та на початку ХХ століть. Після анексії Віднем Боснії та Герцеговини, молоді серби приєдналися до радикальних націоналістичних груп, таких як «Чорна рука» (Crna Ruka). Ці групи сподівалися вигнати Австро-Угорщину з Балкан і створити «Велику Сербію», єдину державу для всіх слов'янських народів [2]. Це демонструє не лише прагнення сербського народу до національної самостійності, але й глибокі націоналістичні та імперські амбіції, які були поширені в той час по всій Європі. Націоналізм в Сербії викликав серйозні геополітичні конфлікти, які мали руйнівні наслідки для всього світу у вигляді Першої світової війни. Вже потім група, яка складалася переважно з молодих радикалів, була звинувачена у вбивстві спадкоємця австрійського престолу Франца Фердинанда в Сараєво.

3. Імпералізм. На момент Першої світової війни майже весь африканський континент був колонізований Великою Британією, Францією,

Німеччиною, Італією, Бельгією, Іспанією та Португалією. Європейські імперії використовували колонізацію для експлуатації примусової праці та ресурсів, а також для підвищення свого впливу. Це сприяло створенню конкурентного середовища, де імперії сприймали одна одну як конкурентів [3]. Боротьба за контроль над колоніями створила напруженість та ворожість серед європейських держав. Імперіалістичні амбіції сприяли створенню агресивної атмосфери серед європейських держав, де кожна з них прагнула збільшити свою впливовість та здобути перевагу над іншими.

Останньою краплею, що призвела до початку Першої світової війни стало вбивство Франца Фердинанда. 28 червня 1914 року в Сараєво 19-річний студент Гаврило Принцип убив спадкоємця австро-угорського престолу ерцгерцога Франца Фердинанда і його дружину герцогиню Софію Гогенберг [4]. Австро-Угорщина вважала Сербію співучасником у замаху та висунула їй серію вимог, що ставили під загрозу суверенітет Сербії. Відмова Сербії від цих вимог призвела до оголошення Австро-Угорщиною війни Сербії 28 липня 1914 року.

Отже, вбивство ерцгерцога Франца Фердинанда у Сараєво було краплею, що призвела до початку Першої світової війни. Проте цей вчинок був лише приводом для війни, а не основною причиною. Основними факторами та передумовами був конфлікт між альянсами, імперські амбіції та націоналістичні рухи. Щодо запитання «Чи можна вважати вбивство в Сараєво причиною Першої світової війни?», відповідь полягає у врахуванні ролі цієї події у послідовному ланцюжку подій, що призвели до війни. Вбивство Франца Фердинанда спровокувало відкрите протистояння між Австро-Угорщиною та Сербією, але було лише однією зі складових суми політичних та соціальних факторів, які загострилися та сприяли вибуху війни. Таким чином, вбивство у Сараєво можна розглядати як спусковий гачок, але не основну причину Першої світової війни.

Список використаної літератури

1. Causes and Effects of World War I. URL: <https://www.britannica.com/summary/Causes-and-Effects-of-World-War-I>
2. NATIONALISM AS A CAUSE OF WORLD WAR I. URL: <https://alphahistory.com/worldwar1/nationalism/>
3. How Imperialism Set the Stage for World War I. URL: <https://www.history.com/news/imperialism-causes-world-war-i>
4. Вбивство ерцгерцога Франца Фердинанда. URL: <https://www.jnsm.com.ua/h/0628M/>

У чому особливості сучасного міжнародного тероризму?

На сьогоднішній день міжнародний тероризм є однією з наймасштабніших загроз світовій безпеці. Він став проблемою не лише для країн з політичними, національними або релігійними конфліктами, але й для тих країн, які традиційно вважалися безпечними.

Загалом, тероризм доволі обширне поняття, яке має понад сто різних визначень. Але в широкому сенсі, він передбачає свідоме, цілеспрямоване використання або загрозу застосування насильства до великих груп людей заради досягнення політичних, релігійних або ідеологічних цілей. Крім того, важливо зазначити, що тероризм є способом боротьби тих, хто не має владних повноважень.

Щодо міжнародного тероризму, то це специфічна форма тероризму, що виникла як наслідок глобалізації в кінці 1960-х років та отримала досить вагомий розвиток у кінці ХХ – початку ХХІ століття [1]. На даний момент не існує загальноприйнятого визначення цього поняття, але загалом, міжнародний тероризм можна трактувати, як кримінальний злочин міжнародного характеру, об'єктом посягання якого є стабільність міжнародних відносин, територіальна цілісність, суспільна безпека, життя, здоров'я і майно людей, їхні права та законні інтереси. Однією з основних цілей міжнародних терористів є залякування, створення атмосфери страху та невпевненості серед населення.

Також варто зазначити, що міжнародний тероризм кваліфікують як кримінальний міжнародний злочин у наступних випадках:

- злочин скоєно за межами країн, де терорист і жертва є громадянами;
- терористичний акт спрямований проти осіб, які користуються міжнародним захистом;
- підготовка до злочину відбувається в одній країні, а сам терористичний акт здійснюється на території іншої держави;
- після терористичного акту злочинець переховується в іншій країні, та виникає питання щодо його видачі;
- цілі, які переслідують терористи, несуть загрозу декільком країнам або міжнародним організаціям;
- фінансування терористичного акту надходить з іншої держави [2].

Переходячи до особливостей сучасного міжнародного тероризму, слід наголосити, що саме терористичні акти у США 11 вересня 2001 року спричинили кардинальні зміни характеру загроз міжнародній безпеці, продемонструвавши можливість ураження значної кількості людей та об'єктів без застосування

традиційної зброї. Вони використовували такі засоби, як: викрадений літак, комп'ютерні мережі, банківська та поштова система, засоби масової інформації, тобто те, що не підходить під визначення «зброя» у загальноприйнятому значенні [3]. Згадані вище терористичні акти дали поштовх для розвитку нової фази міжнародного тероризму, тенденції якої буде розглянуто далі.

Однією із ключових особливостей саме сучасного міжнародного тероризму є використання угрупованнями релігії як виправдання чи мотивацію своєї діяльності. Наприклад, організації «Аль-Каїда», «Ісламська держава» та «Талібан» позиціонують себе як релігійні, однак водночас вони мають чіткі політичні цілі, головна з яких – тут і зараз створити власну державу. Крім того, у сучасному міжнародному тероризмі існує така особливість, як створення і поширення релігійних ідеологій, які виправдовують насильство, підтримку та поширення ідеї священної війни, а також активне використання радикальних настроїв у різних конфліктах, політичних кризах тощо.

З вищесказаного випливає наступна особливість сучасного міжнародного тероризму – це створення «терористичних напівдержав». Терористична напівдержава – це організація, яка контролює частину існуючої держави, та водночас продовжує терористичні напади як на громадян цієї держави, так і на громадян інших держав [4]. Яскравими представниками терористичних напівдержав є «Аль-Каїда», «Ісламська держава», «Талібан» та «Боко харам». Тероризм для них є лише одним з інструментів захоплення та утримання контролю над певною територією і подальшого формування на ній власної держави.

Ще однією особливістю сучасного міжнародного тероризму є його державна підтримка. Деякі країни, замість боротьби з терористичними організаціями, виступають їхніми союзниками або спонсорами. Така підтримка може включати фінансування, надання притулку злочинцям та безпосередню військову підтримку. Це явище зазвичай обумовлене геополітичними інтересами держави спонсору тероризму, внутрішньополітичними чинниками або ідеологічними спільнотами. Одним з прикладів є ситуація з Талібаном у Афганістані. Підтримка з боку Пакистану та інших країн сприяла зміцненню Талібану та його військових операцій.

Професіоналізація, воєнізація та технологізація діяльності терористичних угруповань також є важливою особливістю сучасного міжнародного тероризму. Терористичні групи все частіше вдаються до професійних військових тактик та стратегій, використовуючи військову техніку та спеціально навчену кадрову базу. Крім того, спостерігається зростання технологічного рівня терористичних операцій, зокрема використання вибухових пристроїв, дронів, кібератак та інших

сучасних засобів. Це дозволяє їм наносити більш точні та ефективні удари, збільшуючи масштаб та наслідки терористичних актів.

Варто згадати й про масштабність та розширення географічного ареалу здійснення терористичних атак, як про наступну особливість. За останні десятиліття спостерігається значний зріст кількості терористичних актів та їх поширення на різні країни світу. Наприклад, якщо поглянути на кількість терактів у світі, то видно, що починаючи з 2011 року вона різко зростає. Тобто, в 2008 році у світі було скоєно 4795 атак, а в 2011 вже 5013, в 2012 – 8500 атак. 2014 рік став піковим, тоді було скоєно 16860 терактів [4]. Терористичні організації відступають від традиційних методів та стратегій і діють все більш амбіційно та масштабно. Розширення географічного ареалу терористичних актів також пов'язане з розвитком технологій та засобів комунікації. Інтернет та соціальні мережі надають терористам можливість легко зв'язуватися, планувати та виконувати свої дії, навіть якщо вони знаходяться у віддалених регіонах. Прикладом є такі організації як «Ісламська держава» та «Аль-Каїда», вони здатні координувати атаки на різних континентах, використовуючи для цього свою глобальну мережу зв'язків та ресурсів. Їхня здатність впливати на події в різних куточках світу створює загрозу для безпеки всіх країн.

Отже, як висновок, у сучасному світі міжнародний тероризм став складнішим та більш небезпечним явищем, порівняно з минулими епохами. Наразі він представляє серйозну загрозу для світової безпеки та стабільності. А особливості, які набуває міжнародний тероризм сьогодні, свідчать про те, що проблема тільки загострюється з кожним днем. Таким чином, якщо розглядати протистояння міжнародному тероризму, то варто зосередитись на розвитку комплексних підходів, що враховують політичні, економічні та соціальні аспекти проблеми, адже простими діями неможливо подолати небезпеку такого масштабу.

Список використаної літератури

1. Тероризм. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%80%D0>.
2. Міжнародний тероризм. URL: https://vue.gov.ua/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC
3. Сутність сучасного тероризму і його основні характеристики. URL: <http://www.personal.in.ua/article.php?id=21>

4. Сучасний тероризм: напівдержави, вовки-одинки та атаки смертників. URL: <https://tyzhden.ua/suchasnyj-teroryzm-napivderzhavy-vovky-odynaky-ta-ataky-smertnykiv/>

О. Коноваленко, МЕВ-21

Вплив перемоги над нацизмом та фашизмом на подальший розвиток Європи та світу

Перемога над нацизмом та фашизмом має великий вплив на розвиток усього світу.

9 травня 1945 року було підписано капітуляцію Третього рейху, а 2 вересня 1945 року було офіційно завершено Другу світову війну перемогою антигітлерівської коаліції. Ця війна тривала 6 років і 1 день, через війну пройшло понад 100 мільйонів людей, а втрати за різними даними складають від 40 до 70 мільйонів людей, половина з яких - мирне населення. Через систему нацистських концтаборів пройшло приблизно 18 мільйонів, з яких було знищено щонайменше 11 мільйонів. У цій війні брала участь 61 держава.

- Причин цього конфлікту:
  - загострений реваншизм країн, які були незадоволені результатом Першої Світової війни;
  - повільність та ігнорування загроз з боку тоталітарних держав світовою спіотнотою;
  - протистояння демократії проти тоталітаризму;
  - популярність ультраправих партій і організацій;
  - поширення антисемітських, расових та інших людиноненависних ідей;
- Основними ідеологіями, які послужили початку Другої світової війни - це фашизм і нацизм.

Фашизм (від лат. *fascio*, італ. *fascismo* — пучок, зв'язка, об'єднання) — це правоекстремістський політичний рух, який виник у країнах Західної Європи після Першої світової війни й перемоги Жовтневої революції в Росії. Ідеологія фашизму — це войовничий антидемократизм і антикомунізм, расизм і шовінізм [1].

Нацизм (від нім. *Nazi*, скорочене від *National Socialist*) — ідеологія і практика німецького націонал-соціалізму. Націонал-соціалізм (від нім. *Nationalsozialismus*; синоніми — "нацизм", "германський фашизм"): політичний тоталітарний рух, який оформився у Німеччині та Австрії після Першої світової війни і ґрунтувався на ідеях герм. експансіонізму та реваншизму, вождизму

(фюрерства), екстремістського націоналізму, ксенофобії, антисемітизму та вищості "арійської раси" [2].

Фашизм виник в Італії на початку 20 століття і почав набирати популярності відразу після Першої світової війни. Засновником фашизму став лідер італійської Національної фашистської партії Беніто Муссоліні.

Основною причиною популярності фашизму в Італії стало незадоволення результатами Першої світової війни, в якій Італії дісталось найменше як для країни переможниці. Ветерани цієї війни, політична та економічна еліта, підростаюче покоління хотіли взяти реванш і тому ідеї побудови сильної корпоративної держави з необмеженою владою вождя набирало швидко популярності. Варто також зауважити, що на початку фашизм не містив у собі ідеї радикальної ксенофобії та расизму, такі явища з'явилися вже після зближення Італії з Третім рейхом у 30-ті роки.

Муссоліні прийшов до влади в 1922 в результаті "походу на Рим" (марш бойовиків Національної фашистської партії, здійснений з метою тиску на керівництво Італії та захоплення влади в країні). Серед досягнень політики уряду Муссоліні у 1924—1943 роках були успішна реалізація програми громадських робіт, таких як осушення Понтинських боліт, ліквідація південно-італійської мафії, підвищення рівня зайнятості населення, а також модернізація системи громадського транспорту. Муссоліні вирішив також Римське питання шляхом укладання Латеранських угод між Італійським королівством і Папським престолом, була підкорена Ефіопська держава, приєднана Албанія, розв'язані війни проти Югославії та Греції, був створен військовий союз з Гітлером та вступ до Другої Світової війни на боці "Осі". У період правління Муссоліні було обмежено частину права і свободи населення, а стосовно противників фашизму застосовувалися політичні репресії. Очолюючи сім міністерств (включаючи міністерства оборони та внутрішніх справ) і водночас будучи прем'єр-міністром, він отримав практично необмежену владу, будуючи таким чином поліцейську державу.

Ідеологія нацизм брала свою основу з італійського фашизму, але фокус із держави змінився на білу расу та німецьку націю. Також нацизм вміщав в себе окультно-містичні ідеї, зменшувалася роль церкви і при цьому збільшилася роль вивчення та популяризація стародавньої міфології. Нацизм це крайня форма етнічного націоналізму. Принцип нацизму в політиці та економіці залишилися такими ж як і при фашизму – це необмежена влада вождя, однопартійна система, створення корпоративної економіки. Аналізуючи ситуацію, можна зрозуміти що ідеї нацизму та фашизму набрали популярності у тих країнах, у яких народи дотримувались принципу колективізму більше ніж індивідуалізму.

Відразу після закінчення війни, фашизм і нацизм були заборонені на законодавчому рівні майже в усіх країнах світу. Також були заборонені їх символіка, привітання, партії та організації, які сповідують дані ідеології.

Наслідки цієї війни були відчутні. Усі країни, що воювали, були зруйновані, одні країни дуже сильно (СРСР, Німеччина, Польща), а інші частково (Франція, Великобританія). Заводи, інфраструктура, будинки були зруйновані, що призвело до гуманітарної кризи. Для того, щоб підтримати своїх союзників, США почала вкладати гроші у відновлення економіки європейських країн. Ця допомога отримала назву План Маршалла.

План Маршалла - програма американської допомоги для відновлення і розвитку економіки країн Європи після Другої світової війни [2].

Задля того, щоб надалі уникнути нових війн та побудувати структуровану систему комунікації між усіма державами, були створені нові політичні та економічні організації, такі як ООН, Європейська спільнота з вугілля та сталі тощо.

Після Другої світової війни була створена нова система двополярного світу, в якому на одному боці була США та її союзники, а з іншого боку СРСР та його союзники. Ця система стримування проіснувала до 1991 року, коли розвалився Радянський Союз, а в соціалістичних країнах стали відбуватися антикомуністичні революції. Після 1991 року ця система переформатувалась у нову де місце СРСР займає Росія та її союзники, та також додався новий гравець – Китай.

Також варто сказати, що після 1945 року найпопулярніша ідеологія у звільнених країнах стала соціалізм. Лише в Італії 1947 року було понад 2 мільйони членів комуністичної партії.

Причини популярності соціалізму після Другої Світової війни:

- масова участь комуністів у партизанському русі у таких країнах як Франція, Італія, Югославія, Німеччина тощо.
- фінансування та підтримка з боку Радянського союзу.
- непопулярність демократичних партій, які не змогли захистити свої країни від війни.
- популярність СРСР, як країни, яка захопила Берлін і звільнила Східну Європу.

На противагу зростанню популярності комуністичних ідей почали з'являються праві організації, але вже без ортодоксальних фашистко-нацистських ідей. Нові праві почали сповідувати ідеї консерватизму, монархізму, традиціоналізму. Як приклад зіткнення між ультраправими та ультралівими угрупованнями можна навести період терору в Італії 70-х роках під назвою "Свинцеві сімдесяті". Разом з тим у Німеччині діяла ліва терористична

організація "Фракція Червоної Армії", яка під займалася грабежами, вбивствами та насильством.

Також після Другої світової війни почала набирати популярності ідей деколонізації. 1970 року більша частина території Африки та інших континентів була деколонізована.

Було проведена робота зі збереження пам'яті про цю війну у сфері в освіті та культури. Було збудовано багато пам'ятників та названо вулиць на честь військових, жертв цієї війни та Голокосту.

Підбиваючи підсумки можна сказати, що перемога над нацизмом і фашизмом у Другій світовій війні кардинально вплинула на всі подальші події та світовий порядок. Для запобігання війні були створені нові організації, такі як Європейський Союз, ООН, Рада безпеки ООН. Партії, символіка, фрази, що пов'язані з нацизмом і фашизмом, заборонені на законодавчому рівні майже в усіх країнах, а їх використання може каратися тюремним терміном.

Список використаної літератури

1. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Навчальний посібник. ДДАЕУ. 2005. №1. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-2042.html>
2. Галушко К.Ю. НАЦИЗМ ДДАЕУ. 2010. №1. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Natsyzm>
3. Енциклопедія сучасної України. Мова: українська. Доступ: вільний. URL: <https://esu.com.ua/article-64121>

Л. Коробка, МН-21-1

Як вплинула Давня Греція на розвиток Європи?

Що ми запозичили у давніх греків?

Давня Греція має безсумнівний вплив на розвиток Європи, завдяки унікальності своєї культури, філософії, який триває до сьогодні. Також, з цього приводу ми запозичили у них те, чим й досі усі користуються. Започаткована відносно малою територією, грецька цивілізація розповсюдилася від Іспанії до Сходу, залишаючи позначку на культурі, мові, релігії, театру, поезії, політиці та мистецтві усєї Європи.

Я хотіла б сказати, що навіть, не тільки на нас та Європу вплинула Давня Греція, а й на весь світ. Тепер, хочу перейти до розкриття більш детально питання, що саме є від Давньої Греції в нас та в Європі.

По-перше, політичні інновації, впроваджені греками, справили значний вплив на європейське суспільство. Винайдений в Афінах перший демократичний режим, заснований на ідеях рівності та громадської участі, послужив зразком для подібних політичних систем у багатьох країнах Європи. Грецька концепція полісу (політичного співтовариства) та законодавства стала основою для розвитку правових інститутів у європейських країнах. Цицерон виступає у Сенаті – прообразі сучасних парламентів.

По-друге, філософія та наука стали принциповими складовими європейської культури завдяки спадщині давньогрецьких мислителів, таких як Сократ, Платон та Аристотель. Їхні ідеї та методи дослідження вплинули на розвиток європейської науки, філософії та освіти.

По-третє, мистецтво та архітектура Давньої Греції залишили незабутній слід у європейській культурі. Зразки грецької архітектури, такі як Парфенон або афінський акрополь, вважаються витворами мистецтва і досі викликають захоплення. Їхній стиль вплинув на архітектурні традиції в Європі, ідеї гармонії та пропорцій стали основою для будівництва численних споруд у Європі.

Якщо брати Україну, то в нас використовувалась архітектура на будівлях у вигляді колон, чи богинь. Ще є пам'ятки з Давніх літ - Херсонес Таврійський був заснований вихідцями з Гераклеї Понтійської (територія сучасної Туреччини) в 528— 527 р. до н.е. Поселення з'явилося на скелястому півострові між нинішніми Карантинною та Піщаною бухтами Севастополя. Херсонес у перекладі з давньогрецької означає «півострів», а Таврикою (країною Таврів) елліни називали південний берег Криму. Херсонес Таврійський — типовий грецький поліс, тобто самостійне місто-держава з демократичною формою правління. Він був великим політичним, економічним та культурним центром регіону і мав значну роль у розвитку багатьох народів давнини.

По-четверте, грецька міфологія та релігія з їх богами та героями, проникли в культуру багатьох народів Європи та стали основою для багатьох художніх творів, включаючи літературу та мистецтво.

У підсумку, Давня Греція відіграла важливу роль у формуванні культурного, політичного та інтелектуального обличчя Європи. Її спадщина стала неоціненним джерелом натхнення для наступних поколінь, уособлюючи в собі ідеали свободи, демократії та гармонії, які є основою сучасного європейського суспільства.

З цього висновку, можна сказати, ми запозичили також це все від Давньої Греції.

Список використаної літератури

1. Задоя А.О., Федулова С.О., Ключник Р.М. Архітектура європейської безпеки: нові виклики та загрози: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2024. 297 с.
2. https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/4794/
3. <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11168/>
4. <https://uahistory.co/pidruchniki/parashich-world-literature-8-class-2016/7.php>
5. <https://pragmatika.media/antychnyi-styl-v-arkhitekturi-ta-skulpturi-starodavnikh-hretsii-ta-rymu-chomu-antychne-mystetstvo-tse-naikrashchyi-spadok-iaki-otrymala-ievropeiska-kultura/>
6. <https://sites.google.com/view/hist-world-and-ukraine-grade-6/R3/T3/14>
7. https://osvita.ua/vnz/reports/world_history/32239/
8. <https://day.kyiv.ua/article/ukrayina-incognita/povernennya-khersonesa>

Н. Корпач, МГр-21

Дайте оцінку ефективності інститутів ЄС, що відповідають за безпеку

Оцінка ефективності інститутів Європейського Союзу, які відповідають за безпеку, є складним завданням, яке вимагає комплексного аналізу. Під час розгляду цього питання слід враховувати різні аспекти та контексти, що впливають на їхню роботу та результативність.

❖ *Політична важливість безпеки для ЄС:* Європейський Союз ставить безпеку як один із пріоритетів своєї діяльності через загрози, які стикаються з сучасними викликами, такими як тероризм, кіберзлочинність та нестабільність в окремих регіонах [1].

❖ *Створення відповідних інституцій:* ЄС розробив інституційну структуру для забезпечення безпеки, включаючи Європейську службу зовнішньої дії (ЄСЗД), Європол, Європейську агенцію з безпеки мереж та інші.

❖ *Роль Європейської служби зовнішньої дії (ЄСЗД):* ЄСЗД відіграє ключову роль у веденні зовнішньої політики та забезпеченні безпеки ЄС, сприяючи здійсненню зовнішньої дипломатії та кризового реагування.

❖ *Співпраця з країнами-партнерами:* ЄС встановив механізми співпраці з іншими країнами та регіональними організаціями для підтримки стабільності та безпеки в регіоні.

❖ *Роль Європейської Комісії у забезпеченні безпеки:* Комісія активно працює над політиками та програмами, спрямованими на боротьбу з кіберзлочинністю, тероризмом та іншими загрозами безпеці.

❖ *Виклики та недоліки:* Попри успіхи, існують виклики, які ставлять під сумнів ефективність інститутів ЄС у сфері безпеки, такі як нестача координації між різними органами, бюрократичність та обмежені можливості впливу на події у світі.

❖ *Необхідність посилення співпраці та реформ:* Щоб підвищити ефективність, ЄС може розглядати питання про посилення координації між інститутами, підвищення бюджетного фінансування на заходи з безпеки та посилення співпраці з міжнародними партнерами [1].

❖ *Оцінка результатів:* Для об'єктивної оцінки ефективності інститутів ЄС у сфері безпеки необхідно провести детальний аналіз їхньої діяльності та впливу на безпекову ситуацію в Європі та світі.

Загалом, необхідно визнати, що інституції Європейського Союзу відіграють важливу роль у забезпеченні безпеки в регіоні, проте їхню ефективність можна посилювати шляхом постійного вдосконалення та реформ.

➤ *Співпраця з членами Європейського Союзу:* Інститути ЄС сприяють співпраці між країнами-членами у сфері безпеки шляхом обміну інформацією, координації стратегій та спільного реагування на загрози.

➤ *Забезпечення прав людини та законності:* Однією з основних мет інститутів ЄС є захист прав людини та забезпечення дотримання законності у сфері безпеки, що є важливим аспектом їхньої діяльності.

➤ *Розвиток кризового реагування:* ЄС постійно вдосконалює механізми кризового реагування, включаючи швидку реакцію на природні катастрофи, терористичні акти та інші надзвичайні ситуації [1].

- *Аналіз і стратегічне планування:* Інститути ЄС проводять аналіз сучасних безпекових загроз та розробляють стратегічні плани дій для запобігання та управління кризами.
- *Міжнародний вплив та роль глобального актора:* Європейський Союз виступає як впливовий глобальний актор у сфері безпеки, сприяючи міжнародній стабільності та мирному врегулюванню конфліктів.
- *Необхідність адаптації до нових викликів:* Швидкі зміни у сучасному світі, такі як кіберзагрози, гібридна війна та кліматичні зміни, вимагають постійного адаптування інститутів ЄС для ефективного забезпечення безпеки.
- *Значення партнерства та співпраці з іншими міжнародними організаціями:* ЄС активно співпрацює з іншими міжнародними організаціями, такими як ООН, НАТО та Інтерпол, для спільного реагування на загрози безпеці.
- *Публічна довіра та легітимність:* Забезпечення публічної довіри та легітимності інститутів ЄС у сфері безпеки є важливим аспектом їхньої ефективності, оскільки це впливає на підтримку та сприйняття їхньої діяльності громадськістю.
- *Підсумок та перспективи:* Попри досягнення, інститути ЄС мають перед собою низку викликів, включаючи зміни у геополітичній ситуації, технологічні інновації та зміни в кліматі. Для підтримки безпеки ЄС в майбутньому важливо продовжувати розвивати інституційні механізми та підвищувати рівень співпраці з партнерами.
- *Залучення громадянського суспільства та експертів:* ЄС визнає важливу роль громадянського суспільства та експертів у забезпеченні безпеки. Посилення співпраці з ними може сприяти більшій відкритості, ефективності та довірі до заходів безпеки.
- *Інновації та технологічний розвиток:* Використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, кіберзахист та віддалені системи спостереження, може підвищити ефективність заходів безпеки та забезпечити більше реагування на нові загрози [1].

- *Управління міграційними потоками та внутрішньою безпекою:* ЄС також звертає увагу на управління міграційними потоками та внутрішньою безпекою, що є важливим аспектом забезпечення стабільності та безпеки у регіоні.
- *Збереження миру та примирення:* ЄС активно працює над збереженням миру та примиренням у регіоні шляхом проведення медіації, підтримки мирних процесів та вирішення конфліктів.
- *Спільні оборонні можливості:* Розвиток спільних оборонних можливостей та інфраструктури є важливим аспектом забезпечення колективної безпеки та обороноздатності ЄС.
- *Управління ризиками та реагування на кризи:* Інститути ЄС постійно вдосконалюють системи управління ризиками та механізми реагування на кризові ситуації для ефективного вирішення негативних подій та подолання їхніх наслідків.
- *Забезпечення стабільності у сусідніх регіонах:* Європейський Союз сприяє забезпеченню стабільності та розвитку у сусідніх регіонах через різноманітні програми та ініціативи.
- *Співробітництво з міжнародними партнерами:* ЄС також активно співпрацює з міжнародними партнерами, такими як США, Канада та інші, для спільного реагування на глобальні безпечні виклики.
- *Культурний та мовний аспект безпеки:* ЄС також звертає увагу на культурний та мовний аспект безпеки, сприяючи взаєморозумінню між націями та ефективному обміну інформацією в умовах міжкультурного спілкування.
- *Інтеграція військових сил та оборонних можливостей:* ЄС поступово розвиває механізми інтеграції військових сил та оборонних можливостей країн-членів з метою створення спільної оборонної політики.
- *Стратегія кібербезпеки та відповідна інфраструктура:* У зв'язку зі зростаючою загрозою кібератак, ЄС активно розробляє стратегії кібербезпеки та створює відповідну інфраструктуру для захисту критичних інформаційних систем.

➤ *Подолання транснаціональних злочинних угруповань:* Європейський Союз співпрацює з іншими країнами у боротьбі з транснаціональною злочинністю, такою як торгівля людьми, наркотиками та зброєю.

➤ *Стратегія протидії дезінформації та гібридній загрозі:* У світлі російської дезінформаційної кампанії та інших гібридних загроз, ЄС розробляє стратегії протидії дезінформації та посилення інформаційної безпеки [1].

➤ *Забезпечення енергетичної безпеки:* Енергетична безпека є важливим аспектом національної та колективної безпеки ЄС. Ініціативи щодо диверсифікації джерел постачання енергії та розвитку альтернативних джерел є складовими стратегії забезпечення енергетичної безпеки.

➤ *Управління кліматичною безпекою:* Зміни клімату можуть призвести до нових безпекових викликів, таких як міграція, конфлікти за ресурсами та природні катастрофи. ЄС розробляє стратегії адаптації та запобігання для зменшення впливу змін клімату на безпеку.

Ці аспекти відображають широкий спектр інтересів та заходів, які здійснює Європейський Союз для забезпечення безпеки своїх громадян та стабільності в регіоні та за його межами.

У висновку слід підкреслити важливість і роль інститутів Європейського Союзу у забезпеченні безпеки та стабільності в регіоні та за його межами. Попри великий розмах викликів та складність завдань, з якими вони стикаються, інститути ЄС виявляють високий рівень ефективності та готовність до адаптації до нових умов. Спільна діяльність країн-членів, співпраця з міжнародними партнерами та активна роль у розв'язанні глобальних проблем робить ЄС ключовим гравцем у сфері безпеки. Проте варто визнати, що є певні виклики та недоліки, такі як нестача координації між інститутами та необхідність постійного адаптування до змін у міжнародному середовищі. З цієї перспективи, подальше зміцнення співпраці, інновацій та стратегічного планування є ключовими завданнями для майбутнього забезпечення безпеки та стабільності у Європі та світі.

Список використаної літератури

1. ІНСТИТУЦІЙНА СИСТЕМА СС:
<https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4243256a-e957-450b-a174-cb9bea238bff/content>

К. Костенко, МН-21-2

Охарактеризуйте основні віхи європейської інтеграції

Європейська інтеграція - це процес політичної, юридичної, економічної та культурної співпраці між європейськими державами, який почався після Другої світової війни з метою забезпечення миру, добробуту та безпеки на континенті. Основні віхи європейської інтеграції можна подати у такому хронологічному порядку:

- 1949 рік: створення Ради Європи, яка об'єднала 10 країн західної Європи для сприяння демократії, правам людини та культурній співпраці.

- 1950 рік: оголошення Шуманського плану, який запропонував створити Європейське співтовариство вугілля та сталі (ЄСВС) для спільного управління виробництвом та торгівлею цих стратегічних ресурсів між Францією, Німеччиною та іншими зацікавленими країнами.

- 1951 рік: підписання Паризького договору, який заснував ЄСВС з участю шести країн: Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Нідерландів та Люксембургу.

- 1957 рік: підписання Римських договорів, які створили Європейське економічне співтовариство (ЄЕС) та Європейське співтовариство атомної енергії (Євратом) на основі ЄСВС. Ці організації передбачали створення спільного ринку, спільної торговельної політики, спільної сільськогосподарської політики, спільної транспортної політики та співпраці у використанні атомної енергії.

- 1967 рік: прийняття Договору про злиття, який об'єднав виконавчі органи ЄСВС, ЄЕС та Євратому в єдину Комісію Європейських співтовариств та створив єдиний Раду міністрів.

- 1973 рік: перше розширення Європейських співтовариств, до яких приєдналися Велика Британія, Ірландія та Данія.

- 1979 рік: проведення перших прямих виборів до Європейського парламенту, який отримав більше повноважень у законодавчому процесі. - 1981 рік: друге розширення Європейських співтовариств, до яких приєдналася Греція.

- 1985 рік: підписання Шенгенської угоди, яка передбачала відміну паспортних контролів на внутрішніх кордонах між деякими країнами-членами Європейських співтовариств.

- 1986 рік: третє розширення Європейських співтовариств, до яких приєдналися Іспанія та Португалія. Підписання Єдиного Європейського акту, який запусив процес створення єдиного ринку до 1992 року та посилив співпрацю у сферах соціальної політики, досліджень та розвитку, навколишнього середовища, зовнішньої політики та безпеки.

- 1992 рік: підписання Маастрихтського договору, який перетворив Європейські співтовариства на Європейський Союз (ЄС) та ввів три стовпи ЄС: Європейське співтовариство, Спільну зовнішню та безпекову політику та Співпрацю у справах юстиції та внутрішніх справ. Договір також започаткував процес створення економічного та валютного союзу, який передбачав запровадження єдиної валюти - євро.

- 1995 рік: четверте розширення ЄС, до якого приєдналися Австрія, Фінляндія та Швеція.

- 1997 рік: підписання Амстердамського договору, який реформував інституції та політики ЄС, зокрема зміцнив роль Європейського парламенту, розширив компетенції ЄС у сферах зайнятості, соціальної політики, свободи, безпеки та правосуддя, включив Шенгенську угоду в правовий порядок ЄС та ввів нові форми співпраці між державами-членами.

- 1999 рік: запровадження євро як безготівкової валюти для 11 країн ЄС.

- 2001 рік: підписання Ніцького договору, який знову реформував інституції та політики ЄС.

- 2002 рік: введення євро як готівкової валюти для 12 країн ЄС.

- 2004 рік: п'яте розширення ЄС, до якого приєдналися 10 країн, переважно з Центральної та Східної Європи.

- 2005 рік: підписання Римської декларації, яка відзначила 50-річчя Римських договорів та підтвердила спільні цінності та цілі ЄС.

- 2007 рік: шосте розширення ЄС, до якого приєдналися Болгарія та Румунія. Підписання Лісабонського договору, який замінив Ніцький договір та вніс ряд реформ у функціонування та політики ЄС.

- 2009 рік: набуття чинності Лісабонського договору, який збільшив роль Європейського парламенту, створив постійну посаду голови Європейської ради та Високого представника ЄС з питань зовнішньої політики та безпеки, ввів Європейську службу зовнішніх дій, встановив Хартію основних прав ЄС та надав більше прав громадянам ЄС.

- 2013 рік: сьоме розширення ЄС, до якого приєдналася Хорватія.

- 2014 рік: підписання Угоди про асоціацію між ЄС та трьома країнами Східного партнерства: Україною, Молдовою та Грузією.

- 2016 рік: проведення референдуму про вихід Великої Британії з ЄС, на якому більшість голосували за Brexit.

- 2020 рік: завершення перехідного періоду після Brexit, під час якого Велика Британія та ЄС домовилися про умови торгівлі та співпраці після розриву. З цього можна зробити висновок, що європейська інтеграція - це складний та тривалий процес, який включає різні аспекти співпраці між європейськими державами, які мають спільні цінності та інтереси. Європейська інтеграція також вимагає постійних реформ та адаптацій до змінюваних умов та викликів. Європейська інтеграція сприяє розвитку Європи як глобального гравця у світовій політиці та економіці.

Список використаної літератури

1. Європейська інтеграція — Вікіпедія.
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.

2. Основні етапи європейської інтеграції.
<https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/%d0%bc%d0%be%d0%b4%d1%83%d0%bb%d1%8c-1-%d1%80%d0%be%d0%b7%d0%b4%d1%96%d0%bb-1-%d0%be%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b5%d1%82%d0%b0%d0%bf%d0%b8-%d1%94%d0%b2%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%b5%d0%b9/>.

3. Європейська інтеграція: головне - Європейська інтеграція - European .... <https://eu-ua.kmu.gov.ua/integration/euintegration/>.

4. СУТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.
<https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/20354/5191.pdf?sequence=3>.

https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/eu_pioneers_winston_churchill_en.pdf.

Окресліть роль студентських рухів 1960-х рр. у створенні нової системи цінностей

Протягом 20 століття було багато потрясінь, які мали вагомий вплив на увесь світ. Безліч революцій, масові перевороти, громадські війни, все це відняло у людей відчуття спокою та стабільності. На фоні всіх цих подій особливо виділялось студентське повстання у 1960-го року, яке відбувалось перш за все у провідних країнах Європи та Америки, але також тією чи іншою мірою вплинуло на країни «третього світу» та навіть зачепило країни «соціалістичного табору». Цей, так званий, молодіжний рух спричинив, як політичну кризу так і кризу культурно-соціальних цінностей суспільства. Це був період боротьби за зміни.

Студенти були активістам багатьох рухів, де займали провідні позиції, а саме:

- Рух за громадські права. "Freedom Riders" – це був соціальний рух, метою якого було покласти край расовій дискримінації. Тобто досягти правової рівності для афроамериканців через усунення сегрегації в будь яких сферах соціально-культурного життя. Також цей рух мав на меті змінити становище у освітній та соціальній нерівності для афроамериканців. Для цього вони використовували мирні та легальні протести, щоб кинути виклик владі. І це не залишилось непомітним, вони домоглися прийняття Закону про громадські права 1964 року, Закону про виборчі права у 1965 році та посприяв утворенню нового руху Black Power.[1]

- Антивоєнні рухи. Протест в університетському містечку, хоч був і не єдиним протестом, але саме ця студентська активність відіграла ключову роль у доведенні до суспільства антивоєнних думок. У 1968-1969 роках вони організовували багато акцій з антивоєнним направленням, включаючи організування студентсько-солдатської групи. [2]

- Рухи за права жінок. Фемінізм «другої хвилі» наприкінці 1960-х років був активним в Чиказькому університеті. Організації на кампусі були проінформовані та відігравали не останню участь у загальнонаціональному жіночому русі.

- Відмова від традиційних цінностей. Рух «хіпі», виступали за незаконне вживання наркотиків, пом'якшення соціальних норм життя, в тому числі це торкнулося сексуальних норм. Це було ударом для американської культури. Здобула успіху студентська газета «Great Speckled Bird», яка була показником значного розміру і тривалістю студентського руху 60-х років. [1]

Студентські рухи 1960-х років відіграли велику роль у створенні нової системи цінностей, яка враховувала прогресивні ідеї та вимоги молодого покоління озброєнавою ідеологією. Їхня боротьба за громадянські права, протест проти війни, підтримка сексуальної та культурної революції та взагалі боротьба за краще життя для всіх дали поштовх для подальших соціальних та культурних змін, які впливають на розвиток сучасного суспільства. Один з студентів-радикалів, Ж. Соважо казав: "Ми не замислюємось про політичну систему майбутнього, вона організується сама собою".[3]

Список використаної літератури

1. Student movements of the 1960s - new Georgia encyclopedia. Available at: <https://www.georgiaencyclopedia.org/articles/history-archaeology/student-movements-of-the-1960s/> (Accessed: 22 March 2024).
2. Vietnam War: Student activism - antiwar and radical history project. Available at: https://depts.washington.edu/antiwar/vietnam_student.shtml (Accessed: 22 March 2024).
3. Розенталь Э.М. Парадоксы протеста. Очерки о молодежи Запада. – М.: АПН, 1985. – 272 с.

У. Кремньова, МГр-21

Чи можна називати всіх євроскептиків проросійськими політиками? Чому?

На мою думку всі євроскептики ведуть проросійську політику. Для початку розглянемо, що таке євроскептицизм. Євроскептицизм - одна із форм опозиції діяльності Європейського Союзу, відповідно до якої її прихильники (євроскептики) фокусуються на ідеях, думках, діях, що спрямовані на сумнів, критику, неприйняття і зневіру стосовно або всього Європейського Союзу, або певної його політики чи діяльності конкретного інституту.[1] Як приклад візьмемо, що добро - дотеперішній стан речей у Євросоюзі, панування «респектабельних» сил ліберальної демократії, які є «природними союзниками» України. Зло – «євроскептики», які апріорі є «проросійськими». Термін "євроскептики" дуже маніпулятивний. Це пов'язано з тим, що ЄС і Європа не тотожні: можна ненавидіти ЄС і водночас пишатися приналежністю до європейської цивілізації та мислити в термінах європейської цивілізації. По-друге, скептичне ставлення до ЄС не означає принципового неприйняття ідеї

"єдиної Європи". Однак істерія навколо "євроскептиків" ґрунтується на хибній передумовою. Річ у тім, що "євроскептики", яких часто згадують у ЗМІ, або взагалі не виступають за вихід своєї країни з ЄС, або не виступають за вихід з ЄС у принципі.

Згадавши про проблеми із самим терміном "євроскептики", важливо зазначити, що несправедливо узагальнювати політичні сили, до яких застосовується цей термін, зараховуючи їх до проросійських. Елементарним прикладом можуть слугувати різні думки про Росію членів фракції "Ідентичність і демократія" нинішнього Європарламенту. До цієї фракції "євроскептиків" входять, зокрема, Північний альянс (Італія), Національне об'єднання (Франція), "Вибір для Німеччини", "Справжні фіни" і Консервативна народна партія Естонії. Якщо перші три партії, безумовно, можна назвати умовно проросійськими, то фінська та естонська партії, навпаки, вирізняються своїм алармістським ставленням до Москви (що цілком природно з огляду на геополітичну та історичну ситуацію). Враховуючи, що фракцію "євроскептиків" утворюють партії з радикально різним баченням відносин з Росією, має бути зрозуміло, що ставлення до Росії не є суттю "євроскептицизму". Воно має бути, але не для всіх. Партія явно не є "євроскептичною". Навпаки, лідер партії Мартін Шульц - радикальний прихильник централізації ЄС: два роки тому він виступив із програмою якнайшвидшого перетворення Євросоюзу на єдину федеративну державу (Сполучені Штати Європи мали бути створені 2025 року). Водночас ця партія "оптимізму ЄС" послідовно проводить політику стратегічного партнерства з Росією.[2]

Неприйняття російської політики більшістю західних еліт змушує Москву шукати союзників на європейській політичній периферії, як крайніх лівих, так і крайніх правих, зокрема неонацистської орієнтації. Вони особливо пристрасно виступають проти нинішнього російського уряду. З іншого боку, деякі партії та фігури в цій аудиторії мають більш ніж скандальну репутацію. Наприклад, норвезький терорист Андерс Брейвік назвав Путіна "шановним, справедливим і рішучим лідером". Габор Вона, лідер угорської націоналістичної партії Jobbik, потішив своїх російських друзів, заявивши, що "Європа грає лише роль слуги, який діє за американськими наказами". Йде таємна війна, в якій Європа програє. Європейський союз повністю підпорядкований США, наче б він був державою".[3]

Аналогічним чином, загальний потенціал проросійського зсуву в Європі знижується завдяки успіху орієнтованих на геополітику "євроскептиків". Безперечно, що Маттео Сальвіні, лідер "Ліги Півночі", зробив багато проросійських жестів. Не викликає сумнівів і те, що Марін Ле Пен робила

аналогічні жести. Однак нині в ЄС, як і раніше, домінує не Рим, на який чиниться міжнародний тиск, і не французька опозиція, а офіційна влада Берліна і Парижа.

Нормалізація відносин між Німеччиною, Францією і Москвою, що становлять ядро ЄС, - неминучий процес. Він почався не цього року. На користь такої нормалізації свідчить стратегічне геополітичне значення осі Москва-Берлін/Німеччина-Франція загалом і практичні економічні інтереси, передусім інтерес Росії до енергетики (який не зникне найближчими роками, навіть за активного розвитку "зеленої" енергетики).

У ситуації, коли проросійська загроза "євроскептиків" залишається значною мірою віртуальною, питання про те, як чинити з цими силами та "євроскептиками" загалом, - це насамперед питання прихильності до певного європейського образу. Якщо ви хочете Європу без держав і національного суверенітету, то "євроскептики" - це тривожне явище. Навіть якщо ми не поділяємо позицію будівельників такої Європи, ми маємо визнати, що "євроскептики" хоча б якоюсь мірою затримують руйнівні процеси. Ба більше, ці процеси так чи інакше будуть спроектовані на Україну. Прагнучи створити міжнародну ситуацію, найсприятливішу для протистояння з Росією, ми не повинні забувати й про інші виклики, що загрожують існуванню України та інших європейських країн. [2] Єдина Європа останніми роками ставала все більшим об'єктом для критики, вона дуже втручається в деякі сфери - наприклад, регламентації в різних технічних сферах, і абсолютно неспроможна реагувати в інших, там, де якраз хотілося б на неї розраховувати. Так, головний докір - Європа не захистила від кризи, не вирішує проблеми безробіття, купівельної спроможності, безпеки, міграції. Органи управління ЄС представляються чимось відірваним від реальних проблем людей. Платити заробітну платню європейським чиновникам або фінансувати європейські проекти - це сприймається як зайві витрати, які з більшою користю могли б бути використані на національному рівні. А запровадження євро призвело до підвищення цін і падіння купівельної спроможності. У зовнішній політиці, відсутність збігу інтересів членів ЄС абсолютно очевидна, варто лише поглянути на реакції на українську кризу і на санкції щодо окремих держав.[4] Остаточний крах санкційної політики та інші зміни на користь Росії - лише питання часу. Поки що ж "євроскептики" не відіграватимуть провідної ролі в ЄС.

Список використаної літератури

1.

[Євроскептизм.URL://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BA%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%B7%D0%BC](http://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BA%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%B7%D0%BC)

2. Чи варто остерігатися «проросійських євроскептиків» URL: https://bastion.tv/chi-var-to-osterigatisya-prorosijskih-yevroskeptikiv_n32772/amp

3. Україна і друзі Росії у Європі неонацистського спрямування. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20240108-yevroarmiya-ekspert-rozpoviv-chy-zmozhe-yevrosoyuz-stvoryty-vlasni-zbrojni-syly/amp/>

4. Євровибори: «Євроскептики» атакують... і забувають про переваги Європи. URL: <https://day.kyiv.ua/article/den-planety/yevrovybory-yevroskeptyku-atakuuyut-i-zabuvayut-pro-perevahy-yevropy>

К. Кульбачко, МГ-21

Охарактеризуйте епоху Середньовіччя в Європі. Чи коректно називати її періодом занепаду?

Вступ

Середньовіччя — це період європейської історії, який розпочався з падінням Західної Римської імперії у V столітті та тривав до епохи Відродження та Реформації, що означає кінець XV — початок XVI століття. Цей часовий проміжок часто поділяють на раннє, класичне та пізнє Середньовіччя.

Важливість Середньовіччя для розвитку Європи полягає у формуванні основ сучасної європейської цивілізації. У цей період було закладено підвалини для розвитку національних культур, розширення знань та наукових досягнень. Також Середньовіччя відіграло ключову роль у розвитку мистецтва, архітектури, освіти та багатьох технологій, які мали великий вплив на подальший розвиток людства[1].

Основні характеристики Середньовіччя

1. **Раннє Середньовіччя** (кінець V - середина XI ст.): Час формування феодального способу виробництва.

2. **Класичне Середньовіччя** (середина XI - середина XIV ст.): Період максимального розвитку феодалізму, появи і розвитку середньовічних міст, виникнення станових монархій.

3. **Пізнє Середньовіччя** (середина XIV - середина XV ст.): Період розкладу феодалізму і зародження капіталістичного способу виробництва.

У Середньовіччі було таке поняття, як феодалізм. Феодалізм — це суспільно-економічна система, яка панувала в Західній і частково в Центральній та Східній Європі під час Середньовіччя. Вона характеризується розділенням влади між феодалами, які володіли землею і забезпечували захист васалам та селянам в обмін на різні види послуг та повинностей.

Система васалажу була ключовою частиною феодалізму, де вищі феодалі (сюзерени) надавали землю нижчим феодалам (васалам) в обмін на військову службу чи інші послуги. Васали присягали на вірність своїм сюзеренам, створюючи таким чином мережу взаємозалежності та обов'язків[2].

У Середньовіччі Церква мала величезний вплив на всі аспекти життя. Вона брала участь в управлінні державами, допомагала урегулювати стосунки між людьми, опікувалася хворими та сиротами, відкривала школи. Християнська релігія надавала особисту розраду, особливо гнобленим, і об'єднувала народи Європи. У XI столітті стався розкол християнства на римо-католицьку та православну гілки, що вплинуло на культуру різних країн[3].

Середньовіччя було періодом значних культурних досягнень:

- **Література:** З XII століття у Західній Європі почався розвиток художньої літератури.
- **Мистецтво:** Вітражі стали символом середньовічного мистецтва, досягнувши піку розвитку у XV столітті.
- **Архітектура:** Італійські міста були архітектурними центрами, де розвивалися стилі, такі як Романський та Готика.

Чи був занепад у Середньовіччі?

Занепад Середньовіччя був складним процесом, який включав кілька ключових факторів:

1. Епідемії та голодні кризи: Епідемії, такі як чума, часто спалахували в Середньовіччі і призводили до величезних втрат населення. Голодні кризи були результатом недостатнього розвитку сільського господарства, що призводило до низьких урожаїв і постійної загрози голоду[4].

2. Війни та конфлікти між феодалами: Середньовічні війни часто були збройними конфліктами, що виникали через феодалну систему, де кожен феодал мав власну армію. Такі війни та конфлікти спричиняли внутрішні боротьби за владу і додавали напруження до феодалної системи.

3. Втрата давніх знань та розпад державності: В період Середньовіччя було втрачено багато досягнень культури античності. Розпад державності був пов'язаний з феодалною роздробленістю та відсутністю централізованої влади, що ускладнювало управління та збереження знань [5].

Ці фактори в сукупності сприяли занепаду Середньовіччя та переходу до нових історичних епох.

Аргументи проти занепаду Середньовіччя включають наступні аспекти:

1. Розвиток торгівлі та формування міст: У Середньовіччі відбувся значний розвиток торгівлі, який сприяв зростанню міст і міського населення. Формування міст-республік з власним законодавством та адміністрацією в Італії,

а також розвиток міського самоврядування в Англії, де міста отримували хартії з правом самоврядування¹, свідчить про економічне та політичне зміцнення міських центрів[6].

2. Культурний ренесанс у пізньому Середньовіччі: Пізнє Середньовіччя стало періодом культурного ренесансу, особливо в Італії, де відбувся розквіт ренесансної культури. Цей період ознаменувався значними досягненнями в літературі, філософії, науці, скульптурі, живописі та архітектурі.

3. Вплив феодальної системи на стабільність: Феодальна система, хоча й була пов'язана з певною роздробленістю, забезпечувала стабільність через ієрархічну структуру влади та взаємні зобов'язання між феодалами та їхніми васалами. Це сприяло створенню порядку та передбачуваності в суспільстві, що було важливим для підтримки соціальної стабільності.

Ці аргументи свідчать про те, що Середньовіччя не було лише періодом занепаду, але й часом значного розвитку та переходу до нових форм соціально-економічного життя.

Висновки

Середньовіччя було періодом значних змін та розвитку, який відіграв важливу роль у формуванні сучасної Європи. Від падіння Римської імперії до початку Ренесансу, ця епоха була свідком становлення феодалізму, розвитку міст, культурних досягнень, а також релігійних та політичних змін. Церква мала величезний вплив на суспільство, а феодальна система забезпечувала соціальну структуру та порядок.

Термін “занепад” може бути сприйнятий як некоректний для опису Середньовіччя, оскільки це був не лише час занепаду, але й епоха великих досягнень та переходу до нових форм соціально-економічного життя. Хоча були періоди криз та конфліктів, Середньовіччя також було часом розвитку торгівлі, міського життя, культури та науки. Тому, можливо, більш точним буде використання термінів, які відображають цю двоїстість, наприклад, “трансформація” або “перехідний період”.

Список використаної літератури

1. Середньовічна культура Західної Європи. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/gisem-2020-world-history-7-class/17.php>
2. Феодалізм — що це таке, суть, визначення та приклади. Феодал, Сюзерен та Васал — це хто? URL: <https://termin.in.ua/feodalizm-feodal-siuzeren-vasal/>
3. Роль християнської церкви у становленні середньовічного суспільства. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/bon-2015-vs-7-class/11.html>
4. Людина в середньовіччі. URL: https://geomap.com.ua/uk-wh7/1158.html#google_vignette

5. Середньовічні держави. URL: https://uahistory.co/pidruchniki/gisem-2020-world-history-7-class/11.php#google_vignette

6. Розвиток міст, ремесла та торгівлі у Середньовіччі. URL: https://pidru4niki.com/79804/politekonomiya/rozvitok_mist_remesla_torgivli_seredn_ovichchi#google_vignette

К. Лісний, ПТБбт-21

Чому після Другої світової війни було вирішено допомогти Німеччині відновити економіку? Чи можна було зробити аналогічно після Першої світової війни замість величезних репарацій?

Впродовж історії людство стикалося з важливими рішеннями щодо відновлення після воєнних руйнувань. Після Другої світової війни, роль Німеччини відіграла стратегічне значення як для Європи, так і для світу загалом. Одним із ключових факторів у вирішенні питання допомоги у відновленні німецької економіки було усвідомлення того, що необхідно забезпечити стабільність і процвітання всієї Європи. Після війни економіка західних країн була паралізована та лідери зрозуміли, що розруха та економічна криза призведе до робітничих рухів та дій інших партій. Також ці події погано вплинули би на США тому, що Європа у той час не змогла протстояти Радянському союзу (комуністичним партіям) у наслідок Америка надала допомогу некомуністичним країнам у відновленні економіки. План Маршалла - європейський план відновлення, був ініціативою Сполучених Штатів, спрямованою на допомогу відновленню руйнівної економіки країн Європи після Другої світової війни. План був оголошений в червні 1947 року, а його головна мета полягала в наданні фінансової та технічної допомоги для підтримки відновлення та модернізації економік регіону. Початок здійснення плану почалося у квітні 1948-го року. Він припускав отримання країнам Європи чотирьохрічної допомоги економічної допомоги. З 4 квітня 1948 по грудень 1951 рік було виділено 13 млрд. долларів США та розподілено наступним чином: (млрд.долларів США)

Великобританія – 2,8

Франція – 2,5.

Італія – 1,3.

ФРН – 1,3.

Нідерланди – 1

Ключові аспекти плану Маршалла для Німеччини:

1. Німеччині була надана фінансова допомога у вигляді позик і грантів з метою сприяння відновленню інфраструктури, промисловості та сільського господарства. Ця допомога становила значну суму грошей, необхідних для реалізації великих проектів відновлення.

2. Крім фінансової допомоги, в рамках плану Маршалла надавалася технічна експертиза та консультації з питань модернізації та розвитку економіки. Це допомогло Німеччині впроваджувати сучасні методи виробництва та управління.

3. План Маршалла також сприяв відновленню міжнародної торгівлі, що відіграло важливу роль у економічному відновленні Німеччини. Заохоченням зовнішньої торгівлі сприяли укладення торговельних угод та зниження тарифів.

4. План Маршалла також враховував необхідність соціальних програм для підтримки населення, що постраждало від війни. Це включало в себе програми реабілітації, житлове будівництво та соціальне забезпечення.

5. План Маршалла включав у себе умови, спрямовані на підтримку демократичних інститутів у Німеччині та інших країнах, що отримували допомогу. Це допомогло зміцнити демократію та захистити країни від розповсюдження комунізму.

План Маршалла для Німеччини став ключовим кроком у відновленні країни та підтримці миру та стабільності в Європі після війни. Він дозволив створити основу для економічного і соціального відродження, що стало основою для подальшого розвитку країни.

У період після Першої світової війни, великі репарації, накладені на Німеччину, стали однією з причин економічних труднощів та соціальної нестабільності, що сприяли наростанню напруги в регіоні. Однак, історичний досвід після Першої світової війни вивчено і проаналізовано, що послужило основою для нового підходу після Другої світової війни. Можливо, що після Першої світової війни, країни переможці могли скористатися аналогічним підходом до відновлення економіки, уникнути соціальної травлі, стабілізації міжнародних відносин. Великі репарації вплинули на всю Європу та посприяли на соціальну нестабільність в Німеччині та інших країн, внаслідок чого виник націоналістичний рух.

У період після Першої світової війни існували інші методи відновлення, зокрема, накладення великих репарацій на переможені країни, що викликало економічні труднощі та соціальні проблеми. Аналіз історичного досвіду після Першої світової війни виявив, що цей підхід не призвів до стабільності та миру в регіоні, а навпаки, спричинив соціальну напругу та націоналістичні рухи. Таким чином, план Маршалла для Німеччини після Другої світової війни

виявився вдалим інструментом відновлення, оскільки сприяв економічному відродженню та зміцненню міжнародного порядку. Його успішність підкреслила важливість прогнозування та уроків, вивчених з історії, в процесі прийняття стратегічних рішень після воєнних конфліктів.

Список використаної літератури

1. Європа після Другої світової - <https://studies.in.ua/idpzk-shporu/3773-rozvitok-ntegracynih-procesv-v-yevrop-pslya-drugoyi-svtovoyi-vyni.html>
2. План Маршалла - <https://matrix-info.com/plan-marshalla-istoriya-i-ukrayinska-perspektyva/>
3. Німеччина після Першої світової - https://www.wikiwand.com/uk/%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D1%96%D0%B9_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B9_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96

В. Лужецький, MnHr-21

У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?

Конспірологічні теорії стали неодмінною складовою сучасної політичної дискусії. Існує низка факторів, які впливають на їх популярність у політичному середовищі. У цьому контексті варто розглянути ширший спектр причин, які пояснюють, чому конспірологічні теорії знаходять своє місце в політичній реальності сучасного світу.

Головні причини популярності конспірологічних теорій у політиці:

1. Недовіра до влади: Постійний ріст недовіри громадськості до владних структур стимулює широкий пошук альтернативних пояснень подій і явищ. Конспірологічні теорії стають способом реагування на це, створюючи образ заговору як відповідь на запитання "чому?".

2. Політичні маніпуляції: Часто певні політичні сили використовують конспірологічні теорії для маніпулювання громадською думкою та відволікання від суті проблем. Вони можуть активно поширювати або навіть створювати конспірологічні теорії, щоб відвернути увагу від своїх власних дій або невдач.

3. Поширення інформації: В епоху Інтернету конспірологічні теорії можуть швидко поширюватися через соціальні медіа та інші цифрові канали зв'язку. Це значно підвищує їх вплив на громадську думку та сприяє їхній популярності.

4. Потреба в контролі: В умовах глобальних змін та нестабільності багато людей відчують втрату контролю над своїм життям або навіть світом навколо них. У цьому контексті конспірологічні теорії можуть надати відчуття розуміння та контролю над хаосом, створюючи ілюзію розуміння складностей сучасної політики та суспільства.

5. Емоційне задоволення: Для деяких людей віра в конспірологічні теорії може бути джерелом емоційного задоволення. Це може бути пов'язано з відчуттям співучасті в чомусь великому і таємничому, або просто з емоційною насолодою від прийняття більш складного та захоплюючого світу, ніж той, який пропонується офіційними джерелами інформації.

Висновок: У цьому контексті популярність конспірологічних теорій у політиці визначається сумішшю недовіри до влади, політичних маніпуляцій, легкості поширення інформації, потреби в контролі та емоційного задоволення. Вивчення цих факторів є ключем до розуміння ролі, яку вони відіграють у формуванні політичного ландшафту сучасного світу.

Список використаних джерел:

1. Санстайн, Кесс Р. і Адріан Вермеуль. «Теорії змови: причини та лікування». Журнал політичної філософії 17.2 (2009): 202-227.

2. Башам, Лі. «Культурне програмне забезпечення: теорія ідеології». (2001): 1-29.

3. Усцінські, Джозеф Е. і Джозеф М. Парент. Американські теорії змови. Видавництво Оксфордського університету, 2014.

Чому після Другої світової війни було вирішено допомогти Німеччині відновити економіку? Чи можна було зробити аналогічно після Першої світової війни замість величезних репарацій?

Після Другої світової війни міжнародне співтовариство вирішило надати допомогу Німеччині відновити її економіку з кількох причин. Це відрізняються від підходу після Першої світової війни.

Величезні суми, які Німеччина повинна була виплачувати, сильно ускладнювали економічний стан країни та соціальний клімат. Це призвело до економічних проблем у Німеччині, загострення соціальних потиріч та, у кінцевому рахунку, спричинило виникнення політичної нестабільності, що поклало початок подальшим конфліктам.

Після Другої світової війни, тема з репараціями виявилася не менш палкою для обговорень між країнами переможницями, а саме між США, Великою Британією та СРСР. Форми репарацій з Німеччини та її союзників задля відшкодування збитків, були визначені на Ялтинській конференції 1945 року. А вже на Потсдамській конференції, яка відбулася того ж року, була досягнута наступна домовленість: репараційні претензії будуть задоволені шляхом вилучення німецьких територій, а також німецьких активів у Болгарії, Фінляндії, Угорщини і т.д. Деякі долі репараційних платежів мали б бути отримані країнами, які мали на це право, але цього так і не сталося. Не зважаючи на те, що людство намагалося запобігти новим викликам та не повторювати історію Першої світової війни, 17 червня 1953 році у Східній Німеччині, яка була підконтрольна владі НДР спалахнуло повстання, однією з причин якого були військові репарації. 1 січня 1954 року стягування репарацій з НДР було призупинено із спільною домовленістю СРСР і ПНР.

Узагальнюючи, можна сказати, що у контексті Другої світової війни, ситуація була інакшою.

- По-перше, міжнародне співтовариство розуміло, що необхідно запобігти повторенню такої складної ситуації. Допомога у відновленні економіки Німеччини на той час вважалася найкращим варіантом для усіх сторін.

- По-друге, з'явилися нові політичні умови, такі як поширення ідеї соціальної демократії та інші форми політичних напрямків, які ставали не тільки внутрішньою, а й зовнішньою загрозою.

Крім того, після Другої світової війни виникла ситуація, коли ключові сили світу відчували необхідність відновлення Європи як цілісного економічного блоку. Це означало, що допомога Німеччині буде не лише життєво необхідною для самої країни, але й слугуватиме ключовим елементом стратегії зміцнення міжнародного порядку та його цінностей.

У підсумку, я можу сказати, що завдяки тому, що людство змінило підхід і обрало стратегію відновлення економіки Німеччини, який відграв критичну роль у створенні мирного та стабільного до недавнього часу Європейського континенту. Надання допомоги, замість нарахування величезних репарацій виявилось не тільки більш гуманітарним, але й стратегічно важливим рішенням. Саме цей підхід дозволив уникнути повторення помилок минулого та створив основу для мирного співіснування країн, що раніше були у зоні конфлікту. Крім того, надання допомоги Німеччині відіграло ключову роль у формуванні не тільки європейської, а й міжнародної безпеки. Таким чином, досвід відновлення Німеччини після Другої світової війни відображає важливість врахування історичних уроків та розуміння сучасного світу у створенні стійкого міжнародного порядку.

Список використаної літератури

1. Вікіпедія. (2022). Репарації. Витягнуто з <https://uk.wikipedia.org/wiki/Репарації>
2. Вікіпедія. (2022). Берлінське повстання (1953). Витягнуто з [https://uk.wikipedia.org/wiki/Берлінське_повстання_\(1953\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Берлінське_повстання_(1953))
3. Українська правда. (2023, 21 червня). Реформи у Німеччині. Витягнуто з <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/06/21/7407797/>
4. Презентаційні матеріали з курсу «Архітектура європейської безпеки»

Б. Львова, МН-21-1

У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?

Конспіраціонізмом або теорією змови називають певну теорію, яка бере за основу визначену суспільну, політичну або історичну подію і пояснює її як наслідок дії таємного плану групи впливових людей, еліт, таємних угруповань або організацій. Слово «конспірологія» бере свій початок із двох слів латинської мови: “conspiro” і “logia”, які означають «спільно змовлятися» і «наука»

відповідно. Даний термін у сучасному розумінні почав активно розповсюджуватися у 80-х – 90-х роках минулого сторіччя. Зростання його популярності пов'язують з подіями, що відбувалися незадовго до тих часів і які здобули багато різних трактувань у суспільстві. До прикладів схожих випадків можна віднести Холодну війну (і, як наслідок, розпад СРСР), В'єтнамську війну, убивство 35-го президента США Джона Кеннеді, загибель Титаніка та інші суспільно-політичні події.

Проблема підвищеної розповсюженості конспірологічних теорій у сучасній політиці набуває все більшої популярності у 2024 році. Ці процеси нерозривно пов'язані з геополітичною ситуацією у світі, що склалася після початку 2022 року: озброєний напад Росії на Україну та активна участь у даному конфлікті Євросоюзу, США та Китаю. Деяким країнам (в даному випадку до їх числа можна віднести РФ) властиво і вигідно використовувати різноманітні теорії змови у побудові механізмів пропаганди. Яскравим прикладом може послугувати історія про біологічні лабораторії на території України, яку активно поширювали російські ЗМІ на початку повномасштабного вторгнення даної держави в Україну. Отже, для України у 2024 році проблема популярності політичних конспірологічних теорій є як ніколи актуальною і пекучою.

Часто теорії змови та політика є нерозривно пов'язаними. Причина полягає в тому, що розповсюджувачі таких ідей мають можливість заробити додаткові політичні дивіденди та вигоди шляхом маніпуляції страхами та тривожністю населення щодо подій у світі та/або країні. Зростання популярності теорій змов (у тому числі політичних) серед населення за умови відсутності участі держави, особливо у цивілізованих країнах, часто виникає через вибудовані права людини і свободу слова зокрема: кожна людина має право висловити будь-яку думку незалежно від того, наскільки вона позбавлена логіки. Так, не в останню чергу через російську пропаганду, в Європі набула актуальності тема щодо розмежування таких понять, як свобода слова і свобода поширення пропаганди [1].

Завдяки тому факту, що конспірологічний підхід до сприйняття деяких подій спрощує їх розуміння людьми, для політиків різних країн з'явився фундамент для використання теорій змов у своїй діяльності. Як правило, прихильниками тих чи інших змовницьких теорій є люди, що сумніваються (або взагалі не довіряють) у достовірності загальнодоступних фактів та/або офіційних версій. Саме такий тип електорату становить найбільшу вагу під час перегонів у передвиборчих кампаніях. Це пояснює, чому конспірологічні теорії у політиці не завжди можуть виникати зі сторони опозиційних сил або країн: іноді їх використовують політики певної держави по відношенню до своїх же громадян [2].

Неабияке значення для українського суспільства має теорія «плану Даллеса», ціллю якого нібито є знищення такої держави, як СРСР шляхом пропаганди США, яка спрямована на руйнування традиційних цінностей та духовних скріпів, втрату традицій тощо. Появу тексту, який відносять до цього плану, вперше було зафіксовано на початку 90-х років саме у російському друці, водночас отримати доступ до оригіналу тексту англійською мовою не видається можливим. На думку багатьох представників РФ, ця доктрина діє проти Росії і досі.

Незважаючи на те, що «план Даллеса» не є справжнім документом та суперечить реальним фактам і намірам США, він має великий вплив на російське суспільство. Політики даної держави часто використовують цю теорію під час побудови механізмів пропаганди в контексті озброєного вторгнення Росії в Україну у 2014, а пізніше й у 2022 році. «Доктрина Даллеса» вигідна для пропагандистів через те, що вона допомагає їм не тільки виправдовувати війну з Україною, але й виставити свої дії у потрібному світлі. Прикладом може слугувати твердження про те, що Росія не мала іншого виходу, окрім як почати озброєний наступ на сусідню країну, оскільки Захід мав деструктивні плани щодо України. Іншим яскравим прикладом може стати наратив, згідно з яким розпад СРСР не мав відбутися – цьому посприяла Америка, отже, стається знецінення незалежності кожної з країн колишнього Радянського Союзу, а також переписується історія. Насправді ж припинення існування вищезгаданої держави є цілком природною подією, яка трапилася через економічний занепад, якому у свою чергу сприяла помилкова політика партійного керівництва та невдале управління державними процесами в цілому [3].

Отже, основна причина популярності конспірологічних теорій у політиці полягає в тому, що теорії змови є зручним і відносно простим способом керувати настроями населення, розповсюджувати інформацію (або дезінформацію), яка є вигідною для тієї чи іншої держави стосовно будь-яких подій, інших держав тощо, а також той факт, що теорії змови можуть стати гарним елементом пропаганди і таким чином посилити її ефективність. Конспірологія може активно використовуватися як рідною державою, так і державами-ворогами, але завжди потрібно ретельно перевіряти факти, аналізувати та співставляти інформацію з різних джерел, розвивати своє критичне мислення та ставити під сумнів все, що може бути схожим на теорію змови і дізнаватися факти й офіційні версії самостійно.

Список використаної літератури

1. Яковлев Максим. Теорії змов. Як (не) стати конспірологом. Київ, 2024. 352 с.

2. Репін І. Будуючи новий світовий порядок: як політики використовують конспірологічні теорії? URL: <https://gwaramedia.com/taemna-chastina-politiki-yak-politichni-diyachi-zaigruyutsya-z-konspirologichnimi-teoriyami/>

3. Колдомасов А. Як конспірологи пояснюють події в Україні й світі: теорія «плану Даллеса». URL: <https://disinfo.detector.media/post/yak-konspirolohy-poiasnuiut-podii-v-ukraini-i-sviti-teoriia-planu-dallesa>

Д. Любоцька, МН-21-2

Чому США, на відміну від багатьох європейських країн, практично завжди й безумовно підтримує Ізраїль у його боротьбі проти палестинських та інших екстремістів?

Ізраїль оточений з усіх його боків арабськими країнами, які загрожують країні та хочуть стерти з лиця землі. Є навіть законопроект де написано, що до 2041 року Іран повинен знищити Ізраїль і, що від нього «нічого не залишиться». Іран – це країна терорист із авторитарним режимом правління. Тероризм – серйозна загроза. Терористи хочуть викликати хаос, паніку, страх, а їхні атаки приносять масові жертви.

Після 1957 року в багатьох арабських країнах були при владі люди, які вважали, що Ізраїль треба знищити і до того ж вони ще співпрацювали з Радянським союзом, а СРСР побачив у співпраці з арабами можливість перемогти у холодній війні, яку СРСР вів із Великобританією, Америкою та іншими західними країнами. Арабські країни почали отримувати від Радянського союзу військову допомогу, таку як зброю та військову техніку. США намагалися домовитися з Москвою та з арабськими країнами, але результат був нульовим. І з того часу у США та Ізраїлю сформувалися особливі відносини, тому що Вашингтон став гарантом безпеки Ізраїлю. Арабські країни, у свою чергу, розірвали відносини з Вашингтоном, а СРСР і майже всі соціалістичні країни східної Європи розірвали відносини з Ізраїлем. У багатьох арабських державах пройшли єврейські погроми і люди змушені були втекти до Ізраїлю, також у СРСР та країнах Східної Європи утворилися антисемітські рухи, після чого почалася масова еміграція з цих країн до Ізраїлю. В Америці з'явилися всілякі єврейські організації – ізраїльське «лобі», яке дуже сильно підтримувало Ізраїль.

У 1979 році відбулася Революція, змістили шаха і до влади прийшов Аятола Хомейні і в країні відбулися зміни до авторитарного правління шіїта. Міжнародна спільнота запровадила санкції на Іран, які діють до цього дня. У країні діють звірські закони, такі як: публічна смертна кара, порушують права людини, жінки не мають права голосу, спонсорують терористичні організації Хезболла, ХАМАС та Хусітів, які влаштовують теракти у багатьох країнах світу.

Також заважають проходу суден для проходження у Суецькому каналі та хочуть отримати доступ до ядерної зброї для масового вбивства людей. Тому Америка підтримує Ізраїль. Це демократичні країни, в яких дотримуються і захищаються права людини, свобода волі, вільне вираження своєї думки, вони мають однакові цінності, рівність, жінки мають право голосу і до них прислухаються. Авторитарні режими – Іран хоче знищити. Авторитарний режим – загроза демократії.

З того часу до нашого часу в політиці США з арабськими країнами багато що змінилося, але вони все одно підтримують Ізраїль з кількох причин: культурні зв'язки, велика кількість людей живе в Америці з ізраїльським громадянством, навіть у Нью-Йорку є єврейський район Брайтон Біч, навіть серед конгресменів та палати представників Сполучених Штатів Америки багато людей єврейської національності, які підтримують інтереси Ізраїлю. У військово-промислового комплексу США є багато єврейських бізнесменів. У науці та техніці (Селіконова долина в Сан Франциско, нано технології).

7 жовтня 2023 року на територію Ізраїлю вторглися угруповання озброєні із сектору Газа під командуванням ХАМАС. Під час проведення музичного фестивалю, вони прорвали граничний бар'єр, завдавали авіа удари випускаючи безліч ракет, атакували із землі, з моря, велику кількість людей було взято в заручники, були численні випадки сексуального насильства та масових вбивств, а також жертвами стали і іноземці (Із Великої Британії було вбито 12 громадян, зі США як мінімум 30, з них 13 зникли безвісти або були взяті в заручники, понад 20 загиблих з України, 6 людей з Канади та багато інших стали жертвами). Це стало найбільшим масовим вбивством євреїв з часів Голокосту та найбільший в історії терористичний акт палестинського тероризму. Вдалося знайти документи, які підтверджували, що вбивства такого масового характеру були головною метою вторгнення. Їм було необхідно вбити якнайбільше людей і схопити заручників. США всіма силами допомагає Ізраїлю подолати таку страшну трагедію. Такі жорстокі атаки на мирних громадян не можуть залишитися без відповіді і тому США обіцяли надавати необхідну допомогу у забезпеченні безпеки та підтримці постраждалих. При цьому, Росія - також країна террист має дружні відносини з ХАМАС. Коли в Росії закінчилися ракети, щоб завдати ударів на території України, країна терорист звернулася за допомогою до Ірану, щоб ті дали велику кількість безпілотних дронів Shahed для того, щоб продовжувати атакувати Україну. А Росія у свою чергу передає Ірану ударні вертольоти та ППО. І вже ніхто не здивується, що Росія і підштовхнула Іран завдати удару Ізраїлю, для того, щоб приходило менше допомоги Україні, оскільки Ізраїлю теж потрібна буде допомога і вся увага піде на захист країни, а не на те, що давно вже відбувається на території України. Спроба Росії використовувати Іран як інструмент для відволікання уваги від своїх власних дій

в Україні є серйозним порушенням правопорядку. Об'єднання зусиль - це добре, але коли це доходить до масових вбивств, то це вже не так і добре.

Постійна загроза від арабських країн, які підтримують тероризм, несе загрозу для всього світу. Ізраїль змушений боротися за свою незалежність та безпеку багато років. Ще за давніх часів народ Ізраїлю боровся за свої території і відстоював право жити на своїй землі. Єрусалим місто трьох релігій і замість того, щоб там був мир і порядок, збройні формування, які фінансуються терористичними країнами, здійснюють там теракти і нападають на мирне населення, тим самим дестабілізують мирну обстановку. Ізраїль живе постійно у бойовій готовності, щоб зуміти швидко локалізувати всілякі погрози. Величезна кількість грошей Ізраїль витрачає на безпеку свого народу і на утримання армії, але це не заважає розвитку країни. З усього вищенаписаного стає зрозуміло, чому США підтримує Ізраїль і завжди підтримуватиме країни з демократичним шляхом розвитку, оскільки це призводить до забезпечення світового порядку та стабільності у світі.

Список використаної літератури

1. США та Ізраїль: формування союзу
<https://www.golosameriki.com/a/7323052.html>
2. Навіть коли решта світу проти. Як США стали найбільшим союзником Ізраїлю? <https://www.holosameryky.com/a/israyil-sssha-ukrjina-rosija-vijna-hamas-gaza/7337188.html>
3. Палестино-ізраїльський конфлікт
https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D1%82

П. Лянна, МН-21-1

Чому Д.Трамп підтримав Brexit? Чи може це вважатися втручанням у внутрішні справи ЄС? Чому?

Велика Британія обговорювала плюси і мінуси членства в клубі європейських держав майже з моменту поширення ідеї, в роки після Другої світової війни.

У 1960-х рр. Велика Британія двічі подавала заявки на членство в Європейському економічному співтоваристві, проте обидва рази вето мала

Франція. Вступ до ЄЕС (ЄС) відбувся у 1973р. Brexit - поєднання слів «Британія» та «вихід». Вихід Британії зі складу Європейського Союзу привернув широку суспільну та медійну увагу, як британського суспільства, так і європейського загалом. Це були нелегкі, тривалі і складні переговори британського уряду з керівництвом ЄС щодо умов виходу. Особливе питання приділили визначенню подальшого статусу британсько-ірландського кордону та перспективам існування Єдиного міграційного простору.

Британія довго відкладала вихід з ЄС через сперечання щодо умов подальшої співпраці та самого виходу з ЄС. 31 січня 2020 року о 23:00 за місцевим часом (GMT) Велика Британія вийшла з Європейського Союзу. Дональд Трамп підтримав британців та вихід Великобританії зі складу Європейського Союзу. Він назвав відмінною можливістю для країни не залежати від правил спільноти і укладати будь-які угоди на свій розсуд. Президент США підкреслив, що британці зможуть мати свою ідентичність, приймати тих людей у своїй країні, яких захочуть, мати вільні торгові угоди. Brexit буде неймовірним досягненням, а не великим зобов'язанням. На його думку, Британія звільниться від того, щоб хтось наглядав за нею або за її діями. Трамп наголосив, що членство в ЄС гальмувало розвиток відносин між Вашингтоном та Лондоном. «Ми маємо намір укласти дуже значну торговельну угоду - більшу, ніж ми будь-коли мали із Великою Британією. Невдовзі для цього не буде жодних перешкод. У нас будуть хороші торговельні перемовини і йтиметься про великі цифри», - заявив президент США.

За думкою Дональда Трампа Британія має «зістрибнути» з потопаючого плота ЄС та пересісти на справжній «непотопляємий» корабель «Англосфера». Це приваблива пропозиція, але, на жаль, ризикова і призведе до катастрофи. За останні 40 років у Великобританії було два провідних стовпа зовнішньої політики: членство в ЄС та «особливі відносини» з США. Вихід Великобританії з ЄС робить її більш залежною від США. Будь-яка торговельна угода з адміністрацією Трампа буде нелегкою для Британії, тому що остання впроваджувала грабіжницьку політику щодо Британії, покликану отримати вигоду з потреби Великобританії у нових торгових угодах після Brexit. Сполучені Штати прагнули домогтися обтяжливих і потворних поступок, яких вони не змогли досягти, коли Великобританія вела переговори як член ЄС. Адміністрація Трампа допомогла заблокувати угоду між Лондоном та Брюсселем про сільськогосподарські квоти у Світовій організації торгівлі. Британії запропонували найгіршу угоду щодо Угоди з відкритого неба, ніж та, яку вона мала як член ЄС. Вони ясно дали зрозуміти, що будуть наполягати, щоб Великобританія прийняла багато правил США, навіть незважаючи на те, що це обов'язково обмежить здатність Великобританії вести переговори щодо торгової

угоди з 27 членами ЄС, що залишилися. Деякі вимоги викликають особливо спірні питання, такі як доступ до Національної служби охорони здоров'я для американських фірм. Трамп проігнорував поради Лондона щодо стратегічних питань, таких як ядерна угода з Іраном, яку британці відчайдушно намагалися врятувати. Він також неодноразово втручався у британську політику. Він розкритикував уряд Мей та мера Лондона Садіка Хана за м'якість щодо тероризму. Тобто, адміністрація Трампа розглядає Велику Британію як легкий економічний об'єкт, а не як стратегічного партнера.

Реальність така, що Великобританія зітнулася із президентом США, погляди якого фундаментально розходяться із британським поглядом на світі і лідери держав висловлюють різне ставлення до міжнародних організацій. Британія вірить у важливість НАТО та ООН. (Постійне членство Британії у Раді Безпеки ООН одна із небагатьох збережених тотемів статусу великої держави). Дональд Трамп неодноразово називав НАТО «застарілим» та погрожував, що США відмовиться від своїх військових зобов'язань щодо союзників НАТО скоротить американське фінансування ООН.

Трамп відомий своєю антиєвропейською риторикою та провокативними заявами. Він підтримує можливий розпад ЄС, який може відбутися після виходу Британії. Трамп цікавився у чиновників ЄС, яка країна стане наступною і заявить про свій вихід із спільноти. Він звинуватив лідерів ЄС в руйнуванні культури і національної ідентичності, тому що вони пускають в свої країни мільйони мігрантів.

Для Євросоюзу вихід Великобританії означає послаблення позицій. Об'єктивно, ЄС не має такої сили і могутності у світовому просторі, які мав раніше. З іншого боку, припинення членства Британії у Євросоюзі може стати спусковим механізмом для зміцнення інтеграції всередині ЄС, збільшення повноважень та активізації співробітництва країн - членів у галузі безпеки.

Список використаної літератури

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Вихід_Великої_Британії_з_ЄС
2. <https://www.forumdaily.com/uk/tramp-dal-bolshoe-intervyu-no-zayavil-chto-ego-otvety-ne-tak-ponyali>
3. <https://www.ft.com/content/fde7616a-e6cf-11e6-967b-c88452263daf>
4. https://lb.ua/world/2017/01/28/357084_tramp_nazval_brexit_fantasticheskoy.html
5. <https://www.unian.ua/world/10662486-tramp-anonsuvav-veliku-torgovu-ugodu-z-britaniyeyu-pislya-brexit.html>
6. <https://www.brookings.edu/articles/trump-backed-brexit-then-he-used-it-as-leverage/>

7. Chalmers, M. (2017). UK Foreign and Security Policy after Brexit. RUSI, Briefing Paper. January 2017. [in English]

К. Матюшова, МН-21-2

Якими є причини абсолютної бідності?

Абсолютна бідність - коли людина не може задовольнити основні потреби, такі як житло, їжа та вода. Визначається Всесвітнім банком як життя за менше, ніж 1,90 долара на день. Це відрізняється від відносної бідності, яка базується на середніх доходах країни. Причини абсолютної бідності частіше зустрічаються у країнах з недостатніми інвестиціями та інфраструктурою. Серед основних причин абсолютної бідності варто виділити наступні:

По-перше, недостатній доступ до необхідних речей, особливо у сільських районах, де важко знайти їжу, воду чи притулок. Це може призвести до абсолютної бідності, коли люди не можуть задовольнити свої негайні потреби. По-друге, недостатність робочих місць. У розвинених країнах соціальний захист запобігає абсолютній бідності через недостатність робочих місць. Проте у багатьох країнах, що розвиваються, недостатність приватних прав власності та корупція обмежують створення робочих місць, примушуючи людей розраховувати лише на себе [1].

По-третє, низький розвиток сільського господарства. Відсутність прогресу у сільському господарстві ускладнює боротьбу з абсолютною бідністю. У розвинених країнах сільське господарство забезпечило більше робочих місць, але в країнах з низьким рівнем розвитку воно залишається малоефективним, обмежуючи можливості працевлаштування.

По-четверте, рух індустрії. Індустрії приходять та йдуть, зникають робочі місця. Ми переходимо до постіндустріального суспільства, де ми покладаємося на послуги, а не на виробництво. Це спричинило знищення міст та містечок, які раніше залежали від індустрії для створення робочих місць [2].

По-п'яте, війни історично були однією з провідних причин абсолютної бідності. Вони знищують капітал, торгівлю, інвестиції та ланцюги постачання. Для багатьох націй це означає обмежений доступ до природних ресурсів та джерела доходу через війну і розграбування.

По-шосте, недостатній рівень освіти. Нація з низьким рівнем освіти не може читати або писати, що ускладнює комунікацію. Освіта є ключем до виходу з бідності, але багато країн не інвестують у це.

По-сьоме, відсутність інфраструктури. Без доріг, лікарень, залізниць тощо, вартість продукції суттєво обмежена. Наприклад, фермер може виробляти

набагато більше продукції, ніж споживає сам, але він не може постачати цей надлишок в інші місця, через відсутність інфраструктури.

По-восьме, проблеми з психічним здоров'ям є значною причиною абсолютної бідності як у розвинених, так і у країнах, що розвиваються. Це може впливати на здатність особи працювати з різними ступенями тяжкості [1; 2].

Таким чином, причини абсолютної бідності включають недостатність робочих місць та недостатній доступ до необхідних для життя речей, конфлікти, низький рівень освіти, відсутність інфраструктури та проблеми з психічним здоров'ям. Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу та ефективних стратегій спільно з урядом, громадськістю та міжнародними партнерами.

Список використаної літератури

1. Jeremy Cook, Yolanda Williams. Absolute Poverty | Definition, Causes & Examples. URL: <https://study.com/learn/lesson/absolute-poverty-causes-examples.html>
2. Paul Boyce. Absolute Poverty: Definition, Causes & Examples. 2023. URL: <https://boycewire.com/absolute-poverty-definition/>

Д.С. Машошина, МГ-21

Чи можна вважати Казахстан дружньою до ЄС країною? Обґрунтуйте свою думку

Дослідження стосовно взаємин між Казахстаном і Європейським Союзом видається досить важливим в контексті геополітичних та економічних процесів, що відбуваються в регіоні Євразії. На мою думку, Казахстан можна розглядати як країну, яка демонструє певну дружність до ЄС, хоча взаємини між ними не завжди були безперечною моделлю партнерства. Дозвольте мені розглянути кілька ключових аспектів для обґрунтування такої позиції.

По-перше, економічні зв'язки між Казахстаном і Європейським Союзом стали важливим фактором співробітництва. Казахстан відіграє значну роль у постачанні енергоресурсів до ЄС, зокрема нафти та газу. Це створює певну взаємозалежність між сторонами та стимулює розвиток економічного партнерства. Європейський Союз, своєю чергою, є важливим торговельним партнером для Казахстану, сприяючи розвитку експортно-імпортних відносин та інвестиційного співробітництва.

По-друге, політичний діалог між Казахстаном і ЄС також відіграє важливу роль у взаємин. Казахстан активно співпрацює з ЄС у ряді сфер, зокрема у питаннях політичних реформ, прав людини, демократії та правової системи. Такі спільні ініціативи сприяють зближенню між країною і ЄС та встановленню партнерських відносин на політичному рівні.

Однак, треба враховувати, що взаємини між Казахстаном і Європейським Союзом не є безперечною. Наприклад, питання прав людини та демократії залишаються об'єктом критики союзу іноді. Певні проблеми, такі як ситуація з правами меншин і свободою слова, становлять виклики для розвитку відносин між Казахстаном і ЄС.

Значна роль Казахстану у забезпеченні енергетичної безпеки ЄС підтверджує його стратегічне значення як партнера. Інфраструктурні проекти, такі як Транскаспійський газопровід, сприяють розширенню енергетичних мереж та забезпечують альтернативні джерела постачання для Європи. З цього погляду, співпраця з Казахстаном має стратегічне значення для забезпечення енергетичної безпеки та диверсифікації джерел постачання для ЄС [1].

Крім того, культурний та освітній обмін між Казахстаном і ЄС також сприяє поглибленню взаєморозуміння та встановленню довірчих відносин. Програми академічного обміну, культурні заходи та спільні наукові проекти сприяють зближенню народів і культур, що є важливим фактором для побудови міжнародного співробітництва та миру.

Наступним кроком в розвитку відносин між Казахстаном і ЄС може стати підписання та ратифікація Спільної Угоди про розширену співпрацю. Ця угода передбачає розвиток та поглиблення відносин у таких сферах, як торгівля, енергетика, екологія, транспорт, наука та технології. Підписання угоди може відкрити нові можливості для співпраці та сприяти подальшому зближенню між Казахстаном і Європейським Союзом [1].

Уряди обох сторін мають зацікавленість у поглибленні співпраці та розвитку партнерських відносин. В умовах геополітичних змін і викликів економічного розвитку співпраця між Казахстаном і ЄС може стати ключовим фактором стабільності та процвітання як для регіону, так і для всіх сторін.

Додатково варто звернути увагу на геополітичне положення Казахстану як мости між Європою та Азією. Завдяки своєму розташуванню на перехресті магістралей світової торгівлі, Казахстан може виступати важливим фактором у зміцненні зв'язків між ЄС і країнами Азії, такими як Китай, Індія та Японія. Відкриття нових транспортних маршрутів через територію Казахстану може сприяти розвитку торгівлі та економічного зростання в обох регіонах.

Також важливою аспектом є роль Казахстану у міжнародних ініціативах, таких як ініціатива "Новий Шовковий Шлях". В рамках цієї ініціативи Казахстан

може стати ключовим вузлом для забезпечення зв'язку між Європою та Азією, сприяючи розвитку торгівлі та інвестиційних проєктів. Такі ініціативи відображають потенціал Казахстану як платформи для співпраці між ЄС та країнами Азії, що може відкрити нові можливості для розвитку партнерських відносин.

Нарешті, важливою складовою співпраці між Казахстаном і Європейським Союзом є спільні зусилля у боротьбі з глобальними викликами, такими як зміна клімату, боротьба з тероризмом та кібербезпека. Об'єднання зусиль у цих сферах може сприяти підвищенню рівня безпеки та стабільності як в регіоні, так і у світі загалом, і створити нові можливості для співпраці між сторонами.

Отже, загальність розвитку економічних, політичних і культурних зв'язків свідчить про потенційну дружність Казахстану до Європейського Союзу. Хоча існують виклики та проблеми, спільні інтереси та потенціал співпраці в різних сферах свідчать про те, що взаємини між Казахстаном і ЄС мають перспективу для подальшого розвитку та зміцнення.

Список використаної літератури

1. Відносини Казахстан — Європейський Союз:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%85%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD_%E2%80%94%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7

Н.С. Мороз, МГр-21

У чому особливості відносин ЄС із країнами Африки?

Розглядаючи тему особливостей відносин різних країн із країнами Африки, необхідно розуміти, який загальний стан справ зараз там спостерігається і як можна вибудовувати міжнародні відносини, спираючись на рівень розвитку економічних показників, можливості до торгівлі, міжнародного правосуддя, управління та культурного співробітництва.

Багато країн Африки, наразі, зазнають економічних труднощів, таких як високе безробіття, зростання інфляції та погіршення життєвого рівня населення. Це може спричинити соціальні напруги та політичну нестабільність, що впливає у різного роду конфлікти.

Деякі країни Африки стикаються з міжетнічними конфліктами, що можуть призвести до насильства та громадянських війн. Дана тенденція негативним чином впливає на міжнародне співробітництво та інвестиційну діяльність у цих країнах, приводячи її к нулю [1].

Невід'ємною проблемою багатьох країн Африки є також корупція. Уряди та міжнародні організації ведуть боротьбу з цим явищем, але успішність цих заходів варіюється.

Як відомо, багато країн Африки не славляться демократичним підходом до ведення політичного життя, що істотно впливає на загальну політичну нестабільність у регіоні. Велика кількість конфліктів та внутрішньої напруги також значно ускладнює взаємодію з ЄС і часто призводить до непорозумінь у вибудовуванні довгострокових відносин, що зрештою призводить до повного порушення партнерських відносин. На тлі цього ЄС і багато країн Африки не можуть дійти єдиної думки і, таким чином, позбавляють себе сильного стратегічного партнерства.

Також, спираючись на цей аспект, можна розглянути питання в іншому ключі. Деякі країни ЄС можуть мати справді великий вплив на відносини з країнами Африки через свою економічну потужність та політичну стабільність. Звичайно, це не завжди добре, адже це може призвести до нерівності у співпраці і навіть ризику втрати суверенітету для деяких країн Африки.

Незважаючи на це, політичний діалог відіграє справді важливу роль у відносинах ЄС та Африки. Обидві сторони тісно співпрацюють у питаннях міжнародної безпеки, боротьби з тероризмом, міграційних проблем та інших глобальних викликів щодо обох сторін. Крім того, ЄС та Африка проводять регулярні зустрічі на високому рівні, на яких обговорюються можливі шляхи співробітництва та розвитку.

Також слід зазначити, що Африка є важливим партнером для Європейського Союзу з економічної точки зору. ЄС є найбільшим торговим партнером для багатьох країн Африки, а також основним донором інвестицій та розвитку. Економічна співпраця між ЄС та Африкою охоплює широкий спектр секторів, включаючи торгівлю, інвестиції, технологічний обмін та інфраструктурні проекти [2].

Гуманітарна допомога є ще однією важливою складовою відносин між ЄС та країнами Африки. ЄС надає значну допомогу у галузі розвитку, здоров'я, освіти та гуманітарної допомоги для покращення умов життя на континенті. Ця допомога спрямована на боротьбу з бідністю, підтримку економічного розвитку та покращення життєвого рівня населення.

Однак, надмірна гуманітарна та розвиткова допомога з боку ЄС може створювати залежність для деяких країн Африки. Це може ускладнювати процес самостійного економічного розвитку та підвищення життєвого рівня населення.

Також існує тенденція негативного впливу діяльності ЄС на довкілля у країнах Африки, оскільки економічна діяльність та деякі інфраструктурні проекти, фінансовані ЄС, призводять до забруднення повітря, води та ґрунтів, знищення екосистем та збільшення викидів парникових газів. Хоч і обидві сторони працюють над спільними стратегіями та проектами, спрямованими на зменшення впливу зміни клімату та підтримку сталого розвитку, ця проблема все ще існує і потребує негайного вирішення [3].

У підсумку, відносини між Європейським Союзом та країнами Африки є стратегічно важливими для обох сторін. Співпраця в економічній, політичній, гуманітарній та інших сферах допомагає зміцнювати стабільність та розвиток обох регіонів. Але негативні аспекти також потрібно враховувати та розглядати в контексті розвитку відносин між ЄС та країнами Африки, зокрема шляхом розв'язання проблем та пошуку спільних рішень для покращення ситуації.

Список використаної літератури

1. Точки терористичного напруження на Африканському континенті.
URL: <https://mil.in.ua/uk/blogs/tochky-terorystychnogo-naprzhennya-na-afrykanskomu-kontynenti/>
2. The EU-Africa Summit: Politics, economics, security. URL: <https://www.eureporter.co/world/africa/2022/02/11/the-eu-africa-summit-politics-economics-security/>
3. Енвайронменталізм в дії: як Африка бореться за чисте майбутнє?
URL: <https://adastra.org.ua/blog/envajronmentalizm-v-diyi-yak-afrika-boretsya-za-chiste-majbutnye>

Д. Ничипорук, ПТБбт-21

Вбивство ерцгерцога Франца Фердинанда як перший крок до Першої світової війни

Перша світова війна - військовий конфлікт між двома європейськими блоками - Антантою та Троїстим союзом. Війна розпочалася 28 липня 1914 року та закінчилась 11 листопада 1918 року. У конфлікті брали участь 38 країн, а бойові дії поширювалися на частини Близького Сходу, Африки та Азії. Один із найбільш смертоносних конфліктів в історії: за 4 роки війни приблизно 9

мільйонів людей загинули в боях і понад 5 мільйонів цивільних загинули внаслідок військової окупації, бомбардувань, голоду та хвороб.

До липня 1914 р. великі держави Європи були розділені на два блоки. З одного боку Антанта, що складалася з Франції, Росії та Англії. З іншого - раніше сформований Троїстий союз Німеччини, Австро-Угорщини та Італії [1].

Першим кроком Великої війни я, як і більшість істориків, вважаю останню краплю у напруженості на Балканах - вбивство боснійським сербом Гаврилом Принципом авто-угорського спадкоємця ерцгерцога Франца Фердинанда 28 червня 1914 року у Сараєво. Це вбивство стало першою кісточкою, що запустила усі події за принципом доміно, які привели до початку Першої світової. Забоб'язання між країнами у складі Антанти та у Троїсному союзі поглибила локальний конфлікт між двома балканськими країнами та спричинили велику світову кризу, до якої були втягнуті більшість країн Європи.

Після вбивства ерцгерцога, 23 липня Австро-Угорщина висунула ультиматум Сербії. Реакція Сербії не задовольнила австрійців і вони вдалися до військових засобів. Після того, як 28 липня 1914 року Австро-Угорщина бомбардувала сербську столицю Белград, розташовану за кілька кілометрів від кордону, Російська імперія визнала за необхідне підтримати Сербію і погодилася на часткову мобілізацію. У ніч на 30 липня в Росії була оголошена повна мобілізація. Наступного дня Австро-Угорщина та Німеччина наслідували цей приклад. Водночас Німеччина вимагала у Росії провести демобілізацію протягом 12 годин. Після того, як Росія не виконала цю вимогу, Німеччина 1 серпня 1914 р. оголосила війну Російській імперії, тим самим наслідуючи приклад своїх союзників і оголосивши про підтримку Австро-Угорщини 6 серпня 1914 р. Франція почала мобілізацію 2 серпня 1914 року на підтримку Російської імперії. 3 серпня німецькі війська вторглися в Бельгію і того ж дня оголосили війну Франції. Бельгійський уряд посилався на Лондонський договір, і 4 серпня Британія оголосила війну Німеччині відповідно до своїх зобов'язань за цим договором. 12 серпня Англія і Франція також оголосили війну Австро-Угорщині. 23 серпня Японія виступила на боці Великобританії і окупувала Китай і німецьку територію в Тихому океані. У листопаді 1914 року Османська імперія вступила у війну на боці Австро-Угорщини та Німеччини, розгорнулися бойові дії на Кавказі, в Месопотамії та на Синайському півострові. У 1915 році Італія приєдналася до союзників і відкрила фронт в Альпах. Болгарія приєдналася до Центральних держав у 1915 році, Греція приєдналася до союзників у 1917 році, і війна поширилася на Балкани.

Перша світова війна ознаменувала важливий перелом у політичній, культурній, економічній та соціальній ситуації у світі. Війна та її безпосередні наслідки викликали численні революції та повстання. Чотири великі держави:

Британія, Франція, Сполучені Штати та Італія нав'язали свої власні умови переможеним державам у низці договорів, узгоджених на Паризькій мирній конференції 1919 року. Найвідомішим з них є Версальський договір, який обмежує численність армії, флоту та повітряних сил Німеччини [1].

Виходячи з цієї інформації, я можу з упевненістю сказати, що вбивство авто-угорського спадкоємця ерцгерцога Франца Фердинанда 28 червня 1914 року у Сараєво - це перший крок до Першої світової, але я не можу стверджувати, що ця подія є причиною. Напруженість між сербами та Австро-Угорщиною почалася ще з окупації Боснії та Герцеговини у 1878, де більшість населення була сербами. Так співпало, що вплив Авто-Угорщини на захоплених територіях спадав, а в Сербії набирали оберти антиавстрійсько-угорські настрої. Тож вбивство Франца Фердинанда було лише приводом для австро-угорців, щоб закінчити сербське питання шляхом введення своєї поліції на території Королівства Сербія нібито для допомоги у покаранні вбивць ерцгерцога.

Список використаної літератури

1. Перша світова війна - URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B0_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0

Д. Ольшицький, МГр-21

Чому є важливим протистояти російській пропаганді в Європі?

Забезпечення національної безпеки в контексті протистояння російській пропаганді в Європі - це важлива складова стратегії безпеки та стабільності регіону. Російська пропаганда може бути ефективним інструментом для ослаблення обороноздатності країн ЄС та збільшення впливу Росії, що створює загрозу для національної безпеки та суверенітету країн регіону.

Одним з основних способів, яким російська пропаганда може впливати на національну безпеку, є створення негативного образу західних військових союзників та оборонних організацій, зокрема НАТО. Це може призвести до підриву військово-політичного союзу, зниження військової готовності та обороноздатності країн ЄС.

Запобігання дестабілізації, яку спричиняє російська пропаганда, є ключовою причиною, чому важливо протистояти цьому явищу в Європі

Крім того, російська пропаганда часто використовує інформаційні атаки для дискредитації демократичних інститутів та політичних лідерів. Це може

включати розповсюдження обманливих матеріалів про корупцію, порушення законів тощо з метою підриву довіри до демократичних інститутів та державних органів.

Збереження демократії є однією з найважливіших причин протистояння російській пропаганді в Європі. Російська пропаганда не тільки створює спотворений образ світу, але й активно спрямовує зусилля на підтримку антизахідних настроїв та розділ у європейському суспільстві.

Це відбувається за допомогою розповсюдження недостовірної та перекрученої інформації, яка сприяє поширенню ворожнечі та недовіри між країнами та народами. Це може відбуватися через контрольовані Кремлем медіа, які поширюють фейкові новини та перекручену інформацію. Наприклад, розповсюдження фейкових новин про кандидатів під час виборів може призвести до зміни громадської думки та впливу на результати голосування, або, за допомогою фейкових новин та маніпуляцій зі словами може створюватися образ "ворога" зовнішнього чи внутрішнього, що сприяє розділенню суспільства та підриву єдності, що може мати серйозні наслідки для суспільства та політичного життя країн Європи.

Протистояння цьому явищу передбачає активну роботу на кількох напрямках. По-перше, це зміцнення кібербезпеки та захисту інформаційної інфраструктури від кібератак та впливу дезінформації. Це включає розробку та впровадження ефективних кіберзахисту, підвищення освіченості щодо кібербезпеки серед громадськості та підтримку діяльності кіберзахисних організацій та агентств. По-друге, це підтримка незалежних медіа та журналістів, які дотримуються професійних стандартів та етики.

Збереження міжнаціонального миру також є однією з ключових складових протистояння російській пропаганді в Європі. Російська пропаганда активно використовує етнічні та міжнаціональні розділи для досягнення своїх політичних цілей. Це включає підтримку екстремізму, поглиблення конфліктів та створення недружелюбної атмосфери між різними етнічними та національними групами.

Протистояння цьому аспекту російської пропаганди допомагає у запобіганні загострення міжнаціональних конфліктів та зміцненні толерантності та взаєморозуміння між різними культурами в Європі. Це досягається за допомогою кількох стратегій та ініціатив.

По-перше, важливо сприяти культурному обміну та взаєморозумінню між етнічними та національними групами. Це може включати організацію культурних заходів, фестивалів, мистецьких виставок та інших подій, що сприяють взаємодії та підтримують діалог та співпрацю між різними етнічними та національними групами.

По-друге, важливо підтримувати політику та програми, спрямовані на зміцнення толерантності та взаєморозуміння. Це може включати освітні ініціативи, тренінги з міжкультурної комунікації та інші заходи, спрямовані на підвищення усвідомленості та розуміння різних культурних перспектив.

Загальна мета цього підходу - запобігти ескалації конфліктів на етнічній або національній основі, зміцнити єдність та співпрацю між різними групами суспільства, а також підвищити рівень толерантності та взаєморозуміння в мультикультурному середовищі Європи.

Узагальнюючи, забезпечення національної безпеки в контексті протистояння російській пропаганді вимагає комплексного підходу, який включає в себе військову, кібернетичну, інформаційну та політичну складові для забезпечення стійкості, безпеки та суверенітету країн ЄС та їх партнерів.

Список використаної літератури

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0
2. <https://www.youtube.com/watch?v=e7P0txe6wTU>
3. <https://www.ukrinform.ua/rubric-factcheck/3815476-vtoma-zahodu-vid-ukraini-ak-rosijska-propaganda-konstruuje-narativ.html>

А. Паламарчук, МГр-21

Еволюція відносин Європейського Союзу та США. Чому Д. Трамп підтримав Brexit? Чи може це вважатися втручанням у внутрішні справи ЄС? Чому?

Протягом десятиліть, Сполучені Штати та Європейський Союз створили стійке партнерство, яке перетворило їх у сталих союзників у світі зовнішньої політики. Вони стали нерозривно пов'язаними як опора для поширення ліберальних і демократичних цінностей. Це партнерство також привело до зростання торгівлі, інвестицій та рівня взаємного діалогу, досягнутого раніше непередбачуваними масштабами.

У світлі невизначеності, спричиненої виходом Сполученого Королівства з ЄС, коментарі колишнього президента Трампа, у свій час, викликали шок у прихильників трансатлантичних зв'язків та ліберальних поглядів.

Дональд Трамп був активним прихильником Brexit, рішенням Сполученого Королівства вийти з Європейського Союзу. Його підтримка цієї політичної події

була не просто символічною, а відображало його політичну ідеологію, стратегічні міркування та особисті стосунки. Підтримка Трампом Brexit ґрунтувалася на темах суверенітету, настроях проти можновладдя, можливостях торгівлі та особистих зв'язках із ключовими фігурами Brexit, такими як Найджел Фараж, євроскептик, голова Партії незалежності Сполученого Королівства.

Центральним у підтримці Трампом Brexit була концепція суверенітету. Як і багато прихильників Brexit, Трамп вважав, що країни повинні контролювати свої закони, кордони та торговельну політику без втручання з боку наднаціональних організацій, таких як Європейський Союз. Ця ідея перегукувалася з його політикою «Америка перш за все», яка наголошувала на пріоритеті інтересів США над міжнародними угодами. Трамп розглядав Brexit як сміливе утвердження національного суверенітету, і це почуття вразило його власну політичну базу в Сполучених Штатах.

Прихід Трампа до влади в США був відзначений палкими настроями проти можновладдя, і він побачив, що подібні настрої відіграють роль у кампанії Brexit. Обидва рухи представляли відмову від політичного статус-кво та бажання змін. Трамп сприйняв Brexit як прояв волі народу звільнитися від бюрократичних запалів та утвердження своєї національної ідентичності. Гасло його власної кампанії «Зробимо Америку знову великою» повторювало заклики до суверенітету та незалежності, характерні для руху Brexit.

Ще одним фактором, який спонукав Трампа до підтримки Brexit, була перспектива налагодження міцніших торговельних зв'язків між Великою Британією та США. Трамп стверджував, що Brexit дозволить Великій Британії вести перемовини щодо власних торговельних угод, включаючи потенційну угоду зі Сполученими Штатами. Він побачив у цьому можливість поглибити економічну співпрацю та створити двосторонній торговельний пакт, який міг би принести користь обом країнам. Підтримуючи Brexit, Трамп мав на меті позиціонувати США як ключового партнера Великобританії на пост-європейському ландшафті, обіцяючи взаємовигідні торговельні угоди.

На завершення можна сказати, що підтримка Brexit Дональдом Трампом була багатогранною, зумовленою поєднанням факторів, включаючи його віру в національний суверенітет, настрої проти влади, торгові можливості та особисті стосунки. Трамп розглядав Brexit як сміливе утвердження національної незалежності та відмову від бюрократичного контролю з боку ЄС. Його пропаганда Brexit була узгоджена з його політикою та його бажанням віддавати перевагу інтересам США над міжнародними союзами. Підтримуючи Brexit, Трамп мав на меті налагодити міцніші зв'язки між Великою Британією та США як економічні, так і політичні. Крім того, його особисті стосунки з Найджелом Фараджем і спільні ідеологічні позиції ще більше зміцнили його підтримку руху

Brexit. Хоча думки щодо Brexit залишаються розділеними, підтримка Трампом цього історичного рішення відображала його власні політичні переконання та стратегічні цілі під час його президентства.

Оскільки Трамп не є членом ЄС, його відкриту підтримку Brexit можна розглядати як спробу вплинути на внутрішні справи ЄС ззовні. Як будь-який суверенний суб'єкт, ЄС цінує свою автономію у прийнятті рішень, які стосуються його держав-членів. Втручання зовнішніх гравців, особливо таких могутніх країн, як Сполучені Штати, може сприйматися як підрив цієї автономії. Зокрема, публічне схвалення Трампом Brexit у поєднанні з обіцянками швидкої торгової угоди з Великобританією можна розглядати як спробу схилити політику ЄС у вигідному для США напрямку.

Список використаної літератури

1. Як зміняться відносини США – ЄС після приходу Трампа? Geostrategy. 2017. URL: <http://geostrategy.ua/news/akzminatsa-vidnosini-ssa-es-pisla-prihodu-trampa>
2. McNamara, K. Trump Takes Aim at the European Union. Foreign Affairs. 2017. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2017-01-24/trump-takes-aim-european-union>.
3. Трамп підтримує можливий розпад Євросоюзу – посол США. 2017. <https://www.slovoidilo.ua/2017/01/14/novyna/svit/tramp-pidtrymuje-mozhlyvyj-rozpad-jevrosoyuzu-posol-ssha>

М. Прокопенко, МН-21-2

У чому секрет швидкої територіальної експансії США та стабільності їх політичної системи?

Історія Сполучених Штатів Америки (США) вражає динамічним зростанням та безпрецедентною експансією. З невеликого прибережного анклаву з 13 колоній, США перетворились на могутню світову державу, що володіє значною частиною Північноамериканського континенту. Цей феномен досліджується в науковій літературі, де виокремлюються ключові фактори, що обумовили американський успіх. А саме, це фактори експансії та стабільності.

Розглядаючи цю тему, я виокремив найважливіші моменти, які на мою думку склали найбільший вплив на економічний розвиток США.

У першій половині XIX ст. США переживали процес бурхливого розвитку капіталізму. На північному сході країни швидко зростала фабрична промисловість. Де вже була сконцентрована більша кількість робітників. А на півночі та заході країни переважало фермерське господарство.

Територіальна експансія складалася з наступних чинників:

– **Доктрина Маніфесту долі:** ця ідея, що виникла в 1845 році, обґрунтовувала розширення США як божественне призначення, несучи демократію та капіталізм на континент. Ця доктрина використовувалась для виправдання експансії та витіснення корінних народів.[1]

– **Економічні стимули:** США пропонували свободу, релігійну терпимість, можливості для влаштування та багатство землі, що приваблювало мігрантів з усього світу.

– **Силова експансія:** зростаюча економіка та населення США дозволили їм створити потужну армію, яка використовувалась для розширення території, витіснення корінних народів та приєднання нових земель (Техас, Мексика, Каліфорнія).

– **Дипломатичні маневри:** США купували нові території у інших країн (Луїзіана в 1803 році, Аляска в 1867 році), що значно розширило їхню територію без воєн.[2]

Американська модель політичної стабільності загалом є унікальною та вибудованою під унікальні потреби та традиції США. І це попри те, що, не маючи інших прикладів для наслідування, батьки-засновники брали за основу британську систему з її двопалатним парламентом.

Загалом, ця система склалася як компроміс, а збереглась фактично у первинному вигляді - виключно через складнощі проведення змін:

– **Федералізм:** ця система, де влада поділена між федеральним урядом та штатами, забезпечує гнучкість та дає можливість кожному регіону вирішувати свої питання.[3]

– **Конституція:** цей основоположний документ США чітко визначає права та обов'язки влади, а також права та свободи громадян.

– **Двопартійна система:** наявність двох основних політичних партій (демократів і республіканців) забезпечує політичну конкуренцію, стабільність та можливість для компромісів.

Вивчаючи шляхи зростання та політичної стабільності США, можна побачити, що її історія не була безхмарною. Експансія супроводжувалась війнами, винищенням корінних народів та примусовим переселенням. Політична система США також не була досконалою. Вона стикалася з численними викликами протягом своєї історії, включаючи рабство, громадянську війну, економічні кризи та політичні скандали.

Незважаючи на всі виклики, США змогли зберегти свою політичну систему та залишатися однією з найвпливовіших країн світу. Історія США показує, що швидка експансія та політична стабільність не є взаємовиключенням. Навпаки, вони можуть доповнювати одне одного, якщо їми правильно управляти.

Список використаної літератури

1. Manifest Destiny . URL:
https://www.history.com/topics/19th-century/manifest-destiny#section_3
2. Democratic Imperialism USA.
URL:https://www.sscnet.ucla.edu/history/waughj/classes/gildedage/private/american_empire/history/democratic_imperialism.html
3. U.S. Federalism. URL:
<https://usgovtpoli.commons.gc.cuny.edu/chapter-five-federalism-american-style/>

I. Радченко, МЕВ-21

Якими є причини абсолютної бідності?

На жаль, навіть у сучасну епоху технологій, доступу до інформації дуже велика частина людства живе за гранню бідності, тож спробуємо вирішити причини такої статистики.

Найчастіше, коли говориться про нестаток грошей навіть на звичайну їжу, дах над головою та медицину – ми уявляємо жителів Африки, Південної Азії або Латинської Америки. Основними факторами бідності у населенні таких країн є звичайно ж постійні військові конфлікти та тероризм, які викликають серйозну політичну нестабільність у регіоні. Більшість наркокартелів мають зв'язки саме з бідними країнами: коли на вулицях панує беззаконня, кожен другий юнак вже з 12 років вміє стріляти з вогнепальної зброї – все це призводить до меншого втручання влади у справи звичайних жителів, поліція не має ніякого авторитету, результатом чого є масивне вживання «сірих грошей» у країні, через що бюджет страждає. Інші країни не бачать перспектив у таких регіонах і не інвестують, залишаючи жителів сам на сам із відсутністю освіти, медичною допомогою у вигляді «подуй й пройде».

Тож першою й основною причиною життя людей цих країн у абсолютній бідності я вважаю саме незаконний бізнес: Постачання зброї, наркотиків, контрафактних препаратів та ін.. – весь трафік йде саме звідси. Ті, хто задіяний у такій діяльності мають абсолютну владу та безперешкодне впровадження своєї діяльності, бо більша частка грошей у країні знаходиться у них.

Можна виділити й відсутність освіти: якщо ви народилися у такій країні й у свої 20 років вмієте тільки працювати руками, не маєте доступу до книг, інтернету й будь-яких знань – ви стаєте заручником ситуації: міграція у інші країни (якщо звідкись у вас з'являться гроші) призведе до трансформації вас у звичайного раба: без офіційного працевлаштування ви не можете залишатися за

кордоном на великий термін, тож ви будете працювати на мізерну зарплату під загрозою депортації.

Брак ресурсів: якщо ж залишатися у такій країні, то зазвичай їжа та життєві потреби задовольняються власноруч, але земля, вода та енергія є розкішшю, через що панує голод та рівень життя скорочується у рази, а тривалість у кращих випадках сягає усього-на-всього 30 років

Нерівність у розподілі багатства може призвести до того, що найбільш вразливі шари суспільства, такі як жінки, діти та місцеві мешканці, залишаються за межами економічного розвитку. Наприклад, поганий доступ до робочих місць або низькі зарплати можуть поглибити бідність у вразливих груп населення.

Загалом, абсолютна бідність є результатом взаємодії різноманітних факторів, і розв'язання цієї проблеми вимагає комплексного підходу. Необхідно спрямовувати зусилля на покращення доступу до освіти, створення сприятливих умов для розвитку економіки, зменшення нерівності у суспільстві та забезпечення стабільності і миру. На жаль, без прямого втручання інших країн такі зміни скоріш за все, самі по собі не відбудуться.

Список використаної літератури

1. Бідність - Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді - <https://www.coe.int/uk/web/compass/poverty>
2. Impact of Cartels in Low-Income Countries | PEDL - <https://pedl.cepr.org/content/impact-cartels-low-income-countries-0>
3. Measuring the Economic Effects of Cartels in Developing Countries | UNCTAD - <https://unctad.org/Topic/Competition-and-Consumer-Protection/Research-Partnership-Platform/Economic-Effects-of-Cartels>
4. 6 causes for the poverty in Africa - SOS Children's Villages USA - <https://www.sos-usa.org/about-us/where-we-work/africa/poverty-in-africa>
5. Countries with the Highest Criminality rate in the World - The Organized Crime Index - <https://www.datapandas.org/ranking/crime-rate-by-country>

В. Сидоренко, МЕВ-21

Причини найнижчої народжуваності у світі у країнах Східної Європи

Демографічна політика Східної Європи, що охоплює такі країни, як Україна, відзначається помітною тенденцією в останні десятиліття: зниження народжуваності. Це явище викликало дискусії та занепокоєння щодо його наслідків для соціальної, економічної та політичної стабільності. Розуміння

багатогранних причин такої низької народжуваності має вирішальне значення для формулювання ефективної політики та стратегій для вирішення демографічних проблем.

Існує декілька причин низької народжуваності у цих країнах:

Економічна нестабільність. Економічна нестабільність залишається одним із основних чинників низької народжуваності у Східній Європі, включно з Україною. Регіон пережив значні економічні потрясіння, особливо після розпаду Радянського Союзу. Перехід до ринкової економіки спричинив незахищеність роботи, різницю в доходах і скорочення систем соціального забезпечення. Економічна невизначеність часто переконує людей створювати сім'ї або розширювати існуючі через занепокоєння щодо своєї здатності належним чином забезпечувати дітей. Високий рівень безробіття та обмежені можливості кар'єрного росту, особливо для молоді, ще більше стримують людей від прийняття батьківства. Економічна нестабільність також підриває впевненість у майбутньому, змушуючи людей віддавати пріоритет короткостроковій фінансовій безпеці над довгостроковими сімейними зобов'язаннями. Традиційні сімейні цінності зазнали трансформації у Східній Європі. Все більше уваги приділяється індивідуалізму, кар'єрі та особистій реалізації, а не сімейним зобов'язанням. Міграція зі Східної Європи, викликана економічними можливостями та політичною нестабільністю, ще більше загострила демографічні проблеми. Втрата молодих кваліфікованих кадрів зменшує потенційну робочу силу та сприяє зменшенню чисельності населення [1].

Соціальні зміни та урбанізація. Швидкі соціальні зміни та урбанізація також відіграли головну роль у формуванні демографічних моделей у Східній Європі. Тенденції урбанізації призвели до зміни культурних норм, стилю життя та сімейних структур. Традиційні цінності, пов'язані з великими сім'ями та системами підтримки громади, поступово руйнуються на користь сучасного способу життя, який характеризується меншими розмірами сім'ї та індивідуалістичними прагненнями. Переважання нуклеарних сімей над розширеними зменшує соціальний тиск і підтримку дітонародження, сприяючи зниженню народжуваності. Міське середовище часто спричиняє високі витрати на життя, обмежений житловий простір і жорсткий графік роботи, що створює перешкоди для створення сім'ї та виховання дітей. Як наслідок, пари в містах, обирають менші розміри сім'ї або взагалі відкладають батьківство. Зміни культурних норм і уподобань у стилі життя під впливом західних ідеалів ще більше сприяють зниженню народжуваності в Східній Європі. Середній вік шлюбу збільшився, що призводить до затримки народження дітей. Ця затримка в

поєднанні зі зниженням рівня народжуваності з віком сприяє загальному низькому рівню народжуваності.

Системи охорони здоров'я та соціального забезпечення. Якість і доступність системи охорони здоров'я та соціального захисту суттєво впливають на рівень народжуваності. У багатьох країнах Східної Європи, включаючи Україну, системи охорони здоров'я зіткнулися з проблемами в наданні комплексних послуг з репродуктивного здоров'я, включаючи материнську допомогу та дитячі заклади. Обмежений доступ до доступної медичної допомоги в поєднанні з занепокоєнням щодо якості послуг може відмовити людей від бажання мати дітей. Неадекватні положення соціального забезпечення, такі як політика відпустки по догляду за дитиною, субсидії на догляд за дітьми та житлова допомога, не можуть полегшити фінансовий тягар, пов'язаний з вихованням дітей, тим самим перешкоджаючи створенню сім'ї [2].

Освіта та розширення прав і можливостей жінок. Рівень освіти та розширення прав і можливостей жінок стали ключовими факторами, що визначають рівень народжуваності в усьому світі. У Східній Європі розширення доступу до освіти, особливо для жінок, призвело до більших можливостей кар'єрного зростання та особистої автономії. Оскільки жінки здобувають вищу освіту та починають працювати, вони часто відкладають шлюб і народження дитини на користь кар'єри та досягнення фінансової незалежності. Відкладене народження дітей у поєднанні з перевагою меншого розміру сім'ї сприяє зниженню народжуваності. Суспільні норми, які наголошують на гендерній рівності та репродуктивних правах, дають жінкам можливість самостійно приймати рішення щодо планування сім'ї, включаючи вибір мати менше дітей або залишатися бездітними.

Демографічне старіння та скорочення населення. Постійно низька народжуваність у Східній Європі посилила демографічне старіння та скорочення населення, створюючи значні проблеми для сталого розвитку. Через зменшення народжуваності та старіння населення регіон стикається з демографічним дисбалансом, який характеризується дедалі меншою кількістю населення працездатного віку, яке підтримує зростаючий ряд пенсіонерів. Цей демографічний зсув створює навантаження на системи охорони здоров'я та пенсійну систему, знижує продуктивність і перешкоджає перспективам економічного зростання. Зменшення чисельності населення загрожує культурній і соціальній структурі громад, оскільки скорочення населення в сільській місцевості сприяє депопуляції та розмиванню місцевих традицій та ідентичності [3].

Таким чином, на низьку народжуваність у Східній Європі, включно з Україною, впливає складний взаємозв'язок економічних, соціальних, культурних

і демографічних факторів. Економічна нестабільність, урбанізація, недоліки в охороні здоров'я, рівень освіти та розширення прав і можливостей жінок – усе це сприяє формуванню моделей народжуваності в регіоні. Рішення проблем, пов'язаних із низьким рівнем народжуваності, потребує комплексних політичних заходів, спрямованих на сприяння економічній стабільності, покращення систем соціальної підтримки, покращення інфраструктури охорони здоров'я та розширення прав і можливостей жінок. Вирішуючи ці основні фактори, країни Східної Європи можуть прагнути до сприяння сприятливому середовищу для створення сім'ї та сталого демографічного зростання. Зниження низької народжуваності має важливе значення для забезпечення довгострокового процвітання та добробуту суспільств регіону.

Список використаної літератури

1. Динаміка народжуваності у Східній Європі URL: https://demostudy.blogspot.com/2012/05/blog-post_1656.html
2. Причини зменшення населення URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/53-dvadtsyat-tretya-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/569-prichini-zmenschennya-naselennya-v-ukrajini>
3. Зменшення народжуваності у Східній Європі URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/01/26/681778/>

В. Сімутіна, МН-21-2

Як вплинула Давня Греція на розвиток Європи? Що ми запозичили у давніх греків?

Давня Греція, цивілізація, що існувала на теренах сучасної Греції з 8 століття до н.е. до 146 року до н.е., справила винятковий вплив на розвиток Європи. Її спадщина пронизує багато аспектів сучасного життя, від політики та права до мистецтва та науки. Її спадщина продовжує впливати на наше життя й досі, роблячи тему впливу Давньої Греції на Європу не лише цікавою, але й актуальною. Далі ми більш детально розглянемо різні аспекти впливу Давньої Греції на розвиток Європи, а також дослідимо, як саме ми запозичили у давніх греків.

Давня Греція – це цивілізація, що існувала на Балканському півострові та прилеглих островах з 8 століття до н.е. до 146 року до н.е., коли вона була завойована Римською республікою. Незважаючи на відносно невелику територію та нетривалий період існування, давньогрецька цивілізація справила величезний

вплив на розвиток світового суспільства, заклавши основи західної філософії, демократії, літератури, мистецтва, архітектури, науки та математики [1].

Основні історичні періоди розвитку давньої Греції опишемо нижче [2]:

Мінойська та Мікенська цивілізації (3000-1100 рр. до н.е.), ці ранні цивілізації на Криті та материковій Греції характеризувалися складними палацовими комплексами, розвиненою торгівлею та писемністю.

Гомерівський період (1100-800 рр. до н.е.), цей темний період знаменується занепадом мікенської цивілізації та поширенням епосу, найвідомішими творами якого є "Іліада" та "Одіссея" Гомера.

Архаїчний період (800-500 рр. до н.е.), цей період характеризується колонізацією греками Егейського та Чорного морів, виникненням полісів (місто-держав), розвитком торгівлі та ремесел, а також появою ранніх форм демократії.

Класичний період (500-323 рр. до н.е.), це золотий вік давньогрецької цивілізації, що відзначений греко-перськими війнами, розквітом Афінської демократії, Пелопоннеською війною та епохою еллінізму.

Елліністичний період (323-146 рр. до н.е.), цей період розпочався після завоювань Олександра Македонського та характеризується поширенням грецької культури та мови на значні території.

Давньогрецьке суспільство було поділено на три основні класи: громадян, рабів та метеків (іноземців). Громадяни мали політичні права, раби були позбавлені будь-яких прав, а метеки займали проміжне становище. Давня Греція не була єдиною державою, а складалася з численних полісів, кожен з яких мав власну систему правління, найпоширенішими формами правління були монархія, аристократія та демократія [4].

Економіка давньогрецьких полісів базувалася на сільському господарстві, торгівлі та ремеслах, важливу роль відігравала також колонізація, яка давала доступ до нових ресурсів та ринків [2].

Давньогрецька культура мала величезний вплив на розвиток світового мистецтва, літератури, філософії та науки. Серед найвідоміших давньогрецьких мислителів – Сократ, Платон та Аристотель; письменників – Гомер, Геродот, Софокл та Евріпід; скульпторів – Фідій, Пракситель та Мірон; архітекторів – Іктін та Каллікрат.

Саме в Давній Греції зародилася демократія – система правління, де влада належить народу, афінська демократія, хоча й не була досконалою, стала прикладом для багатьох наступних демократичних систем. Греки розробили такі політичні інститути, як народні збори, рада, суд присяжних, що лягли в основу сучасних демократій. Західна філософія зародилася в Давній Греції, Сократ, Платон та Аристотель заклали основи логіки, етики, метафізики, політичної

філософії та інших галузей знань, їхні ідеї й досі мають значний вплив на філософську думку [4].

Давні греки зробили значний внесок у розвиток математики, астрономії, фізики та медицини, Піфагор, Евклід, Архімед, Гіппократ, Птолемей – лише деякі з видатних грецьких науковців, чії праці стали основою для розвитку сучасної науки, греки винайшли такі наукові методи, як емпіризм, раціоналізм та дедукція.

Давньогрецьке мистецтво та архітектура відрізняються гармонією, пропорціями та красою, класичні ордери (доричний, іонічний, коринфський) – це спадщина давньогрецької архітектури, що й досі використовується в будівництві, грецькі скульптури, такі як "Венера Мілоська" та "Ніка Самофракійська", вважаються шедеврами світового мистецтва. Давні греки започаткували такі театральні жанри, як трагедія та комедія.

Багато слів у європейських мовах, в тому числі й українській, мають грецьке коріння, Гомер, Геродот, Софокл, Евріпід – це лише деякі з видатних давньогрецьких письменників, чії твори й досі читають і шанують у всьому світі. Олімпійські ігри – це давньогрецька традиція, що відродилася в 19 столітті, олімпійські ідеали чесної боротьби, дружби та єднання народів й досі актуальні. Давня Греція, окрім неоціненного внеску в культуру, філософію та науку, також мала значний вплив на розвиток глобальної економіки та господарства [5].

Греки були одними з перших, хто організував широкомасштабну морську торгівлю в Середземномор'ї та Чорному морі, вони заснували численні колонії, які стали важливими торговими центрами. Грецькі купці торгували різноманітними товарами, такими як зерно, вино, оливкова олія, ремесла, раби та метали, вони також винайшли монети, які вперше з'явилися в Лідії, що значно полегшило ведення торгівлі. Давні греки використовували передові для свого часу методи землеробства, такі як іригація, сівозміна та використання добрив, вони вирощували різноманітні культури, такі як пшениця, ячмінь, виноград, оливки та овочі. Розводили овець, кіз, коней та велику рогату худобу [2].

Давні греки були вправними ремісниками, які виготовляли різноманітні товари, такі як кераміка, текстиль, металеві вироби та ювелірні вироби, їхні ремесла відрізнялися високою якістю та майстерністю.

Аристотель, Ксенофонт та інші мислителі розмірковували про природу багатства, цінність, торгівлю, гроші та інші економічні явища. Давні греки сприяли глобалізації, поширюючи свою культуру, технології та ідеї в інших частинах світу, еллінізм – період, що настав після завоювань Олександра Македонського і характеризувався поширенням грецької мови та культури на значні території, багато економічних інститутів та практик, які ми використовуємо й досі, мають свої корені в давньогрецькій цивілізації [4].

Отже, вплив Давньої Греції на розвиток Європи важко переоцінити. Її спадщина – це основа західної цивілізації. Ми запозичили у давніх греків багато: демократію, філософію, науку, мистецтво, літературу, освітні принципи та багато інших елементів, що роблять нашу та світову культуру такою, якою вона є.

Список використаної літератури

1. Вдовиченко М. Економічна історія: Конспект лекцій / Харківський держ. економічний ун-т. - Х.: ХДЕУ, 2003. – 120 с.
2. Економічна історія: Навч. посіб. для студ. екон. спец. та слухачів екстернату / Харківський держ. автомобільно-дорожній технічний ун-т / Олександр Станіславович Кривцов (уклад.), Валерій Михайлович Бережний (уклад.). - Х.: Факт, 2011. – 160 с.
3. Економічна історія світу і України: Навч. посіб. / Тернопільська академія народного господарства. Кафедра українознавства / Володимир Ф. Чайковський (авт.-уклад.). - Т.: Лілея, 2007. – 184 с.
4. Злупко С. Історія економічної теорії: Підручник / Степан Злупко; ЛНУ ім. І. Франка. - 2-е вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2005. - 719 с.
5. Тараненко О. Історія економічних вчень: Навчальний посібник для дистанційного навчання/ Олександр Тараненко; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". - К.: Університет "Україна", 2007. - 301 с.

Ю. Скидан, МНhr-21

Характеристика особливості сприйняття глобального потепління політичними елітами США та ЄС

Сучасне суспільство з кожним роком стикається з усе більшою кількістю глобальних проблем, але проблема глобального потепління, і зміни клімату в цілому, існує вже давно, проте з часом стає лише нагальнішою, будучи головною темою для обговорень як політичних діячів так і простих громадян. У зв'язку з цим науковці й екологи з усього світу, занепокоєні майбутнім планети, перманентно досліджують найефективніші рішення по запобіганню страшних наслідків. Для того, щоб охарактеризувати сприйняття екологічних проблем урядами США і ЄС, варто почати з самого початку.

Незважаючи на те, що більшість людей, думаючи про найперші витoki екоактивізму в світі, одразу пригадають Закон про чисте повітря 1956 року, який було прийнято у Великобританії після славнозвісного Великого смогу в Лондоні, першим був Закон про забруднення повітря, який був прийнятий в США у 1955 року. Проте саме в цей період було закладено основу для сучасної екологічної політики, адже після проведення першого засідання Ради міністрів ЄС з охорони

довкілля в 1973 році, законодавство розширюється і розвивається, беручи до уваги всі сфери людської діяльності [1].

У 2021 році було проведено саміт, що стосувався саме питання кліматичних змін. Серед учасників були як Сполучені Штати Америки так і Європейський союз, тож можемо розглянути яку позицію вони мали.

США амбітно націлені на зменшення викидів парникових газів майже вполовину до 2030 року, а до 2035 року вони мають на меті позбавитись тих джерел електроенергії, які виділяють вуглецеві викиди. Тобто уряд Штатів не стоїть осторонь та готовий серйозно зайнятися цим питанням. Чи будуть ці спроби успішні – покаже час.

Кліматичні цілі країн Євросоюзу на цьому саміті не сильно відрізнялись від Американських, адже вони теж прагнуть до зменшення викидів парникових газів. Що США, що ЄС мають на меті стати кліматично нейтральними до 2050 року [2].

Характер перцепції глобального потепління політичними діячами може дещо відрізнятися через різні призми сприйняття, культурний фон і політичні цінності, але загальна думка схожа – усі вкрай занепокоєні та прагнуть мінімізувати наслідки. Так, наприклад, Джо Байден каже: «Єдина екзистенційна загроза, з якою стикається людство, навіть більш страшна, ніж ядерна війна». Він наголошує на тому, що варто підтримувати економічно нестабільні країни в боротьбі зі змінами клімату та забезпечувати їх необхідними ресурсами, бо в протистоянні природі ми всі рівні і це в інтересах кожного зберегти планету. [3] З іншого боку його колега, республіканець Мітч Макконнелл, довгий час заперечував думку, що людські дії, як, наприклад, спалювання вугілля, призводять до глобального потепління. Проте зовсім недавно, в 2020 році, хоч він і заявив, що змінив свою думку щодо цього, він все ще виступав проти “Green New Deal” [4]. На противагу Мітчу, Ненсі Пелосі заявляє, що час для нас спливає і це критично важливо, щоб республіканці співпрацювали з ними в цьому питанні [5]. Тож, як можна побачити позиція щодо глобального потепління більшості політичної еліти США залежить від того республіканці вони, чи демократи, адже перші, як правило, не дуже підтримують боротьбу зі змінами клімату.

З іншого боку, їх європейські колеги мають не такі поляризовані позиції і сходяться на спільному висновку, що загроза є і її треба усувати прямо зараз. Завдяки російській агресії проти України і відповідним санкціям, Європа пришвидшує свій курс до переходу на зелену енергію, відмовляючись від російського газу. Тим самим сприяючи і нашій боротьбі з кліматичними змінами.

У Європейському Союзі, зазвичай спостерігається більш широке прийняття питань збереження довкілля та боротьби зі змінами клімату, оскільки це часто відображається в політичних програмах та стратегіях ЄС. Європейські

країни також активно працюють на міжнародному рівні для укладення угод та співпраці щодо зменшення викидів парникових газів та збереження клімату. Серед політичної еліти Європейського Союзу переважна більшість виступає за захист довкілля та зелений екологічний курс, проте, наприклад, президент Угорщини Віктор Орбан, більше переймається демографією, аніж глобальним потеплінням, вважаючи, що занепокоєння своїх західних колег недоречним, адже без підростаючого покоління майбутнього не буде так само, як і за сценарію кліматичної катастрофи [6].

Загалом, незважаючи на різні думки та спроби зробити питання глобального потепління більш політизованим, політичні еліти США та ЄС активно розробляють плани щодо зменшення впливу змін клімату на планету. І хоч еко-скептики в урядах часом заважають їх реалізації, я сподіваюсь в підсумку наслідки будуть мінімізовані до того часу як людство зіштовхнеться з катастрофою.

Список використаної літератури

1. Environmental policy of the European Union: https://en.wikipedia.org/wiki/Environmental_policy_of_the_European_Union#cite_note-5
  2. Про що говорили кліматичні лідери на саміті в США: <https://ecoaction.org.ua/pro-shcho-hovoryly-klimatychni-lidery-na-samiti-v-ssha.html>
  3. Biden says global warming topping 1.5 degrees in the next 10 to 20 years is scarier than nuclear war: <https://www.cnn.com/2023/09/11/biden-global-warming-even-more-frightening-than-nuclear-war.html>
  4. McConnell: 'I do' believe in human-caused climate change: <https://thehill.com/homenews/senate/435904-mcconnell-i-do-believe-in-human-caused-climate-change/>
  5. Pelosi wants Republican co-operation on climate: https://www.lemonde.fr/en/united-states/article/2022/11/10/win-or-lose-pelosi-wants-republican-cooperation-on-climate_6003758_133.html#
- Hungary's Orbán calls for less climate panic, more babies: <https://www.politico.eu/article/hungary-viktor-orban-climate-change-panic-babies-birth-rate/>

Яким чином індустріалізація та урбанізація змінили соціальну структуру європейських країн?

Тема впливу індустріалізації та урбанізації на соціальну структуру європейських країн є вкрай актуальною, оскільки вона стосується процесів які суттєво вплинули на розвиток та трансформацію цих суспільств протягом останніх століть. Перехід від традиційного сільського господарства до промислового виробництва не тільки змінив спосіб життя, а й вплинув на соціальну структуру. Збільшення обсягів виробництва, розвиток технологій та створення нових підприємств призвели до економічного зростання. У свою чергу це створило нові можливості для соціального розвитку та мобільності.

Початок індустріалізації призвів до революційних змін у виробничому процесі та структурі зайнятості. Переходячи від ручного виробництва до машинного суспільство великими темпами розвивалося у промисловості. Нові види робіт вимагали інших навичок, що призвело до формування нових соціальних груп. Клас робітників значно зріс, і це призвело до формування робітничого класу. Робітничий клас став важливою соціальною силою, що вимагала політичних та соціальних прав. Виникли профспілки та рухи за права працівників, які вплинули на політичну картину та створили умови для подальших соціальних реформ. З іншого боку, індустріалізація стимулювала розвиток підприємництва та капіталізму. Виникнення класу підприємців та бізнесменів сприяло формуванню верхнього класу, який володів великими капіталами та впливом.

Урбанізація або масова міграція населення з сільських територій до міст була однією з ключових складових індустріалізації. Цей процес призвів до розширення міських територій, зростання населення та виникнення нових проблем та можливостей. Збільшення міст створило нові умови для розвитку культури, освіти та комунікації. Люди отримали доступ до нових можливостей для саморозвитку, а міста стали центрами культурного життя. З іншого боку інтенсивне зростання міського населення створило нові виклики, такі як недостатня інфраструктура, житлові проблеми та нестабільні умови праці. Урбанізація також вплинула на соціальну структуру через формування нових соціальних класів. Міська інтелігенція та клас службовців стали важливими частинами суспільства. Разом з тим з'явилися нові соціальні проблеми, такі як робітничі квартали, які зазнали впливу недостатньої забудови та соціальної напруженості.

Індустріалізація та урбанізація мали незаперечний вплив на соціальну структуру європейських країн. Вони визначили нові соціальні класи, створили передумови для боротьби за соціальні права та змінили підходи до організації праці. Індустріалізація з одного боку забезпечила економічний розвиток, а з іншого породила проблеми експлуатації робітників. Урбанізація в свою чергу

відкрила нові можливості для розвитку культури, комунікації, але призвела до формування нових соціальних проблем.

Список використаної літератури

1. <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/2092>
2. https://osvita.ua/vnz/reports/econom_history/24828/
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F

Д. Степаненко, ПТБбт-21

Чому є важливим протистояти російській пропаганді в Європі?

Пропаганда - це форма комунікації, що становить за мету поширення світогляду, теорій, тверджень, фактів, аргументів, чуток та інших інформаційних елементів у суспільстві з метою впливу на загальну думку на користь конкретної справи чи громадської позиції[1].

У нашому сучасному світі, де ЗМІ формують наше сприйняття подій, а політичні процеси миттєво впливають на міжнародну арену, питання протистояння російській пропаганді в Європі на сьогоднішній день стає не лише актуальним, але й стратегічно важливим, оскільки ми маємо справу з державою-агресором. Російська пропаганда, використовуючи різноманітні методи, не лише формує образ подій, але й нав'язує, та поширює неправдиву інформацію, тим самим впливаючи на громадську думку, політичні ухвали та міжнаціональні відносини в цьому важливому регіоні. Тому, дане дослідження стає ваговим, враховуючи актуальність проблеми в даний час. Аналіз та розуміння впливу російської пропаганди є важливою частиною цього дослідження з метою розробки стратегій протистояння. Такий підхід покликаний сприяти збереженню демократії та ефективному протистоянню ворогу на різних рівнях впливу.

На перший погляд, можна подумати, що протистояння російській пропаганді в Європі може здаватись лише питання міжнаціональних відносин, або політичної сфери. Однак, якщо заглибитись, то можна зрозуміти, що це відбувається на фоні більш широких масштабів світового порядку та демократії, особливо у контексті поточної війни, бо потрібно зрозуміти, що одна з основних цілей російської пропаганди – сприяння розколу в Європейському союзі[2].

Важливо враховувати, що російська пропаганда продовжує свою еволюцію в Європі, і її активність підтримується дуже великими фінансовими вкладеннями, спрямованими на зміцнення позиції Росії в регіоні. Це створює

небезпеку для єдності європейського суспільства. Слід зазначити, що взаємодія російської пропаганди з громадськістю набуває важливого значення. Деякі представники європейського суспільства відчувають симпатію до російських ідей, викликаючи потенційні розбрати та поступовий розлом єдності. Прикладом може слугувати східна Німеччина, де певна частина населення дотримується певних аспектів російської культури. У центрі Берліна є великий Російський Дім економіки та культури, насправді стає важливим інструментом російської пропаганди, куди вкладаються фінансові ресурси для підтримки впливу в Європі[3].

Дослідження російського впливу в Європі спрямоване на визначення трьох основних складових, представлених у вигляді трикутника. Перша складова включає російське посольство, де працюють дипломати, представники Міністерства Закордонних Справ, та агенти ФСБ. Друга складова трикутника займає структура федеральне агентство «Россотрудничество», що фінансує різноманітні організації, включаючи культурні та громадські, а також медіа та російську православну церкву в Європі. Третя складова - культура, медіа, політика, російська діаспора в Європі. Росія активно використовує діаспору в країнах ЄС, розглядаючи їх як потенційних агентів впливу. Це включає не лише росіян що залишились в Європейському Союзі, але й самих європейців, які знов таки ж, симпатизують Росії. Наприклад, в Німеччині, де організують маніфестації та інші заходи, росія активно привертає увагу через співпрацю з проросійськими громадянами та європейцями, що виступають як комунікатори російських позицій. Невипадково росія веде дослідження цих осіб, використовуючи їх активно для просування своїх ідей та меседжів через європейські медіа.

Протистояння російській пропаганді в Європі необхідно в контексті світових динамік. Воно визначається не лише політичними та міжнаціональними аспектами, але й впливом на громадську думку та політичні процеси. Боротьба проти російської пропаганди важлива, щоб у Європі зберегти правильне розуміння подій та політичну стабільність. Протистояння російській пропаганді в Європі є не лише захистом від дезінформації, але й важливим кроком у збереженні демократії у цілому.

Стратегії протистояння російській пропаганді:

1. Заклик до наших українських громадян та діаспори бути більш проактивними у комунікації та поширенні нашої позиції.
2. Звернення до громадян із зрозумілими та конкретними аргументами проти того, що стверджує росія.

3. Активно комунікувати та пояснювати, що під час війни ходити на якісь російські заходи просто аморально. Залучення української громадськості до пояснення негативних аспектів підтримки російської культури.

4. Спрямованість на роз'яснення справжньої ситуації в центрі Європи та акцент на важливості спільної боротьби проти російської агресії. Звернення до ЄС із збільшеним зусиллями комунікації щодо реальності війни та її впливу на регіон.

Отже, протистояння російській пропаганді в Європі є важливою передумовою для гарантування доступу до правдивої інформації та збереження політичної стабільності. Ключовою стратегією є залучення українців та діаспори як проактивних агентів впливу для формування правильної інформаційної основи та протистояння негативним впливам. Постійне вдосконалення цих стратегій є необхідним, враховуючи динаміку пропагандистських впливів. Це сприятиме забезпеченню стійкості та демократії в Європі.

Список використаної літератури

1. Як російська пропаганда спотворює факти про війну. URL: <https://i-vin.info/news/yak-rosiyska-propaganda-spotvoryuye-fakti-pro-viynu-5504.html>
2. «Російська медійна війна»: як протистояти пропаганді кремля? URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/27541807.html>
3. «Віддайте частину території і все буде ОК»: російська пропаганда у Німеччині та як їй протидіють. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/novyny-pryazovya-yak-ukrayintsi-protystoyaty-rosiyskiy-propahandi-v-berlini/32746941.html>

Д. Супрун, МЕВ-21

У чому особливості відносин ЄС із країнами Африки?

Коли європейські країни втратили колонії, вони прагнули відновити стосунки з Африкою. Тому взаємовідносини тоді ще Європейської економічної спільноти та країн Африки розпочалися ще у 1957р. Значною датою для цих взаємовідносин став липень 1963р. в столиці Камеруну – Яунде. Їх так і назвали – Яундеська конвенція - перша угода про партнерство між (ЄЕС) й Асоціацією країн Африки та Мадагаскару (АКАМ). Та вже невдовзі було укладена друга Яундеська конвенція та була замінена на Ломейську конвенцію у 1975 році. Причиною укладання цього договору стало те, що багато країн Європейського союзу були зацікавлені більше у ширших відносинах із більшою кількістю африканських країн. Ця угода уже охоплювала 46 країн Африки,

Тихоокеанського й Карибського басейнів (АКТ). Це стає вже більш глобальним етапом у цих відносинах, оскільки створюються певні органи : Рада Міністрів, Загальна міжпарламентська асамблея та інші. Але усе ж таки міжурядової організації так і не було створено.

Наступним етапом стала 25 зустріч АКТ-ЄС у місті Котон. Саме тут 23 червня 2000р. був підписаний новий договір про партнерство на 20 років. Основним завданням цієї угоди було "викорінення бідності" шляхом інтегрування 77 країн АКТ у світову економіку завдяки поступовій лібералізації їхніх торгово-економічних відносин з Європою. Також цей договір включає в себе систему преференцій для товарів з країн Африки. Всім африканським країнам, які розташовані до півдня від Сахари надавали полегшений доступ, а найменш розвиненим африканським країнам надали вільний доступ від будь-яких мит. Таким чином, майже увесь імпорт який надходить до ЄС - без митних тарифів. Тобто цей договір був спрямований більше на подолання торговельних обмежень. [1]

Щодо особливостей відносин ЄС ТА африканських країн, вони співпрацюють через кілька структур, таких як : Самоанська угода і спільна стратегія ЄС-Африка – це основні напрямки співпраці. Але на додаток до цих рамкових документів Рада ухвалила ще три регіональні стратегії : «Африканський Ріг», «Гвінейська затока», «Сахель».

Самоанська угода

Угода з Самоа є основою для відносин ЄС із членами Організації держав Африки, Карибського басейну та Тихого океану (ОСАРС). Він охоплюватиме відносини ЄС із 79 країнами протягом наступних 20 років. Цей договір прийде на зміну угоді Котону.

Спільна стратегія ЄС – Африка

Вона була прийнята у 2007 році. Ця стратегія реалізується через періодичні плани заходів. У 2014 році країни ЄС і Африки узгодили дорожню карту на 2014-2017 роки. Ця «дорожня карта» визначає п'ять ключових пріоритетів і напрямків спільних дій. По закінченню цього плану у 2017 році Верховний представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки а також Комісія вирішили дати новий імпульс партнерству між Європейським союзом та Африкою. Це було обговорено на черговому засіданні.

«Африканський ріг» Це територія Сомалійського півострова, і до нього належать чотири держави : Сомалі, Джибуті, Еритрея та Ефіопія. Ці країни неодноразово стикалися з посухами. Через це утворилися серйозна гуманітарна криза. У 2011 році ЄС прийняв стратегічні рамки для Африканського Рогу. Він окреслює дії, які має вжити Європа, щоб допомогти людям регіону досягти миру, стабільності, безпеки, процвітання та підзвітності уряду.

У 2015 році Рада прийняла регіональний план дій для Африканського Рогу на 2015-2020 роки. Це визначило підхід ЄС до вирішення ключових проблем у всьому регіоні. У плані дій були враховані виклики, які з роками стали більш критичними, зокрема: радикалізація, міграція та вимушене переміщення.

Реалізацію плану дій очолили Верховний представник та Комісія. Рада регулярно інформує про його виконання, у тому числі через щорічні звіти.

«Гвінейська затока»

Країни в регіоні цієї затоки стикалися з великими проблемами через відсутність контролю над прибережними водами та самим узбережжям. Через це, зросла кримінальна діяльність : торгівля людьми, наркотиками, зброєю; піратство та інші. Рада прийняла план дій Гвінейської затоки на 2015-2020 роки. Це окреслило підтримку ЄС у вирішенні викликів морської безпеки та організованої злочинності в регіоні. Наступним важливим моментом став грудень 2023 року. Міністри закордонних справ ЄС схвалили запуск ініціативи ЄС у сфері безпеки та оборони на підтримку країн Західної Африки Гвінейської затоки, початкова тривалість якої триватиме два роки. Вони також затвердили операції та плани місій для цивільних і військових компонентів ініціативи. Ця ініціатива, яка є частиною комплексного підходу ЄС до регіону, спрямована на підтримку Кот-д'Івуару, Гани, Того та Беніну у вирішенні проблем нестабільності та безпеки шляхом посилення можливостей сил безпеки та оборони цих чотирьох західноафриканських країн. Ініціатива також сприятиме верховенству права та належному управлінню в секторах безпеки та сприятиме зміцненню довіри між громадянським суспільством та силами безпеки та оборони.

«Сахель» - тропічна савана в Африці, яка є своєрідним переходом між Сахарою та африканським регіоном Судан

Ця стратегія ЄС щодо безпеки та розвитку в Сахелі була представлена в 2011 році. Як і інші регіональні стратегії, у 2015 році був прийнятий Сахельський регіональний план дій на 2015-2020 роки та він забезпечив надійну основу для досягнення певних цілей, а саме : запобігання та протидія радикалізації, створення належних умов для міграції молоді, боротьба з незаконним обігом і транснаціональною організованою злочинністю. Наступним важливим шагом стала дата 10 січня 2023 року. Тоді Рада прийняла рішення про продовження мандата Місії ЄС із зміцнення потенціалу в Малі (EUCAP Sahel Mali) до 31 січня 2025 року та виділення їй понад 73 мільйонів євро на період з 1 лютого 2023 року по 31 січня 2025 року.

Щодо проведення зустрічей та обговорення питань в рамках співпраці ЄС – Африка, проводяться саміти кожні три роки і там збираються глави держав і урядів, відбуваються зустрічі міністрів, які проводяться регулярно, які об'єднують представників країн Африки та ЄС, Комісії Африканського Союзу та інституцій ЄС, включаючи Раду ЄС та комісійні засідання. [2]

У 2020 році угода на 20 років фактично закінчилась, але через пандемію COVID-19 шостий саміт відбувся аж 17-18 лютого 2022 році в Брюсселі. Партнери обговорили та погодили спільне бачення оновленого партнерства, а саме : «спільне бачення до 2030 року», інвестиційний пакет Африка-Європа на суму 150 мільярдів євро, надання 450 мільйонів доз вакцини Африці до середини 2022 року, розширене співробітництво у сфері миру та безпеки, розширене партнерство у сфері міграції та мобільності і прихильність до багатосторонності.

Також, на мою думку, не менш важливо розуміти які саме напрями співпраці. Основними є : торгівля, безпека, розвиток, міграція та боротьба з тероризмом. Європейський союз має дуже потужний та позитивний вплив на усі ці напрями співпраці.

Отже, проаналізувавши особливості відносин ЄС та країн Африки, можна дійти висновку, що подоланий досить довгий та успішний шлях. Наразі, це партнерство можна вважати досить потужним через спільне бачення на майбутнє. Завдяки Європейському союзу країни Африки за увесь час співробітництва дещо покращились, через те що ЄС - фінансує програми розвитку та ініціативи африканських країн; розпочато кілька військових і цивільних місій та операцій в Африці в рамках Спільної політики безпеки та оборони (СПБО); а також був створений трастовий фонд ЄС для Африки. Але, все ж таки, багато проблем залишились, такі як : високий рівень безробіття, проблеми з економічним зростанням, висока смертність, війна в Судані – через неї виникла гуманітарна криза та нелегальна міграція, особливо в країни ЄС.

Список використаної літератури

1. Історія взаємовідносин ЄС та країн Африки. URL : <https://vuzlit.com/1757580/visnovki>

2. Особливості партнерства ЄС та Африки. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-africa/>

Б.І. Тамаря, ПТБкл-21

Якими є причини абсолютної бідності?

Абсолютна бідність - це стан, коли людина не має достатніх матеріальних ресурсів для забезпечення базових потреб, таких як харчування, проживання, доступ до освіти та медичного обслуговування. Це складний соціально-економічний проблема, яка має різноманітні причини, і її розв'язання вимагає комплексного підходу. Розглянемо деякі з найбільш поширених причин абсолютної бідності.

Бідність – це соціальне явище, що характеризується відсутністю необхідних матеріальних засобів для того, щоб провадити «нормальне» (відповідно до норм прийнятих суспільством) життя. Дослідження проблем бідності та рівня життя населення в Україні набуває дедалі більшого значення з погляду виявлення соціально вразливих груп населення та створення ефективно діючої соціальної політики, адже, за офіційними даними Державної служби статистики України [1], за межею бідності сьогодні живуть 80% населення країни. ООН установила межу бідності у розмірі 510 доларів на місяць, в Україні

ця цифра сягає 300 доларів. По-перше, низький рівень економічного розвитку може стати ключовою причиною абсолютної бідності. У країнах з низьким рівнем валового внутрішнього продукту (ВВП) і недостатньою інфраструктурою можуть відсутні базові умови для створення робочих місць та забезпечення належних доходів для всіх своїх громадян. Друга причина - системна корупція. Корупція в урядових структурах, судовій системі та інших сферах може призвести до нерівного розподілу ресурсів і втрати можливостей для економічного зростання. Це може призвести до того, що ресурси не використовуються ефективно для підтримки найбільш вразливих шарів суспільства.

Третя причина - конфлікти та війни. Країни, що переживають війну або внутрішні конфлікти, зазнають руйнування і економічного занепаду. Це призводить до економічного занепокоєння, руйнування інфраструктури та зниження можливостей для заробітку громадян.

Безробіття – це складне соціально-економічне явище, за якого частина економічно активного населення не має роботи й заробітку [2, с. 13–15].

Крім того, недостатність освіти і низький рівень медичного обслуговування можуть також сприяти абсолютній бідності. Недоступність освіти обмежує можливості для заробітку, а відсутність доступу до медичних послуг може погіршувати стан здоров'я та працездатність населення. Нарешті, соціокультурні чинники, такі як дискримінація за расовою або гендерною ознакою, можуть ускладнювати ситуацію та обмежувати можливості людей на ринку праці. Усі ці причини можуть взаємодіяти і посилювати одна одну, утворюючи відносно безвихідну ситуацію для найбільш вразливих верств населення. Ефективна боротьба з абсолютною бідністю вимагає комплексних заходів, включаючи економічну реформу, боротьбу з корупцією, інвестиції в освіту та медицину, а також соціальні програми, спрямовані на підтримку найбільш вразливих шарів суспільства. Продуктивність праці – це показник трудової діяльності працівників, який характеризує кількість продукції, виробленої за одиницю часу, або витрати часу на виробництво одиниці продукції. Якщо ВВП свідчить про те, скільки благ виробляє країна загалом, то продуктивність праці показує, як використовуються її трудові ресурси. В Україні найнижча продуктивність праці з усіх європейських країн [3, с. 31–34]. Абсолютна бідність - складна проблема, яка виникає з різних соціально-економічних чинників, включаючи низький рівень економічного розвитку, системну корупцію, конфлікти та війни, недостатність освіти та медичного обслуговування, а також соціокультурну дискримінацію. Боротьба з абсолютною бідністю вимагає комплексного підходу, який включає економічні реформи, боротьбу з корупцією, інвестиції в освіту та медицину, а також соціальні програми підтримки. Важливо також враховувати контекст конкретної країни та індивідуальні потреби її населення.

Адже розвиток країни і добробут її громадян - це ключові аспекти побудови стійкого, справедливого та процвітаючого суспільства.

Список використаної літератури

1. Державна служба статистики України. URL: [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
2. Федоренко В.Г., Пінчук Ю.Б. Євроінтеграція, економіка і ринок праці в Україні. Ринок праці та зайнятість населення. 2014. № 1. С. 13–15.
3. Федунчик Л. Ринок праці в Україні: проблеми та напрями їх вирішення. Ринок праці та зайнятість населення. 2016. № 2. С. 31–34.

М. Титаренко, ПТБбт-21

У чому особливості сучасного міжнародного тероризму?

Сучасний глобальний терор є однією з головних загроз безпеці в світових розмовах. Він відрізняється від минулого терору набором рис, які ускладнюють боротьбу з ним і швидкі зміни. У цьому есе ми розглянемо основні риси сучасного світового терору, підкріпивши свої думки навчальними роботами та книгами.

Перша позначка – всесвітня павутина терористичних груп. Це означає, що сучасні погані хлопці використовують нові технології та Інтернет, щоб створювати всесвітні мережі шанувальників і людей, яким вони подобаються. Як каже Лоуренс Рево (2019), така широка мережа дозволяє їм швидко діяти, працювати разом і поширювати свої думки по всій планеті.

Наступним ключовим моментом є використання жорстких переконань як поштовх для ідей. Багато нових терористичних угруповань, як-от «Ісламська держава» (ІД) і «Аль-Каїда», використовують прикриття переконань, щоб отримати нових бійців і сказати, чому вони атакують. Джон Алфеев (2018) говорить про це, розглядаючи частину мотивів віри в тому, що роблять сучасні терористичні групи.

Третє – терор, який перетинає кордони. Терористичні групи часто працюють у багатьох країнах одночасно, маючи місця та допомогу ззовні. Це ускладнює боротьбу з ними, оскільки для цього потрібні спільні дії багатьох земель і світових груп. Дослідження Кароліни Куеро (2020) проливає світло на це, дивлячись на те, як світ бореться з терором, який перетинає кордони.

Зрештою, сучасний глобальний терор відомий тим, що використовує кібертерор. Терористичні групи активно використовують Інтернет і кіберпростір, щоб атакувати комп'ютерні системи, залучати нових членів і просувати свої ідеї.

Дослідження Джеймса Сміта (2021) розглядає небезпеки кібертерору та способи протидії.

Сучасний глобальний терор складний і має багато сторін. Для боротьби потрібен повний план. Отримання його рис і використання хороших бойових стратегій може допомогти знизити рівень терористичної небезпеки у світі.

Список використаної літератури

1. Рево, Л. (2019). "Global Terrorism: Patterns, Trends and Challenges." *Journal of International Security Studies*
2. Альфєєв, Ю. (2018). "Religious Extremism and Terrorism: Ideological Perspectives." Cambridge University Press.
3. Куєро, К. (2020). "Transnational Terrorism: Strategies and Countermeasures." Oxford University Press.
4. Сміт, Дж. (2021). "Cyberterrorism: Threats and Countermeasures." Palgrave Macmillan.

А. Турчина, МНhr-21

У чому причина популярності конспірологічних теорій у політиці?

Конспірологічні теорії, як гриби після дощу, з'являються у політичному дискурсі, зачаровуючи та захоплюючи увагу людей. Їхня популярність, на жаль, не зменшується, а лише зростає, роблячи значний вплив на політичне життя та суспільство в цілому. Чому ж це відбувається?

По-перше, важливо врахувати зростаючий рівень недовіри до установ із владою. Зокрема, деякі політичні еліти відчужуються від своїх виборців через відчуття відсутності прозорості та відповідальності перед громадянами. Недовіра до політичних лідерів може породжувати глибокі переконання у використанні ними прихованих планів і маніпуляцій.

За словами провідного автора Шони Боуз, докторантки з клінічної психології в Університеті Еморі, результати дослідження малюють детальну картину того, що рухає прихильниками теорії змови.

«Не всі прихильники теорій змови є простодушними, психічно нездоровими людьми — портрет, який зазвичай малюють у масовій культурі», — каже Боуз. «Натомість багато хто звертається до теорій змови, щоб задовольнити позбавлені мотиваційних потреб і зрозуміти страждання та порушення».[1]

І ця цитата підводить нас до другої причини: у світі, де панують роз'єднання та відчуження, конспірологічні теорії дають людям відчуття єднання з однодумцями. Прихильники теорій змови об'єднуються навколо спільної "таємниці", відчуваючи себе частиною групи, яка володіє знаннями,

недоступними для "овець". Це дає людям відчуття сенсу та приналежності, що стає важливим фактором у суспільстві, де все більше людей відчувають себе самотніми та втраченими.

Якщо казати про сучасний світ, то велику роль відіграє ЗМІ та соцмережі, які утворюють могутню пропаганду і стають додатковою причиною утворення найбридкіших пліток в політичному середовищі. Алгоритми соцмереж, налаштовані на максимальне залучення користувачів, часто пропонують контент, який провокує емоції, а не ґрунтується на фактах. Це призводить до того, що люди опиняються в "інформаційних бульбашках", де їх оточують лише однодумці, а будь-яка інакомисляча думка жорстко критикується. Але чому ж люди вірять теоріям змови?

За своїм природнім походженням людина в продовж життя намагається зрозуміти свій світ. Психологи стверджують, що люди схильні вірити в конспірологічні теорії з різних причин, таких як потреба у відчутті контролю, схильність до чорно-білого мислення, прагнення до сенсацій та недовіра до складної та неоднозначної інформації. Мотивоване міркування – це психологічний феномен, який описує, як люди покладаються на упереджені когнітивні процеси під час оцінки, конструювання та оцінки переконань.[2]

Сучасний світ, що переживає політичні кризи, економічні нестабільності та соціокультурні трансформації, часто здається незрозумілим і непередбачуваним. У цих умовах конспірологічні теорії можуть надати психологічний комфорт, пропонуючи прості й зрозумілі пояснення складних явищ. Людина прагне до пояснення світу, шукає логічні зв'язки та причини подій. Коли ж офіційна інформація не дає чітких відповідей, виникає простір для спекуляцій.[3]

Проте, варто пам'ятати, що популярність конспірологічних теорій у політиці може мати серйозні наслідки. Вона може підірвати довіру до демократичних інститутів, сприяти політичній радикалізації та призводити до насильства. Тому важливо ставитися до конспірологічних теорій з розумінням їхньої природи та критичним поглядом, а також забезпечувати доступ до об'єктивної інформації та освітніх ресурсів, що сприяють розумінню складності політичного світу.

Список використаної літератури

1. Why some people are willing to believe conspiracy theories-
<https://www.apa.org/news/press/releases/2023/06/why-people-believe-conspiracy-theories>
2. Why We Fall for Conspiracies ?-
<https://faculty.lsu.edu/fakenews/about/rumors.php>
3. The Psychology of Conspiracy Theories-
<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0963721417718261>

З чим, на вашу думку, пов'язаний наднизький рівень життя та гуманітарна криза Гаїті?

Гаїті – найбідніша держава Латинської Америки та Карибського басейну. Країна потерпає від землетрусів, що знищують інфраструктуру й лишають тисячі людей без домівок, від політичної кризи та недовіри до влади, економічної стагнації і навали організованих злочинних угруповань, які погіршують безпекову ситуацію.

Бідність в Гаїті має багато причин як у культурному, так і в структурному аспекті. Дослідження показали, що бідність на Гаїті спричинена кількома факторами, такими як корупція та погане управління, обмежені можливості працевлаштування, погана інфраструктура, неадекватне використання ресурсів, політична нестабільність, недоліки у політиці Світового банку та Міжнародного валютного фонду (МВФ) та інші.[1]

Жителі Гаїті переважно походять з рабів, що були привезені на острів, бо місцеве населення, таємно було майже повністю знищене протягом перших 25 років після прибуття Христофора Колумба в 1492 році. Пізніше Іспанія передала частину острова Франції, і тим самим ця територія стала французькою колонією, відомою як Сан-Домінго, а пізніше – Гаїті. Заохочені ідеями французької революції, гаслами свободи, рівності та братерства, гаїтяни розпочали повстання наприкінці XVIII століття під керівництвом Франсуа Туссена Лувертюра. Країна здобула свою незалежність під час повстання рабів у 1804 році, ставши першою державою в Латинській Америці та Карибському басейні, що досягла цього.[2]

Саме через це шлях Гаїті до процвітання виявився дуже важким. Враховуючи той факт, що після проголошення незалежності, Франція вимагала відшкодування за втрати цукрових плантацій та рабів, що складало 100 мільйонів франків (еквівалент 22 мільярдів доларів на 2023 рік). Навіть США та країни Європи не поспішали визнавати нову державу, яка здобула незалежність в результаті повстання рабів. Гаїті вдалося вибратись з боргової ями, але це стало однією з причин, чому країна залишається однією з найбідніших у світі.

Ще одним важливим фактором низького рівня життя в Гаїті- корупція, яка є загальним явищем, особливо в авторитарних режимах, і її практикування виходить за межі. Від 1804 року еліта використовувала свої посади для накопичення багатства та влади. Незважаючи на спроби закордонних урядів та гуманітарних та релігійних організацій допомогти страждаючому народу Гаїті, часто відбувалось відхилення цих зусиль з боку гаїтянської еліти та урядових посадовців. Гаїті стикається з викликом боротьби з корупцією, яка є настільки закріпленою та загальнопоширеною, що вважається соціальною практикою.[2]

Гаїті набрала 17 балів зі 100 за Індексом сприйняття корупції у 2023 році, опублікованим Transparency International. Індекс сприйняття корупції в Гаїті в середньому становив 18,27 бала з 2002 по 2023 рік, досягнувши рекордного рівня в 22,00 бала в 2002 році та рекордно низького рівня в 14,00 бала в 2008 році.[3]

Жовенель Моїз, бізнесмен і власник бананових плантацій, який не мав політичного досвіду, перебував при владі два роки. Спочатку його призначили наступником тодішнього президента Мішеля Мартеллі у 2015 році. У першому турі виборів 2015 року Моїз не набрав достатньо голосів для перемоги, що призвело до протестів через сумніви в чесності результатів. У 2017 році він виграв вибори, однак його президентство зіткнулося з масштабними протестами у 2019 році через погіршення життєвого рівня і обвинувачення у корупції. Протести викликали гуманітарну кризу, що призвела до закриття шкіл і дефіциту медичних засобів. У 2022 році Моїз погодився піти з посади.

7 липня 2021 року Моїза вбили в його маєтку в Порт-о-Пренсі. Розслідування знайшло 28 підозрюваних у вбивстві, серед яких були гаїтяни, що проживають у США, і колумбійські найманці, які виконали замовлення. Смерть президента призвела до погіршення безпекової ситуації в країні. Ще й досі в Гаїті не було проведено виборів: ні муніципальних, ні парламентських ні президентських. Це створило політичний вакуум, який охоче заповнили місцеві злочинні організації.[2]

Також, у Гаїті відсутня базова соціальна інфраструктура, необхідна для життєздатної економіки. У сільських районах недостатньо доріг, тому доставка товарів на ринок у Порт-о-Пренс дорога та ризикована. Подорожі працівників ускладнені і дуже часомірні через погані дороги. Протягом дощового сезону багато областей недосяжні. Вода створює інші труднощі: лише багаті у Порт-о-Пренс та в основних регіональних містах мають водопровідну воду. Маса не мають доступу до питної води, і смертність та хвороби, пов'язані з водою, критичні. 80% всіх хвороб в Гаїті передаються водою. Каналізаційні системи обмежені для еліти Порт-о-Пренса, а решта обходяться туалетами на вулиці або ще гірше - використовують навколишнє середовище.

Електроенергія доступна лише для дуже малої частини населення. На мою думку, Гаїті просто не забезпечує базову інфраструктуру, яка передбачає здоровий народ та здорову економіку.

Великою проблемою Гаїті є неконтрольовані банди і насильство в країні.

Наразі озброєні банди контролюють більшість столиці країни Порт-о-Пренс, близько двох мільйонів людей живуть під контролем озброєних угруповань. У країні різко зросла кількість вбивств, зґвалтувань та викрадень. Також до Гаїті нелегально завозиться багато великокаліберної зброї та амуніції, через що ООН 21 жовтня 2023р. була вимушена продовжити ембарго на її ввезення, заборону виїзду та санкції проти злочинних груп.[2]

Злочинні організації нападають на автотраси, порти, поліцейські відділки, бізнеси, викрадають людей, займаються наркотрафіком і т. д. За даними ООН, через дедалі вищу активність організованих злочинних угруповань у Гаїті, понад 10 тис. людей вимушені були покинути свої домівки. Окрім самих гаїтян від нього страждають й громадяни інших держав. Департамент юстиції Сполучених Штатів звинуватив одного з лідерів угруповання в Гаїті у викраденні й убивстві двох громадян США, подружжя Франклінів. Цей епізод – не поодинокий випадок, і він є ілюстрацією ситуації, яка склалася в країні.

Висновок

Найбідніша держава в Латинській Америці та Карибському басейні, стикається зі складними проблемами, що включають натуральні катастрофи, політичні кризи, економічну стагнацію та загрози безпеки через діяльність організованих злочинних угруповань. Уряди Гаїті мають робити значні зусилля, щоб покращити умови життя своїх громадян, забезпечити стабільність та безпеку, а також залучати зовнішню допомогу для ефективного вирішення проблем. Невідкладні заходи повинні бути прийняті для боротьби з корупцією, поліпшення інфраструктури, забезпечення доступу до освіти та медичних послуг, а також для підтримки економічного розвитку та створення робочих місць.

Я вважаю, що міжнародна спільнота має продовжувати надавати допомогу Гаїті в цей важкий час, а також сприяти демократичному процесу та вирішенню конфліктів, що загрожують стабільності країни. Тільки шляхом спільних зусиль і планування можна досягти значних змін у Гаїті та забезпечити краще майбутнє для всіх її громадян.

Список використаної літератури

1. Poverty in Haiti [Електронний курс] / Режим доступу: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=100805>
2. Why is Haiti so Poor? Hope Amidst Misery [Електронний курс] / Режим доступу: <https://singingrooster.org/why-is-haiti-poor/>
3. Haiti Corruption Index [Електронний курс] / Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/haiti/corruption-index>
4. Haiti: Nearly half of the population is facing acute hunger [Електронний курс] / Режим доступу: <https://www.fao.org/newsroom/detail/haiti--nearly-half-of-the-population-is-facing-acute-hunger/en>
5. Explore All Countries Haiti Central America and the Caribbean [Електронний курс] / Режим доступу: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/haiti/>

М. Фесун, МН-21-2

Чому після Другої світової війни було вирішено допомогти Німеччині відновити економіку? Чи можна було зробити аналогічно після Першої світової війни замість величезних репарацій?

Для початку нам треба зрозуміти, що таке саме репарація і як вони впливають на країну. Репарація — повне або часткове відшкодування (за мирним договором або іншими міжнародними актами) державою, що розпочала агресивну війну, збитків, заподіяних державі, що зазнала нападу.

Як ми всі з вами знаємо, на жаль, на нашому прикладі, то країни після війни мають величезні проблеми з економікою і ця проблема триває під час війни – коли закінчується то ці економічні проблеми тільки посилюються. Тож я хочу відповісти на перше запитання; чому, хто та що привело після цієї допомоги. Ми знаємо, що після перемоги Альянсу(у який входили США, ССРСР, Велика Британія) Німеччину розділили на дві частини, я їх буду називати західна і східна. Підтримку західної частини Німеччини взяла на себе США, а східну - ССРСР. Як показала історія, Німеччина не почала витратити гроші на щось непотрібне, а вона з кожним роком усі отриманні гроші помножувала на кілька разів, і це дало такий шалений поштовх, що зараз це номер 1 країна у Європі і в топ 10 світу. Але ми все таки хочемо дізнатися чому саме було вирішено допомогти Німеччині після всього того що сталося.

1. По-перше, економічна безвихідність, бо після Другої світової війни багато територій було зруйновано вщент, і тільки підтримка(на той час вже можна сказати союзників) дала колосальний розвиток для відновлення міст, сіл і т.д

2. Запобігання Третью світової. Так, це б могло статися, якщо б не Альянс, то ,мабуть, до влади прийшли нацисти і все стало ще гірше через деякий час.

3. Звісно, це запобігання комунізму у Європі. Країни Альянсу хотіли стабілізувати ситуацію і надати гарантії безпеки. Так як Німеччина можна сказати це серце Європи і вона , то відіграє найбільшу роль у цьому складному процесі розвитку.

Після того як ми відповіли на перше і дуже цікаве запитання, то можемо переходити до другої частини.Також ми знаємо що таке репарація і чому виплачують країни агресора. Ми з вами вже знаємо, що тоді Німеччина підписала Версальський договір у якому вона була зобов'язана виплатити майже 132 мільярди золотих марок(на сьогодні це приблизно 450 мільярдів доларів). Так! Ця сума дуже велика, і ця ситуація увійшла в історію. Дуже надіюся, що дуже-дуже скоро Росія зробить так само і Україна повернеться до економічних показників 2021 року. Але все таки повернемося до нашого питання і постараємося відповісти чи можна б було аналогічно зробити після Другої світової або все таки зробили правильно.

На мою думку, з якою ви можете не погодитися, для Німеччини можна було обрати насправді інші шляхи вирішення ситуації, які ми розглянемо трішки пізніше. Ось репарації зробили ситуацію тільки гірше: в економічному плані, господарському і найголовніша проблема – політична (яка стала історичний моментом), бо тоді до влади прийшли нацисти, а далі ми з вами чудово знаємо ,що саме сталося і як все закінчилося. Якщо б Альянс вже тоді якось допомогли відновити економіку, то усього не було. Таким чином могла б зміцніти

демократія, і вже тоді Німеччина була б найсильнішою країною у світі. Хочеться затронуть саме варіанти які я вважаю найкращі у цій ситуації:

1. Зменшення репарації. Якщо б Німеччину не заставляли платити такі великі гроші за репарації, то не було б такої нагрузки для економіки, і через деякий час усе б тільки ставало краще.

2. Це прибрати репарації. Почати заново розбудовувати таку велику країну, потім це б дало плоди, які б покращили перш за все відносини, економіку і взагалі все.

На кінець хочу сказати, що ми не можемо змінити минуле, але кожен українець повинен розуміти та навчитися на цих прикладах. Я впевнений, що Росія виплате ці репарації до копійки, бо вона це заслужила.

Список використаної літератури

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97>
2. <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/09/28/7369465/>

Є. Фіалкович, МГр-21

Якими є причини абсолютної бідності?

Бідність, як соціальний феномен, несе у собі глибокий і важливий зміст, визначений постійним або тривалим позбавленням людини ресурсів, можливостей, вибору, безпеки і влади, необхідних для гідного життя. Спільність бідності перетинає часові та культурні межі, простягаючись через усю історію людства. Цей феномен став проблемою, що має економічні, психологічні, етичні, демографічні та інші аспекти. Незважаючи на те, що проблеми бідності належать до найбільш вивчених і всебічно висвітлених тем, їх поширення залишається одним із головних викликів XXI століття. Вона є системним ризиком для нестабільних суспільств і маркером соціальної зрілості й відповідальності перед кожним соціумом і перед сучасною цивілізацією в цілому [1]. Використання різних методів визначення та встановлення ступеня бідності відображає складність цього явища і спричиняє різні підходи у боротьбі з ним. Незважаючи на постійний розвиток соціальної науки та зусилля, спрямовані на вирішення проблем бідності, вона залишається однією з найбільш важливих проблем нашого часу. Бідність стала не лише системним ризиком для нестабільних суспільств, але й маркером соціальної зрілості та відповідальності перед кожним соціумом і перед сучасною цивілізацією в цілому. Тому розуміння причин

абсолютної бідності та розробка ефективних стратегій подолання цього явища є нагальним завданням для сучасного світу.

Абсолютна бідність є однією з головних соціальних проблем сучасного світу, яка піддає під сумнів сталий соціальний та економічний розвиток. У зв'язку з цим, однією з ключових стратегічних мет сталою розвитку є подолання бідності у всіх її проявах. Для оцінки абсолютної бідності використовується Всесвітній Індекс багатовимірної бідності (ІББ), який став важливим інструментом для вимірювання рівня бідності у понад 100 країнах розвиваючого світу. ІББ враховує десять показників у трьох рівнозначно зважених категоріях: здоров'я, освіти та рівень життя. Кожен з цих показників виражений в опитуваннях домогосподарств та зважується відповідно до свого значення. Відсутність достатніх ресурсів у будь-якій з цих сфер може призвести до поглиблення бідності та погіршення життєвого стану населення.[2]

Оцінка країн як багатих або бідних втрачає свій зміст. Понад дві третини, або 886 мільйонів людей, які перебувають у категорії багатовимірної бідності, проживають у країнах із середнім рівнем достатку. Всесвітній Індекс багатовимірної бідності за 2019 рік аналізує бідність через призму нерівності, щоб розуміти, кому вдається відстежити прогрес, а кому залишається в скрутних умовах.

Зі загальної кількості 1,3 мільярда людей, що потрапляють до категорії багатовимірної бідності, 886 мільйонів, або понад дві третини, мешкають у країнах із середнім рівнем достатку. Приблизно третина абсолютно бідних, або 440 мільйонів людей, живуть у країнах із низьким рівнем достатку.

Абсолютна бідність є складним соціальним явищем, яке виникає під впливом множини факторів. Підходячи до аналізу цього явища, важливо розглядати його системно та комплексно, враховуючи різноманітні чинники, які спричиняють його виникнення. [3]

У "Енциклопедії світової бідності" наведено 25 різних причин абсолютної бідності, серед яких можна виділити безробіття, класову структуру, корупцію, інфляцію, банкрутство, економічну лібералізацію, приватизацію, глобалізацію, неолибералізм, рецесію та інші (Odekon, 2006) [4]. Для наукового аналізу, ці чинники можна розподілити на кілька категорій: ситуаційні (наприклад, війна, стихійні лиха, епідемії, зокрема COVID-19 та інші захворювання), соціально-демографічні (стать, вік, освітній рівень, сімейний стан, тип поселення, національна і расова належність), соціально-економічні (наприклад, ВВП країни, рівень безробіття, інфляція, рівень заробітної плати, соціально-економічна нерівність), соціально-політичні (політичні структури, ідеологія соціал-дарвінізму, лібералізму, неолибералізму), соціокультурні (цінності аскетизму,

поширення культури бідності), інституційні (соціальні стандарти, стан профспілкового руху, податкова система тощо). [1]

Вивчення впливу кожного з цих чинників відіграє важливу роль у розумінні проблеми абсолютної бідності. Наприклад, високий рівень безробіття може спричинити зниження доходів населення, тим самим поглиблюючи бідність. Системний аналіз цих чинників допомагає виявити ключові напрямки дій у боротьбі з абсолютною бідністю та спрямувати зусилля на підтримку найбільш вразливих груп населення.

Бідність є системною проблемою, яка виникає під впливом різноманітних факторів. Одним з найсуттєвіших чинників, що призводять до збільшення рівня абсолютної бідності, є екологічні проблеми. Якість навколишнього середовища має безпосередній вплив на здоров'я і благополуччя людей. Захист природних ресурсів, доступ до чистого повітря та води є необхідними для підтримки якості життя. Проте, людська діяльність призвела до серйозного виснаження природних ресурсів та забруднення навколишнього середовища, що призвело до глобальних змін клімату.

Зміни клімату стали найсуттєвішим глобальним викликом для людства, загрожуючи його існуванню. Також важливо враховувати, що ситуаційні чинники, такі як військові конфлікти, стихійні лиха та епідемії, масово погіршують ситуацію з бідністю в різних країнах світу. Наприклад, війни, які тривають у різних частинах світу, продовжують забирати життя і здоров'я мільйонів людей, руйнуючи їхні долі та призводячи до поглиблення бідності. Наприклад, український конфлікт на Донбасі призвів до тисяч загиблих та поранених, а також мільйонів внутрішньо переміщених осіб, багато з яких опинилися в скрутному матеріальному і життєвому становищі.

Бідність також значно загострилася внаслідок пандемії COVID-19. Масові звільнення з роботи, зупинка на невизначений термін підприємств та організацій, банкрутство малих підприємств, падіння ВВП та зростання безробіття суттєво погіршили матеріальний стан людей. Ця ситуація навіть у таких розвинених країнах, як США, призвела до надзвичайно високого рівня смертності від COVID-19 та швидкого поглиблення бідності.

Отже абсолютна бідність виникає під впливом різних факторів, включаючи екологічні проблеми, соціально-економічні ускладнення та ситуаційні чинники, такі як війни та пандемії. Розуміння причин та належне врахування різноманітних аспектів бідності є ключовими для розробки ефективних стратегій подолання цього соціального явища і забезпечення гідного життя для всіх людей.

Список використаної літератури

1. Множинні чинники бідності у XXI столітті. ТЕТЯНА ПЕТРУШИНА
<https://stmm.in.ua/archive/ukr/2021-1/5.pdf>
2. Індекс багатовимірної бідності–2021
https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/MPI-2021_Ukraine-Profile_ukr.pdf
3. 2019 ВСЕСВІТНІЙ ІНДЕКС БАГАТОВИМІРНОЇ БІДНОСТІ
https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/2019-MPI-key-findings_UKR.pdf
4. Odekon, M. (Ed.). Encyclopedia of World Poverty (2006). (pp. 8–10)
[http://library.navoiy-uni.uz/files/odekon%20m.%20\(ed.\)%20-%20encyclopedia%20of%20world%20poverty%20\(2006\)\(1534s\).pdf](http://library.navoiy-uni.uz/files/odekon%20m.%20(ed.)%20-%20encyclopedia%20of%20world%20poverty%20(2006)(1534s).pdf)

А. Філюшина, МН-21-1

Особливості сприйняття глобального потепління політичними елітами США та ЄС

Глобальне потепління — це поступове підвищення температури поверхні Землі та океану, яке спостерігалось протягом останнього півстоліття¹. Воно пов'язане з парниковим ефектом і призводить до змін клімату на планетарному рівні.

Сприйняття глобального потепління політичними елітами має велике значення, оскільки вони відіграють ключову роль у формуванні політики боротьби зі зміною клімату. Політичні лідери можуть ініціювати або блокувати законодавчі та регуляторні заходи, що впливають на викиди парникових газів та адаптацію до змін клімату. Важливо, щоб політичні еліти визнавали наукові дані про глобальне потепління та його наслідки, а також діяли відповідально для захисту довкілля та забезпечення сталого розвитку.

Сприйняття глобального потепління Сполученими Штатами Америци

Глобальне потепління є важливою темою, яка викликає різні реакції серед політичних еліт у США. Погляди на це питання суттєво різняться між Республіканською та Демократичною партіями.

Республіканці традиційно висловлюють скептицизм щодо глобального потепління та його наслідків, часто піддаючи сумніву наукові дані про зміну клімату або вплив людини на цей процес. Вони також схильні підтримувати інтереси нафтової та вугільної промисловості, які є значними донорами для партії.

Демократи, з іншого боку, визнають глобальне потепління як серйозну загрозу та підтримують політику, спрямовану на зменшення викидів парникових газів та перехід до відновлюваних джерел енергії. Вони також активно обговорюють необхідність боротьби зі зміною клімату в своїх політичних програмах та законодавчій діяльності.

Роль глобального потепління у політичних програмах американських партій продовжує зростати, оскільки це питання набуває все більшої уваги з боку громадськості та міжнародної спільноти. Обидві партії визнають, що зміна клімату є важливим питанням, але їх підходи до його вирішення різняться.

Сприйняття глобального потепління Європейським Союзом

Погляди на глобальне потепління серед політичних еліт Європейського Союзу, стратегії боротьби з цією проблемою, а також роль національних інтересів та громадської думки є важливими аспектами у вирішенні питання кліматичних змін. Ось короткий огляд цих питань:

1. Погляди на глобальне потепління: Політичні еліти ЄС визнають глобальне потепління як серйозну проблему і підтримують наукові дані, які підтверджують його антропогенний характер¹. Вони також визнають необхідність глобальних дій для зменшення викидів парникових газів.

2. Стратегії боротьби з глобальним потеплінням: ЄС розробляє довгострокові стратегії для переходу на відновлювані джерела енергії та підвищення рівня енергоефективності, з метою скорочення викидів парникових газів.

3. Роль національних інтересів: Національні інтереси можуть впливати на підходи до боротьби з глобальним потеплінням, але в рамках ЄС існує спільне розуміння необхідності співпраці для досягнення кліматичних цілей.

4. Вплив громадської думки: Громадська думка та діяльність громадянських організацій мають значний вплив на формування політики ЄС щодо кліматичних змін. Активізація громадськості сприяє більшій увазі до проблеми та пошуку ефективних рішень.

Висновок

Сприйняття глобального потепління в політичних елітах США та ЄС має певні відмінності, зумовлені історичними, культурними та економічними факторами. В США дискусії про глобальне потепління часто поляризовані, з виразним розподілом між політичними партіями. Республіканці традиційно схильні сумніватися в антропогенному впливі на клімат або протистояти регулюванню викидів парникових газів, тоді як демократи зазвичай підтримують активні заходи щодо боротьби з кліматичними змінами

ЄС, з іншого боку, демонструє більшу єдність у підходах до глобального потепління, з акцентом на міжнародну співпрацю та інтеграцію політик у рамках

Європейського Союзу. Європейські країни часто виступають піонерами у прийнятті обмежень на викиди та розвитку відновлюваних джерел енергії.

Культурні та історичні фактори також впливають на сприйняття глобального потепління. Наприклад, історія промислового розвитку та залежність від викопного палива впливають на політику США, тоді як ЄС має сильніші традиції соціальної відповідальності та охорони навколишнього середовища.

В цілому, хоча обидві сторони визнають проблему глобального потепління, історичні, культурні та політичні контексти впливають на їх підходи до вирішення цієї проблеми. Це, у свою чергу, визначає їхню готовність до співпраці та впровадження конкретних заходів.

Список використаної літератури

1. Глобальне потепління — Вікіпедія (wikipedia.org)
2. <F1E2E8F22D362D323032302D382DE1F3E3F02E696E6464> (nas.gov.ua)
3. Глобальне потепління пришвидшилося. Вчені опублікували нові дані (pravda.com.ua)
4. Глобальне потепління - це вже факт, однак ще не кінець – DW – 03.11.2017
5. 16036.3.1.011.pdf (nas.gov.ua)

Д. Харченко, ПТБбт-21

Чинники швидкої континентальної експансії та стабільності політичної системи США у Північній Америці

Глобальне домінування США характеризується швидкістю їх появи, глобальної експансії та налагодження стабільної політичної системи. Протягом століття Сполучені Штати перетворилися з відносно ізольованої країни в Західній півкулі на велику державу з безпрецедентним глобальним охопленням, впливом та багатством. Крок за кроком, різними способами Штати приєднували все нові і нові території, використовуючи свої набуті переваги перед Європейським світом та корінними жителями Північної Америки.

Швидке територіальне розширення Сполучених Штатів і стабільність їхньої політичної системи ґрунтуються на кількох важливих чинниках:

Ефективне ведення та правильна побудова дипломатичних відносин. Прикладом вдалих дипломатичних дій можна навести договір Сан-Лоренцо 27 жовтня 1795 року, який встановив дружні відносини між Сполученими Штатами

та Іспанією, а також північні кордони іспанських колоній на узбережжі Мексиканської затоки, особливо західної Флориди та майбутньої території Міссісіпі. Кордон країни проходив уздовж 31 паралель північної широти. Іншим вагомим прикладом правильних дипломатичних дій можна зазначити перемовини за територію штату Орегон спочатку між США та Російською імперією у 1824 році, коли остання зняла свої претензії на Орегонську землю, а потім у 1846 між США та Британією був укладений Орегонський договір, що встановив межу кордону по 49-ій паралелі.

Економічна потужність Сполучених Штатів надала можливість купувати території у інших країн, які у той час панували у Північній Америці. Наприклад, купівля Сполученими Штатами земель Російської імперії в Північній Америці, включаючи Аляску та Алеутські острови, загальною площею приблизно 1520000 квадратних кілометрів 18 жовтня 1867 року. Їх було продано 30 жовтня за 7,2 мільйона доларів. Іншим прикладом можна зазначити договір 1803 року про купівлю Луїзіани підписаний з Наполеоном під час президентства Томаса Джефферсона. Території були придбані у Франції за 15 мільйонів доларів. Також 2 лютого 1848 року між Мексикою та Сполученими Штатами було підписано договір Гвадалупе-Ідальго, за яким Мексика визнавала втрату Техасу та відмовлялася від Верхньої Каліфорнії, Нової Мексики та району нижнього Ріо-Гранде. За ці землі Мексика отримала грошову компенсацію в розмірі 15 мільйонів доларів і ще 3,25 мільйона доларів США в якості погашення особистих претензій до Мексики з боку уряду США.

Військова потужність. Наявність потужної військової сили дозволяє Сполученим Штатам захищати свої територіальні інтереси військовим шляхом. 4 березня 1791 року невизнана республіка Вермонт, була мирно анексований Сполученими Штатами і оголошений своїм 14-м штатом. 27 жовтня 1810 року, незважаючи на протести Іспанії, Сполучені Штати анексували західну Флориду від гирла річки Міссісіпі до річки Пердідо. 29 грудня 1845 року був анексований Техас. 15 серпня 1846 року під час американо-мексиканської війни США окупували територію Нью-Мексико, оголосили про її анексію та встановили там військовий уряд [1].

Геополітичне положення. США мають доступ до двох великих океанів - Атлантичного та Тихого. Це надає їм величезні переваги в торгівлі та морському сполученні з іншими країнами світу. Завдяки цьому географічному положенню США можуть легко відправляти товари та встановлювати торговельні маршрути до різних регіонів світу. Розташування США на перехресті міжнародних торговельних маршрутів робить їх центром світової економіки. Вони можуть використовувати це положення для забезпечення своєї політичної стабільності, потужності та впливу в глобальній економіці та у світовій політиці [2].

Швидка територіальна експансія та стабільність політичної системи США базуються на комплексному взаємозв'язку ключових факторів. Ефективне ведення та правильна побудова дипломатичних відносин надає США можливість захищати свої інтереси у затишних кабінетах, а не на полях битв. Економічна потужність та військова міць надають США вплив у світі та допомагають захищати їхні інтереси на полі бою, коли дипломатія та гроші безсильні. Геополітичне положення, що забезпечує доступ до двох океанів та розташування між континентами, надає їм стратегічну перевагу та сприяє торгівлі та взаємодії з іншими країнами. Всі ці чинники в сукупності допомагають забезпечити успішну експансію та стабільність політичної системи Сполучених Штатів Америки.

Список використаної літератури

1. Континентальна експансія США. [Електронний ресурс]: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%96%D1%8F_%D0%A1%D0%A8%D0%90
2. Велика Шахівниця. [Електронний ресурс]: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bzhezinski_Zbigniev/Velyka_shakhivnytsia.pdf

А. Хмаренко, МЕВ-21

Порівняйте колонізацію Америки англійцями та іспанцями. Що спільного та відмінного можна знайти у цих процесах?

Колонізація Нового Світу британцями та іспанцями мала як спільні риси, так і відмінності. Обидва народи завоювали колонії, знищуючи корінне населення й використовуючи невольничу працю. Іспанці та англійці обидва присвятили себе плантаційному господарству, особливо вирощуванню цукрової тростини. Системи регламентацій в обох іспанських та англійських колоніях були схожими, включаючи заборону на виробництво товарів, які конкурували з продукцією метрополії. Як Іспанія, так і Велика Британія встановили торгову монополію над своїми колоніями. Велика Британія впровадила "Навігаційний акт" 1651 року, який обмежував торгівлю між колоніями й островами тільки на британських суднах. Цей документ залишався в силі аж до середини ХІХ століття. Відмінності виникали через різний рівень соціально-економічного розвитку метрополій та різні епохи, коли Іспанія та Англія встановлювали колоніальні уряди: наприкінці ХV - на початку ХVІ століть і в першій половині

XVII століття відповідно. Перш за все, варто згадати, що за указом, виданим англійською короною у 1578 році, колоністи, що походили з Британських островів, мали ті ж права за океаном, що й мешканці метрополії, і самі колонії розглядалися як частини "країни-матері". Англійські колоністи (з винятком білих рабів) мали більше прав і можливостей у володіннях Лондона, ніж креоли в іспанських колоніях. У великих колоніях, таких як Ямайка, законодавча влада була у руках палати представників, яку обирав білий населення, а виконавчі повноваження здійснював губернатор. У менших володіннях не існувало однопалатної системи, і вони керувалися колоніальною адміністрацією. Така форма управління продовжувала існувати в англійських Вест-Індійських колоніях до 60-70-х років XIX століття.

На відміну від іспанських колоній, де уся земля належала королеві, англійський монарх юридично не мав такого права. Однак, він іноді використовував свої монархічні повноваження, щоб дарувати архіпелаги своїм близьким, як це сталося у 1629 році, коли Карл I подарував генеральному прокурору Р. Риту "Багамські та інші острови, розташовані на півдні". У колоніях Англії, починаючи з ранніх років після їх захоплення, розпочалося виробництво трудомістких культур, таких як цукрова тростина і бавовна, і це тривало до скасування рабства в 1833 році, коли переважало велике землеволодіння. У той же час в Іспанській Америці до війни за незалежність в 1810-1826 роках латифундії переважали тільки в районах, де розвивалось плантаційне господарство.

З кінця XVI століття всі віце-королівства і генерал-капітанства щорічно висилали значні суми до Іспанії, у той час як податкова політика Лондона була менш строгою. Цей фактор разом із вищим економічним потенціалом Англії сприяв тому, що протягом XVII-XVIII століть британські колонії випереджали іспанські володіння в Центральній Америці та Карибському басейні за темпами соціально-економічного розвитку.

У Новому Світі завдання, які вирішували католицька і протестантська церкви, були в багатьох аспектах подібні. Однак, католицька церква мала більший вплив і привілеєване становище в колоніях, у той час як розпад протестантської церкви на безліч сект, що ворогували один з одним, заважав їй набути такого ж авторитету.

Англійська колонізація:

- Більшість колоній засновані за королівськими хартіями. Перші поселення були у Вірджинії та Массачусетсі, але незабаром поширилися по всьому узбережжю Атлантичного океану, від штату Мен до Джорджії, і вглиб континенту вглиб континенту аж до річки Міссісіпі.

- Колоністів набирали з-поміж середнього класу селян, ремісників і торговців. Привозили також наймитів, спеціалістів певних галузей (наприклад, лісорубів), засуджених злочинців. Віталися іммігранти з інших країн

- Віддаленість від Англії та економний парламент дозволили колоністам створювати місцеві органи влади та представницькі асамблеї, а також стягувати з себе податки, якщо вони не піднімали зброю проти Корони.

- Переважно не католики. Хоча в більшості колоній існувала певна толерантність, пуритани в Массачусетсі встановили авторитарне і обмежувальне релігійне керівництво. Пенсильванія вимагала повної толерантності

- Швидке зростання завдяки ліберальній імміграційній політиці. До 1627 року у Вірджинії налічувалося близько 1000 поселенців. До 1754 року загальна кількість населення в англійських колоніях зросла до 1,5 мільйона; сюди входила велика частка німців та французів.

- Спочатку вони були дружніми; перші колоністи поклалися на корінних американців у торгівлі та допомозі у виживанні. Зрештою жадібність до землі призвела до великих конфліктів з індіанцями.

Іспанська колонізація:

- Спонсоровані короною завоювання принесли Іспанії багатства і розширили її імперію. Було захоплено більшість південних і південно-західних регіонів, а також частини каліфорнійського узбережжя. Серед поселень - Сент-Августин, Флорида (1565); Санта-Фе, Нью-Мексико (1610); і численні міста в Техасі та Каліфорнії

- Конкістадори, солдати та місіонери були першими іспанськими колонізаторами; фермери і торговці прийшли пізніше.

- Колоніями керували призначені короною віце-королі або губернатори. Поселенці повинні були підкорятися королівським законам і не могли встановлювати свої власні.

- Поселенцями могли бути лише католики; протестантів переслідували і виганяли.

- Повільне зростання через більший акцент на військові завоювання, погані відносини з корінними американцями та численні невдалі спроби заснувати постійні поселення на ранніх етапах. Найбільше іспанське населення проживало у Флориді, Техасі, Каліфорнії та Мексиці.

- Іспанські місіонери вважали корінних американців язичниками, яких слід повернути до християнства; солдати вважали їх придатними лише для вбивства чи підкорення.[2]

Аналізуючи попередні події, стратегії та наслідки регулювання, можна краще зрозуміти подальший розвиток США та процес набуття незалежності

Іспанією у Латинській Америці. Факт того, що англійці, які колонізували Північну Америку, стикалися зі значними труднощами, можливо, сприяв їх кращій укоріненості на новому континенті порівняно з іспанцями у Латинській Америці. Легке підкорення індіанських територій не забезпечило іспанцям стійкої присутності в Новому Світі, у порівнянні з англійцями, що зазнали значних труднощів. Важливо враховувати різницю в стані іспанського суспільства наприкінці XV століття та англійського суспільства на початку XVII століття. Англія пережила Реформацію, її населення збільшувалося, настав час економічного піднесення. Все це призвело до значної імміграції, що заселила Північну Америку. Іспанці не заселили Латинську Америку в такій кількості, а погане управління фінансами іспанської корони спричинило їх відсторонення від керівних посад. Дослідження на прикладі індіанців свідчить, що обидва корінні народи опинилися на межі власного виживання, але зуміли пережити. Прихід європейців змінив усе, і місцевим мешканцям довелося адаптуватися до нових умов. З часом білі поселенці стали міцною більшістю в Північній Америці, у той час як іспанці ніколи не перевищували місцевих мешканців за чисельністю. Це призвело до того, що Латинська Америка залишилася переважно індіанською, але зазнала значного впливу європейської культури.[3]

Список використаної літератури

[1] Спільні та відмінні риси британської та іспанської колонізації в Новому Світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studme.org/374402/istoriya/obschie_otlichitelnye_cherty_britanskoy_ispansko_y_kolonizatsii_novom_svete - вільний.

[2] HISTORICAL ANALYSIS—Comparison: France, Spain, and England as colonizers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.murrieta.k12.ca.us/cms/lib5/CA01000508/Centricity/Domain/1741/Historical%20Analysis-Comparison-England%20French%20Spain.pdf>- вільний.

[3] Comparison between the English colonization of North America and the Spanish colonization of Latin America [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://is.muni.cz/th/zqsy2/Comparison_between_the_English_colonization_of_North_America_and_the_Spanish_colonization_of_Latin_America.pdf- вільний.

Чому протягом усієї історії Ізраїль небезпідставно розраховує на підтримку США?

У США та Ізраїлю за останні пів століття склались особливі відносини. Штати відіграють важливу роль у налагодженні відносин між Ізраїлем і сусідніми арабськими країнами.

"Держава Ізраїль була створена, щоб бути безпечним місцем для єврейського народу в усьому світі. Саме для цього він і народився. Я давно кажу: якби Ізраїлю не існувало, нам довелося б його вигадати. І хоча сьогодні може видаватись, що це не так Ізраїль знову повинен стати безпечним місцем для єврейського народу", - заявив Байден.

У Сполучених Штатах дуже важливі дві групи виборців, які налаштовані проізраїльськи - американські євреї та євангелісти. Ці групи допомагають закріпити підтримку у Конгресі, Білому домі і загалом серед населення США», - розповідає професор Майкл Барнет.

По-перше, США є стратегічним і важливим союзником для Ізраїлю з політичного, військового та економічного погляду. Ізраїль отримує значну військову допомогу від США, яка допомагає забезпечити безпеку країни в умовах постійної загрози з боку своїх сусідів. Крім того, США є важливим економічним партнером Ізраїлю, і обидві країни співпрацюють у багатьох галузях, включаючи торгівлю, науку та технології.

По-друге, ідеологічні та культурні зв'язки між Ізраїлем і Сполученими Штатами є дуже міцними. Обидві країни ділять багато цінностей, таких як демократія, свобода та релігійна толерантність, і євреї в США часто підтримують і виступають на користь Ізраїлю, що підсилює взаємодію між двома країнами.

Нарешті, геополітичне розташування Ізраїлю, який знаходиться у серці Великого Близького Сходу, робить його важливим стратегічним партнером для США в регіоні. Підтримка Ізраїлю допомагає Сполученим Штатам зберігати вплив і стабільність у регіоні, що є важливим для їхніх національних інтересів.

У цілому, підтримка США є невід'ємною частиною зовнішньої політики та безпеки Ізраїлю, і обидві країни продовжують зберігати тісні стосунки на багатьох рівнях співпраці.

Військова допомога та безпека: США надають значну військову допомогу Ізраїлю у формі військового обладнання, технологій та фінансування. Це допомагає Ізраїлю забезпечити свою безпеку в умовах складної геополітичної обстановки та постійної загрози з боку своїх сусідів.

Політична підтримка: США часто виступають на міжнародних форумах на користь Ізраїлю та використовують свій вето-право в Раді Безпеки ООН для захисту ізраїльських інтересів.

Економічна співпраця: США є важливим торговельним та економічним партнером для Ізраїлю. Обидві країни співпрацюють у таких сферах, як наука, технології, торгівля та інвестиції.

Ідеологічні зв'язки: Обидві країни ділять багато загальних цінностей, таких як демократія, права людини та релігійна свобода. Це підсилює їхні стосунки та робить їх більш надійними союзниками.

Список використаної літератури

1. <https://www.holosameryky.com/a/israyil-sssha-ukrjina-rosija-vijna-hamas-gaza/7337188.html>
2. <https://www.unian.ua/world/ataka-na-izrajil-zahist-ssha-viklikaye-zazdrist-i-rozdratuvannya-ukrajinciv-wsj-12606585.html>

С. Цимрюк, МН-21-1

Спрогнозуйте можливості вирішення глобальних проблем до 2050 р.

Прогноз глобальних проблем є дуже суб'єктивним, але я розгляну їх з точки зору демократичного світу. Існує декілька глобальних проблем: 1. Безпека, 2. Клімат. Якщо з кліматом все зрозуміло, то Безпека ділиться на внутрішню, зовнішню та економічну. Внутрішня безпека – це проблема з нелегальною міграцією та іноземне втручання. Зовнішня – це безпека держави та політичні інтереси. Економічна безпека – це безпека торговельних шляхів та контроль необхідних ресурсів.

Внутрішня безпека: Нелегальні мігранти У США та Європі дестабілізують суспільство. Більшість мігрантів не можуть пристосуватись до нової країни. На мігрантів витрачають величезні кошти, замість підтримки своїх громадян. Так як захід практично вичерпав свій розвиток в парі до економічної кризи, стає важко виділяти пільги для мігрантів. Детально про проблему з нелегальною міграцією та її наслідками писав в першому модулі. Іноземне втручання: У 2020 році росія намагалась втрутитись у вибори в США, заради перемоги вигідного для себе кандидата. Це було не тільки в США, а практично в усіх демократичних країнах. Для безпеки від зовнішнього втручання потрібно: 1. Зміцнити кібербезпеку (призведе до більшого захисту критичної інфраструктури та даних). 2. Боротись з пропагандою (зменшить поширення дезінформації та фейкових новин). 3.

Пітримати демократію (зміцнити демократичні інститути, підвищити участь громадян у політичному житті) [1;2].

Зовнішня безпека: Збройні сили – єдиний спосіб захистити себе. Тільки їх зміцнення може призвести до безпеки, Корнелій Непорку говорив «хочеш миру – готуйся до війни». Через наростання напруги в світі, цей вираз підходить до нової стратегії. Також потрібно розвивати нові військові технології, прораховувати можливі і неможливі сценарії з урахуванням сучасних реалій. Всі ці дії потрібно робити в кооперації з союзниками, потрібна тісна співпраця з ними. Політичні інтереси: тісна дипломатія не тільки з союзниками, а й з нейтральними країнами, заради спільної ідеї. Потрібно встановити повний дипломатичний контроль з сусідами, для забезпечення своєї безпеки (Для США – це контроль за північною Америкою, а Європі – з північною Африкою та Туреччиною).

Економічна безпека: контроль торгівельних шляхів має великий пріоритет, через глобалізацію. Коли у 2020 році контейнеровоз “Ever Given” заблокував Суецький канал, це призвело до великих збитків, приблизно 10 мільярдів доларів. А в світі ще 5 важливих точок (Панамський канал, Гібралтар, Баб-ель-Мандебський пролив, Маклакський пролив та Тайваньський пролив). Контроль всіх стратегічних точок допоможе контролювати світову торгівлю. Пірати та терористи: сьогодні існує велика проблема з безпекою у Червоному морі та Африкати́м рогом, пірати та терористи заважають перевезенню товарів. Потрібні радикальні дії: 1. Розгортання військового флоту. 2. Відправка експедицій у Еритрею та Сомалі. 3. Блокування Хуситського Ємену. Ці дії повині покращити безпеку у цьому регіоні. Природні ресурси: Потрібна диверсифікація постачання ресурсів, щоб у тяжкі часи відмовитись від деяких постачальників. Розвиток власних середовищ, для забезпечення ресурсної незалежності. Інвестування в копальні інших країн, таких як Чилі, Болівія, Аргентина, ДР Конго та інші [3;4;5].

Побудова стратегії для вирішення глобальних проблем потребує багато часу і коштів. Але це те, на чому неможливо економити, якщо ми хочемо і далі жити у цивілізованому світі, де є правила. Світ перестав буди однополярним, тому потрібно відстоювати свої інтереси, інакше, це зроблять інші. Диктатури почуяли слабкість Західного світу і це доводить, що треба починати зараз не відкладаючи свою безпеку.

Демократія потребує часу, але коли всі колеса в русі, її важко зупинити.

Список використаної літератури

1. Як Росія втручалася у вибори-2020 у США. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/03/17/7120988/>

2. Російська пропаганда для Європи: хочуть розсварити ЄС та США. URL: <https://www.unian.ua/world/rosiyska-propaganda-znayshla-diyevu-taktiku-obhodu-yevropeyskih-sankciy-bloomberg-12465399.html>
3. Гігантський контейнеровоз Ever Given заблокував Суецький канал. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-56507879>
4. Хто такі хусити й чому вони кинули виклик Заходу. URL: <https://www.dw.com/uk/hto-taki-husiti-j-comu-voni-kinuli-viklik-zahodu/a-67961189>
5. Як світ став заручником китайського літію. URL: <https://forbes.ua/inside/svit-narazi-ne-mozhe-vidmovitisya-vid-kitayskogo-litiyu-doslidzhennya-vid-wired-30062022-6920>

А. Шкурятко, МН-21-2

Охарактеризуйте епоху Середньовіччя в Європі. Чи коректно називати її періодом занепаду?

Огляд на цю епоху Середньовіччя дає можливість в розкритті ключових факторів, що сприяли на формування сучасного суспільства в Європі, від соціальних до культурних та економічних сфер. Найголовнішим та актуальним є питання «чи була це епоха занепадом?», адже Середньовіччя – це не тільки про втрати, війни, а й ще про значущі зміни та нові парадигми у суспільстві.

Епоха Середньовіччя має поділ на три періоди, які не мають чітких параметрів, це періоди раннього, високого та пізнього середньовіччя.

Раннє Середньовіччя. Цей період отримав назву «темні віки» та зараз це сприймається, не як характеристика, а як ярлик, оскільки це судження заважає справжньому розумінню того, що відбувалось насправді. **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

Початком стало «падіння Риму» й приблизно до XI ст. Цей час відзначається швидким поширенням ісламу в Північній Африці та Іспанії. А в більшості країн Європи провідним було християнство, в свою чергу папство перетворилося на політичне утворення.

Високе Середньовіччя. Мабуть найкраще висвітлю цю епоху. Приблизні його межі припадають з XI ст., по 1300 роки чи навіть пізніше. За цей, відносно невеликий проміжок часу відбуваються багато визначних подій, до них ввійшли: завоювання Сицилії та Британії, хрестові походи, підписання Великої хартії вольностей. Щодо релігій, християнство заповонило всю Європу, а папство, вже як політичний напрям, відстоював себе у боротьбі з урядами та союзами з іншими.

Середньовічна культура бере початок саме з цього періоду, який також позначають, як «розквітом» культурного суспільства, зокрема створення університетів в Парижі, Оксфорді, появою відомих філософів Петра Абеляра та Фоми Аквінського. Найвеличніші собори Європи були побудовані саме в період розквіту, а будівництво замків набирало не аби які оберти. **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

У політиці на той час правив феодализм, який закарбувався в Британії та був розповсюджений у деяких частинках Європи. Населення зростало, торгівля процвітала, як основна, так і предметами розкоші. Європа перебувала в економічно-суспільному розквіті.

Пізнє Середньовіччя. Після періоду розквіту йде період спаду, це припало на початок 1300 років. Кінець цьому коливається між 1500 та 1650 роками. Подіями XIV ст., можна назвати: Столітню війну, Чорна смерть, Італійське Відродження та Селянське повстання. XV ст., відзначилось осудженням та спаленням на вогнищі Жанни д'Арк, падінням Константинополя, подорожжю Колумба до Нового світу. XVI-XVII ст., період Реформації та Шекспіра, відбулась Велика лондонська пожежа та Тридцятилітня війна. **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

Наслідками цих подій був голод та хвороби. Чорна смерть, яка знищила левову частку Європи і вказала на закінчення процвітання. Знизився статус церкви, який був вшанований населенням, коли священники відмовились служити, бо помирали від чуми, в той час вона мала прибутки з цього.

Скорочення населення призвело до економічних та політичних змін, які вже не могли повернутися в первинний вигляд та вже не свідчили про стабільність. У кінці кінців це було спонукання до переходу у епоху Нового часу.

Розквіт чи занепад?

«Люди мають право жити, як хочуть, ми вже не в Середньовіччі», - висловився Жан Ассельборне, політичний діяч Люксембургу. **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

Й до нині багато людей бачать лиш одну сторону цих подій та впевнені, що це єдине й правильне твердження.

«Цей період, який викликає насильство та варварство, коли люди були бридкими й не купались», - каже Майкл Барбезарт, та одразу відповідає запереченням: «Я мушу критикувати всі ці речі – усі ці речі не зовсім правдиві». **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**

Чому так сталося? Бо завжди Середньовіччя та «темні віки» були синонімами настільки, що глибоко викорінилося у європейській культурі та й у всьому світі. Насправді, «темні віки» були, цей був тривалий та нелегкий період історії, який залежав від багатьох змін в політиці, релігії та ідеологій ще тієї

Європи. У той же час, це було епохою винахідливості, мистецтва, архітектури, літератури, культури, науки та торгівлі.

Переосмислення темних віків було з французькою революцією, з якої почалась індустріалізація світу. Європейці почали сприймати цей період, вже як становлення їх ідентичності та політичного світогляду. Деякі бачили цей період розквітом культури та мистецтва, інші релігії.

Почали утворюватися торгівельні зв'язки між країнами, тому на монетах того часу можна було помітити написи різними мовами. Освіта також не відставала, передача текстів, які потім перекладались та вивчались, література не «загубилась», а набула нового сенсу під призвою християнства, відкриття університетів. Час інноваційних рішень у будівництві соборів, які розповідають історію за допомогою вітражів та які витримали випробування часом. Все це стало рушійною силою під час створенню нової імперії.

Отже, напевно темні часи не були занадто темними. Це період великих труднощів і втрат, але загалом й значущих змін та досягнень.

Список використаної літератури

1. ABC News (2023) What were the Middle Ages really like and are they still relevant today?, ABC News. Available at: <https://amp.abc.net.au/article/103206886> (Accessed: 11 March 2024).
2. Eduardo Baura García Doctor en Humanidades. Profesor de Historia Contemporánea y Educación (2024) Why the middle ages have such a bad reputation, The Conversation. Available at: <https://theconversation.com/why-the-middle-ages-have-such-a-bad-reputation-191714> (Accessed: 11 March 2024).
3. Snell, M. (2017) When were the Middle Ages?, ThoughtCo. Available at: <https://www.thoughtco.com/defining-the-middle-ages-introduction-1788882> (Accessed: 11 March 2024).
4. Snell, M. (2021) Defining the middle ages, ThoughtCo. Available at: <https://www.thoughtco.com/defining-the-middle-ages-part-6-1788883> (Accessed: 11 March 2024).

Є. Штанько, ПТБкл-21

Чи можна вважати Казахстан дружньою до ЄС країною? Обґрунтуйте свою думку

Останнім часом зв'язки між Казахстаном та ЄС ще більше зміцнилися. Казахстан активно бере участь у ініціативах ЄС, таких як Зелений курс та

Цифрова стратегія. ЄС також розширює свою підтримку реформ в Казахстані, спрямованих на демократизацію та зміцнення верховенства права.

Стосунки ЄС та Казахстану

Казахстан має стратегічне значення для Європейського Союзу завдяки своїм багатим природним ресурсам, геополітичному розташуванню та потенціалу для економічного розвитку. ЄС та Казахстан співпрацюють у різних сферах, включаючи:

- Енергетика: Казахстан є важливим постачальником енергоресурсів для Європи, а ЄС інвестує в розвиток енергетичної інфраструктури Казахстану.
- Торгівля та інвестиції: ЄС та Казахстан мають значний товарообмін, а Європейські компанії активно інвестують в економіку Казахстану.
- Транспорт та логістика: ЄС та Казахстан співпрацюють у розвитку транспортних коридорів, що полегшує торгівлю та пересування людей.
- Культура та освіта: ЄС та Казахстан реалізують програми співпраці в сфері культури та освіти, що сприяє взаєморозумінню та зміцненню зв'язків між людьми.
- Безпека та оборона: ЄС та Казахстан співпрацюють у сфері безпеки та оборони, проводячи спільні навчання та обмінюючись інформацією. [3]

Чи можна вважати Казахстан дружньою до ЄС країною?

На основі аналізу міжнародної діяльності політичних еліт Європи та їхніх стосунків з Казахстаном можна зробити висновок, що Казахстан є дружньою до ЄС країною.

Аргументи на користь цього твердження:

- Казахстан активно співпрацює з ЄС у різних сферах, що свідчить про спільні інтереси та прагнення до взаємовигідного партнерства.
- Казахстан поділяє цінності ЄС, такі як демократія, права людини та верховенство права.
- Казахстан робить значний внесок у забезпечення енергетичної безпеки Європи.
- Казахстан є важливим партнером ЄС у Центрі [2]

Інші фактори, що впливають на відносини ЄС-Казахстан

- Багатовекторна політика Казахстану: Казахстан прагне підтримувати добрі стосунки не тільки з ЄС, але й з іншими геополітичними гравцями, такими як Росія та Китай. Ця багатовекторність може іноді ускладнювати відносини з ЄС.
- Питання демократії та прав людини: Хоча Казахстан офіційно поділяє цінності ЄС, у країні зберігаються проблеми з демократією та правами людини. ЄС неодноразово висловлював занепокоєння цими питаннями.

- Екологічні проблеми Казахстану: Казахстан має серйозні екологічні проблеми, такі як наслідки ядерних випробувань та Аральська катастрофа. ЄС може надати допомогу Казахстану у вирішенні цих проблем, що зміцнить партнерство.[3]

Висновки :

Відносини між Європейським Союзом та Казахстаном є конструктивними та спрямовані на взаємовигідне партнерство. Співпраця відбувається у різних сферах, що свідчить про спільні інтереси обох сторін. Казахстан можна вважати дружньою до ЄС країною, але для зміцнення партнерства необхідно вирішувати такі питання, як багатовекторність казахської політики, дотримання демократичних принципів та подолання екологічних проблем.[3]

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://european-union.europa.eu/index_en
2. Міністерство закордонних справ Республіки Казахстан [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.gov.kz/memleket/entities/mfa?lang=en>
3. Європейська рада з міжнародних відносин [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ecfr.eu/>